

Vlaanderen
is ondernemen

Subsidiegids voor de ondernemer

Detailhandel

Versie 25 april 2024

Info & advies

Koning Albert II-laan 35 bus 12
1030 Brussel
www.vlaio.be

Bel gratis 0800 20 555

of mail naar info@vlaio.be

Inhoud

Voorwoord	2
Kmo-portefeuille: steun voor opleiding en advies	3
Waarborgregeling tot 1,5 miljoen euro	8
Winwinlening	12
Hinderpremie en sluitingspremie bij hinder openbare werken	15
De Vlaamse Kredietbemiddelaar	18
Startlening	20
Cofinanciering	27
Kmo-groeisubsidie: strategisch advies/aanwerving bij groeitraject	34
Investeringsaftrek	40
Duurzaam woon-werkverkeer steun	51
Sanering van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten	55
Individuele beroepsopleiding in de onderneming (IBO)	58
Premies op gemeentelijk en stedelijk niveau	60
Structurele vermindering	62
Doelgroepvermindering eerste aanwervingen-Federaal	64
Doelgroepvermindering voor laaggeschoolde jongeren-Vlaanderen	67
Doelgroepvermindering voor oudere werknemers-Vlaanderen	70
Doelgroepvermindering collectieve arbeidsduurvermindering-Federaal	74
Belastingvrijstelling voor bijkomend personeel met een laag loon	76
Vrijstelling doorstorting bedrijfsvoorheffing voor startende ondernemingen	78

Voorwoord

Subsidiegids Detailhandel

Ook ondernemingen uit de detailhandel kunnen gebruik maken van een brede waaier aan steunmaatregelen.

Zo kunnen starters voor de financiering van hun project beroep doen op de Winwinlening en gebruik maken van de Waarborgregeling. Wie een winkelconcept op maat wil, dat commerciële aantrekkelijkheid koppelt aan eisen op het vlak van logistiek en veiligheid, kan hiervoor advies bij een gespecialiseerd ontwerper inwinnen via de Kmo-portefeuille. Voor het aanwerven van personeel bestaan bv. de doelgroepverminderingen of de Individuele beroepsopleiding in de onderneming.

Iedere onderneming wordt in haar bestaan wel eens geconfronteerd met de negatieve aspecten van openbare werken: kmo's kunnen beroep doen op de hinderpremie. Retailers die een strategische groeisprong willen realiseren kunnen subsidies krijgen voor het inkopen van advies of het aanwerven van een strategisch medewerker via de kmo-groeisubsidie.

Deze brochure biedt een handig overzicht van de verschillende sectorrelevante steunmaatregelen en wordt frequent geactualiseerd.

Je kan ook zelf op zoek gaan naar de subsidiemaatregelen en andere steunmaatregelen via de **Subsidi databank**: vlaio.be/subsidi databank.

De Subsidiegidsen kunnen eveneens op deze website worden geraadpleegd. Doordat deze brochures automatisch bijgewerkt worden wanneer de informatie in de Subsidi databank wordt aangepast, beschik je op elk moment over actuele brochures, die kunnen gedownload worden.

De **nieuwsbrief van de Subsidi databank** biedt tevens de mogelijkheid om op de hoogte gehouden te worden van wijzigingen in de subsidiemaatregelen en steunmaatregelen van de Subsidi databank en de Subsidiegidsen (zie vlaio.be/subsidi databank).

Meer informatie?

Voor bijkomende informatie of de bespreking van een concreet project kan je vrijblijvend terecht bij de bedrijfsadviseurs van VLAIO.

Bel gratis het nummer 0800 20 555 of stuur ons een mail info@vlaio.be.

Deze uitgave is een algemene informatiebrochure die enkel de grote lijnen van de behandelde materie aangeeft. Zij maakt derhalve geen aanspraak op volledigheid. De gegevens kunnen vrij overgenomen worden mits duidelijke vermelding van de bron.

Kmo-portefeuille: steun voor opleiding en advies

Laatst gewijzigd op 5 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Kmo's kunnen via de kmo-portefeuille van VLAIO een subsidie bekomen voor bepaalde externe opleidingen of advies bij geregistreerde dienstverleners. Kleine ondernemingen krijgen 30% subsidie tot een maximum van € 7.500 op jaarbasis. Middelgrote ondernemingen krijgen 20% subsidie, eveneens tot een maximum van € 7.500 op jaarbasis.

Voor de specifieke thema's 'duurzaamheid – energie-efficiëntie' en 'digitalisering – cyberssecurity' geldt een verhoogd steunpercentage van 45% voor kleine ondernemingen en 35% voor middelgrote ondernemingen.

Wie komt in aanmerking

De kmo-portefeuille richt zich tot beoefenaars van vrije beroepen, kleine en middelgrote ondernemingen met een [aanvaardbare rechtsvorm](#), vestiging in het Vlaamse Gewest en een [aanvaardbare hoofdactiviteit](#).

Een onderneming is klein of middelgroot wanneer zij cumulatief aan volgende voorwaarden voldoet:

Criteria	ko	mo
Tewerkstelling	minder dan 50	minder dan 250
ofwel jaaromzet	maximum €10 miljoen	maximum €50 miljoen
ofwel balanstotaal	maximum €10 miljoen	maximum €43 miljoen

Zelfstandigheids criterium

Zelfstandigheid uit zich in het samentellen van de data van de steunvragende onderneming met deze van de participerende (vanaf meer dan 25% participatie) en verbonden (vanaf meer dan 50% participatie) ondernemingen (zie ook [vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/voorwaarden/de-europese-kmo-definitie](#)).

Vzw's komen niet in aanmerking voor de subsidies van de kmo-portefeuille (sommige vzw's komen wel in aanmerking voor de [Managementadvies subsidie voor de sociale economie](#) of de [Werkbaarheidscheque](#)).

Je kan de subsidie enkel aanvragen voor '[werken in je bedrijf](#)' in de vestiging in het Vlaams Gewest.

Wat komt in aanmerking

Enkel de opleidingen en adviezen die kaderen binnen een van de volgende acht toekomstgerichte thema's komen in aanmerking voor steun:

- **Bedrijfsstrategie:** de koers en structuur van je onderneming bepalen om zo de strategische bedrijfsdoelstellingen te bereiken.
- **Beroepsspecifieke competenties:** kennis en vaardigheden verwerven in een bepaald vaktechnisch gebied, nodig om de kerntaken van een functie of beroep uit te oefenen. Voor dit thema werd een lijst opgesteld van subsidiabele diensten die kan je raadplegen in pdf of via een online lijst. Enkel opleidingen of adviezen die op deze lijst staan kunnen worden gesubsidieerd.
- **Digitalisering:** inzetten op het gebruik van digitale technologieën, innovaties en data die leiden tot nieuwe activiteiten of wijzigingen in bestaande activiteiten op het vlak van hardware, software, onlinetoepassingen en cyberssecurity.

- **Duurzaamheid:** streven naar een efficiënter gebruik van grondstoffen, onderdelen en producten met respect voor milieu en maatschappij.
- **Financiële geletterdheid:** financiële en boekhoudkundige kennis verwerven die nodig is om een onderneming succesvol te beheren.
- **Innovatie:** antwoord bekomen op een specifieke technologische kennisvraag over een product, proces of dienst.
- **Internationalisering:** de nodige kennis verweven om internationaal te ondernemen.
- **Personeelsmanagement:** het personeelsbeleid uitwerken met als doel een goed functionerende arbeidsorganisatie.

Voor de thema's wordt een brede interpretatie gehanteerd. Alle diensten die inhoudelijk gelinkt kunnen worden aan een thema kunnen worden gesteund. Bij twijfel kan je contact opnemen met jouw dienstverlener. Enkel voor de beroepsspecifieke competenties wordt met een specifieke lijst gewerkt.

Opleiding

Met de kmo-portefeuille kan de kostprijs van opleidingen, bij een geregistreerde dienstverlener, gevolgd door de werkende in een onderneming gesubsidieerd worden. Elke opleiding moet bijdragen tot het verbeteren van het huidige of het toekomstige bedrijfsfunctioneren van de onderneming en gericht zijn op de kernprocessen van de onderneming.

Afstandsleren of e-learningformules komen enkel in aanmerking indien er rechtstreekse interactie voorzien is met de lesgever, dit kan digitaal (bv. rechtstreekse chat of forum) of fysiek.

Voor elke opleiding moet een gepersonaliseerd vormingsattest worden uitgereikt en moet de opleidingsverstrekker een aanwezigheidslijst bijhouden.

Voorbeelden: informaticacursus, taaltraining in kader van internationalisering, managementtraining, opleiding balans lezen, ...

Advies

Advies in de kmo-portefeuille zijn schriftelijke raadgevingen verstrekt door een geregistreerde dienstverlener, gericht op de kernprocessen van de onderneming, bedoeld om de werking van jouw onderneming te verbeteren. De raadgevingen stellen je in staat om correcte en fundamenteel onderbouwde beslissingen te nemen voor jouw bedrijf.

Er zijn 2 mogelijke vormen van advies:

1. Schriftelijke aanbevelingen die een probleem analyseren, een concreet advies geven, een implementatieplan helpen opstellen en begeleiding bij implementeren.
2. Schriftelijke aanbevelingen die kansen en oplossingen signaleren, ze in kaart brengen en onderzoeken.

Voorbeelden: marktanalyse maken; investeringsanalyse maken; adviezen met het oog op het afsluiten van joint-ventures; identificeren, analyseren, bestuderen van mogelijke technische problemen, invloedsparameters of belemmeringen die zich stellen rond een beoogde innovatie; advies omtrent merkstrategie, advies over digitalisering of gebruik van artificiële intelligentie binnen de bedrijfsvoering, ...

Uitgesloten: advies over gewone bedrijfsuitgaven, wettelijk verplichte adviezen.

Omvang steun

Kleine onderneming

Voor een kleine onderneming wordt een steunpercentage van 30% gehanteerd tot een maximum van € 7.500 steun op jaarbasis.

Middelgrote onderneming

Voor een middelgrote onderneming wordt een steunpercentage van 20% gehanteerd tot een maximum van € 7.500 steun op jaarbasis.

Cybersecurity en energie-efficiëntie

Voor de specifieke thema's 'duurzaamheid – energie-efficiëntie' en 'digitalisering – cybersecurity' geldt een verhoogd steunpercentage van 45% voor kleine ondernemingen en 35% voor middelgrote ondernemingen.

Extra toelichting

- Het aanvaardbare projectbedrag voor opleiding dient minimum € 100 te bedragen;
- Het aanvaardbare projectbedrag voor advies dient minimum € 500 te bedragen;
- Een project moet worden afgewerkt vóór afloop van het daaropvolgende jaar (bv. een aanvraag ingediend op 5 april 2024 moet worden afgewerkt vóór 31 december 2025);
- Welke kosten:
  - Opleidings- of advieskost;
  - Catering bij opleiding tot € 25 per persoon per dag;
  - Cursusmateriaal voor zover dit uitsluitend wordt gebruikt tijdens de opleiding;
  - Verplaatsingskosten docent.
- Btw wordt niet gesubsidieerd.

De-minimis

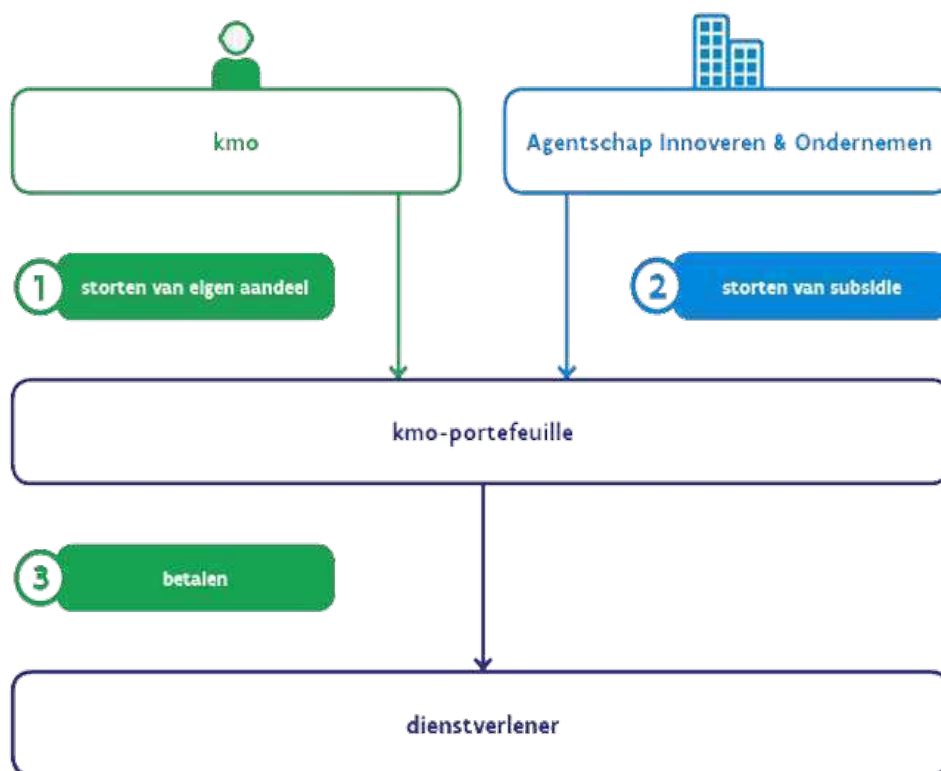
Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/wat-is-de-kmo-portefeuille.

Aanvraagprocedure

De aanvraagprocedure voor de kmo-portefeuille gebeurt volledig digitaal. Als je voor de eerste keer een subsidieaanvraag wil doen, moet je je onderneming eerst [registreren](#).

Elke [subsidieaanvraag gebeurt online](#) nadat je een overeenkomst voor advies hebt afgesloten met je dienstverlener of een persoon die werkt binnen je onderneming hebt ingeschreven voor een opleiding. De [gebruikershandleiding van de kmo-portefeuille](#) helpt je om vlot een subsidieaanvraag in te dienen.

Vooraleer je jouw aanvraag indient moet je al een overeenkomst afgesloten hebben met een geregistreerde dienstverlener. Best vraag je dan zo snel mogelijk de subsidie aan. Dit moet gebeuren binnen de 14 kalenderdagen na aanvang van de prestaties. Hieronder staat vermeld welke stappen doorlopen moeten worden.

Geregistreeerde dienstverlener

Een dienstverlener kan je zoeken op de website via de module [Zoek een geregistreeerde dienstverlener](#).

Informatie over de registratieprocedure voor dienstverleners kan je terugvinden op de website vlaio.be/nl/subsidies-financiering/kmo-portefeuille/kmo-portefeuille-voor-dienstverleners.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Kmo-portefeuille
 Koning Albert II-laan 15 bus 331
 1210 Brussel
 België
 T 1700
kmo-portefeuille@vlaanderen.be
vlaio.be/kmo-portefeuille

Waarborgregeling tot 1,5 miljoen euro

Laatst gewijzigd op 7 feb 2024

Wat houdt de maatregel in

Kmo's en grote ondernemingen (incl. vzw's met economische activiteit) die geen financieringsovereenkomst kunnen afsluiten door een gebrek aan voldoende waarborgen, kunnen bij 'financiële instellingen erkend als waarborghouder', tot 75% van de verbintenissen laten waarborgen door de Vlaamse overheid (PMV). Dit tot een maximum bedrag van € 1,5 miljoen. Ook voor bepaalde leasingcontracten geldt deze regeling.

1. Doordat de-minimisverordening op 1 januari 2024 werd gewijzigd (zie [nieuwsbericht](#) op de VLAIO website) zijn de waarborgen voor financiering van rollend materiaal niet meer uitgesloten. Het bruto subsidie equivalent (BSE) is verhoogd naar € 300.000 en geldt nu ook voor de transportsector voor goederenvervoer over de weg, waar dit voorheen beperkt was tot € 100.000.
2. Er kan in de toekomst ook door de sectoren landbouw, visserij en aquacultuur een beroep worden gedaan op de waarborgregeling bij bepaalde waarborghouders. Dit wel voor beperkte bedragen en een beperkte looptijd: € 150.000 (BSE: € 20.000) voor de landbouw en € 225.000 (BSE: € 30.000) voor visserij en aquacultuur gedurende maximum 5 jaar. Voor deze 3 sectoren worden specifieke de-minimisverordeningen gebruikt.

Wie komt in aanmerking

Zowel zelfstandigen, vrije beroepen, kmo's alsook grote ondernemingen kunnen een beroep doen op deze waarborgregeling.

Ook een vzw die een economische activiteit uitoefent kan gebruik maken van de Waarborgregeling. Er is sprake van een economische activiteit op het moment dat er goederen of diensten op de markt worden aangeboden.

Bepaalde sectoren zijn uitgesloten van steun op basis van de gewone de-minimisverordening:

- Ondernemingen uit de sector visserij en aquacultuur;
- Ondernemingen uit de sector van de productie van landbouwproducten;
- Ondernemingen uit de sector verwerking en afzet van landbouwproducten, in de volgende gevallen: wanneer het waarborgbedrag wordt vastgesteld op basis van de prijs of de hoeveelheid van dergelijke van primaire producenten afgenomen producten die door de betrokken ondernemingen op de markt worden gebracht of wanneer de waarborg afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat deze steun geheel of ten dele aan primaire producenten wordt doorgegeven;
- Ondernemingen die een waarborg willen voor werkzaamheden die verband houden met de uitvoer naar derde landen of lidstaten van de EU: namelijk:
  - wanneer de waarborg direct aan de uitgevoerde hoeveelheden is gerelateerd,
  - en waarborgen verleend voor de oprichting en exploitatie van een distributienet of andere lopende uitgaven in verband met werkzaamheden op het gebied van uitvoer.
- Wanneer de waarborg afhangt van het gebruik van binnenlandse in plaats van ingevoerde goederen.

*Wanneer een onderneming actief is in één van deze sectoren alsook in één of meer andere sectoren of andere activiteiten verricht, kan een waarborg worden verleend mits ervoor is gezorgd, met passende middelen zoals een scheiding van de activiteiten of een uitsplitsing van de kosten, dat de activiteiten in de van het toepassingsgebied van de de-minimis uitgesloten sectoren geen Waarborgregeling genieten.

Voor deze sectoren kan desgevallend de de-minimissteun visserij en aquacultuur gebruikt worden of de de de-minimissteun landbouw.

Waar dient de investering te gebeuren

Het moet gaan om een investering op het grondgebied van het Vlaamse Gewest of activiteiten van een in het Vlaams

Gewest gelegen exploitatiezetel van de betrokken onderneming.

Financieringen voor export en de oprichting en uitbating van een distributienet in het buitenland zijn uitgesloten.

Omvang en voorwaarden van de waarborg

Voor welke kredieten

De waarborg kan verkregen worden voor o.a. investeringskredieten, kaskredieten en straight loans, overname, borgstellingskredieten en leasingovereenkomsten.

De waarborg mag niet worden gebruikt om achterstallige of reeds bestaande schulden te betalen.

Een reorganisatie of herschikking van bestaande of toegestane kredieten waarbij het risico verplaatst wordt ten nadele van het Vlaamse Gewest, kan ook niet gewaarborgd worden.

Bedrag

De waarborg kan ten hoogste tot 75% van het kredietbedrag dekken. De waarborg heeft dus een aanvullend en niet-vrijblijvend karakter. Ze komt bovenop de andere zekerheden die de bank of leasingmaatschappij vraagt.

De waarborghouder heeft de mogelijkheid om zelf te beslissen over het gebruik van de Waarborgregeling voor dossiers met een waarborgbedrag tot en met € 750.000.

Dit kan worden verhoogd tot en met € 1,5 miljoen na grondig onderzoek van PMV en de goedkeuring door de Vlaamse minister van Economie.

Voor het bekomen van de waarborg dient de onderneming een éénmalige premie te betalen. De premie wordt berekend in functie van de omvang en de looptijd van de waarborg (zie 'Berekening premie').

De waarborg heeft een aanvullend en niet-vrijblijvend karakter en komt bovenop de andere zekerheden die de bank of leasingmaatschappij vraagt.

Looptijd

De maximale looptijd voor waarborgen tot en met € 1,125 miljoen bedraagt 10 jaar, voor waarborgen groter dan € 1,125 miljoen tot en met € 1,5 miljoen bedraagt de maximale looptijd 5 jaar.

Waarborgen boven € 75.000 onder de-minimis landbouw zijn beperkt tot maximum 5 jaar. Waarborgen boven € 112.500 onder de-minimis visserij en aquacultuur zijn beperkt tot maximum 5 jaar.

De-minimis

Deze maatregel valt momenteel onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag het totaal aan de-minimissteun dat één onderneming ontvangt over een periode van drie jaar niet meer dan € 300.000 bedragen. Om het bedrag van de de-minimissteun van de waarborg (het zogenaamde Brutosubsidie-equivalent (BSE) te berekenen dient men de volgende formule te hanteren: $BSE = \text{waarborgbedrag} \times 26,66666667\% \times \text{duur van de waarborg}$). Voor de de-minimissteun specifiek voor de sector primaire landbouw en de-minimissteun specifiek voor de sector visserij en aquacultuur ligt het maximale BSE op respectievelijk € 20.000 en € 30.000 over een periode van 3 jaren. Meer informatie kan je raadplegen op onze website [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

Berekening premie

De premie voor de Waarborgregeling wordt berekend volgens de formule: bedrag van de waarborg x duur van de waarborg in jaren x 0,5%.

De kredietnemer dient de premie in één keer te betalen vooraleer de waarborg in werking treedt.

De duurtijd van de waarborgregeling is beperkt tot maximum 10 jaar voor bedragen tot € 750.000 en tot maximum 5 jaar

voor bedragen tot € 1,5 miljoen.

Leasingmaatschappijen dienen voor het doorrekenen van de premie aan de kredietnemer steeds btw aan te rekenen op hun factuur (dit in tegenstelling tot de banken die mogen factureren zonder btw). Btw-plichtigen kunnen die btw geheel of gedeeltelijk (volgens verhoudingsgetal) terugvorderen van de staat via hun btw-aangifte.

Vrije beroepen zijn niet btw-plichtig en kunnen de betaalde btw (net zoals particulieren) niet terugvorderen. Zij zullen dus bovenop hun premie 21% btw betalen die zij niet kunnen terugvorderen.

Wat als het fout loopt

Als je niet meer in staat bent om je krediet terug te betalen, dan kan de financiële instelling het krediet of de leasingovereenkomst opzeggen. In dat geval betaalt PMV haar deel van het openstaande saldo uit aan de waarborghouder bank of leasingmaatschappij, met een maximum van 75%.

Dat wil echter niet zeggen dat je bevrijd bent van schuld.

De financiële instelling dient het kredietdossier uit te winnen, o.a. via verzilvering van de andere zekerheden en zal trachten het door PMV gestorte bedrag te recupereren. Een deel van deze bedragen die de financiële instelling daaruit ontvangt zullen aan PMV doorgestort worden.

Leasingovereenkomsten

De meeste types van leasingovereenkomsten komen in aanmerking voor de Waarborgregeling:

- onroerende leasing (on-/off- balance)
- roerende leasing (on-/off balance)
- huurovereenkomsten gesloten tussen een leasinggever en een kredietnemer, met uitzondering van overeenkomsten betreffende personenauto's, waarbij de leasinggever het bedrijfsmiddel verwerft om het te verhuren aan de kredietnemer met een wedersamenstelling van het kapitaal in hoofde van de kredietnemer voor minstens 90% d.m.v. de huurprijzen.
- full option contracten (inclusief onderhoud en/of diensten) kunnen onder de waarborg worden gebracht, maar enkel en alleen voor het kapitaalgedeelte. Het gedeelte onderhoud en/of diensten is uitgesloten van de Waarborgregeling.

Voor de volgende constructies/activa kan geen waarborgregeling worden bekomen:

- **sale and lease back-constructie:** omdat die constructie er immers op neer komt dat een klant goederen verkoopt aan een leasingmaatschappij en ze onmiddellijk terugneemt in leasing/renting mits het betalen van periodieke vergoedingen;
- **vendor lease:** omdat deze constructie inhoudt dat een leverancier een leasingcontract afsluit met een klant in eigen naam. Vervolgens neemt de leasingmaatschappij dat contract integraal over, zodat de leasingmaatschappij de afbetalingen rechtstreeks bij de klant zal innen;
- **Personenwagens:** gedefinieerd als elke auto waarvan de binnenuimte uitsluitend is ontworpen en gebouwd voor het vervoer van personen en die, bij gebruik voor het bezoldigde vervoer van personen, ten hoogste acht plaatsen mag bevatten zonder die van de bestuurder.

Verlenging van de waarborg

De Waarborgregeling kan worden gebruikt voor een aantal vormen van overbruggingsfinanciering:

- Een verlenging van een bestaande waarborg voor een lijn (bv. kaskrediet) die op eindvervaldag komt
- Een verlenging van de waarborg van een reeds gewaarborgd krediet. De duurtijd van het krediet (bv. de afbetalingsperiode van een investeringskrediet) wordt dan verlengd.

De maximale verlenging van de waarborgtermijn bedraagt vijf jaar (inclusief een eerdere periode van verlenging voor een krediet op bepaalde termijn).

Aanvraagprocedure

Om een beroep te doen op deze maatregel moet de onderneming een financieringsovereenkomst afsluiten bij een financiële instelling die werd erkend als waarborghouder:

[Aion](#); [Axa](#); [Beobank](#); [Bank J. Van Breda & C°](#); [Bank Nagelmackers](#), [BNP Paribas Fortis](#); [Belfius Bank](#); [Crelan](#); [Hefboom](#); [ING Belgium](#); [KBC Bank](#); [Rabobank](#); [Socrowd](#); [Triodos Bank](#); [Trividend](#); [Trividend Provincie Antwerpen](#) en [VDK Bank](#).

Ook voor leasingcontracten kunnen alleen officieel erkende leasingmaatschappijen, die als waarborghouder zijn erkend, verbintenissen onder de waarborg brengen:

[Belfius Lease Services](#) en [ES Finance](#) en [De Lage Landen Leasing](#).

De lijst van waarborghouders kan je ook terugvinden op de website www.pmv.eu/waarborgen > Voorwaarden.

Cumulatie

De waarborgregeling kan worden gecombineerd met een Startlening, Cofinanciering of Cofinanciering+ op voorwaarde dat de maximumbedragen opgelegd door de Europese de-minimis verordening niet worden overschreden. Dit bedraagt in principe € 300.000. Je kan een uitgewerkt voorbeeld vinden op de website van PMV [Informatie voor financiële instellingen > Kan ik een waarborg combineren met een Startlening of een Cofinanciering\(+\)?](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

PMV

Oude Graanmarkt 63
1000 Brussel
België

helpdesk.pmv-standaardwaarborgen@pmv.eu
pmv.eu/product/waarborgen/

Renate Verhoeven
T 02 229 52 77

Winwinlening

Laatst gewijzigd op 2 feb 2024

Wat houdt de maatregel in

Met de Winwinlening van PMV moedigt de Vlaamse overheid particulieren aan om een achtergestelde lening te verstrekken aan kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's). Een particulier kan tot € 75.000 lenen aan een Vlaamse kmo gedurende een looptijd van 5 tot 10 jaar. De kredietgever krijgt hiervoor een jaarlijks belastingkrediet van 2,5% op het openstaande kapitaal van de Winwinlening. Indien de kredietnemer niet kan terugbetalen, kan de kredietgever daarnaast 30% van het verschuldigde bedrag terugkrijgen via een eenmalig belastingkrediet. Een kmo kan tot een bedrag van € 300.000 Winwinleningen aangaan, met een maximum van € 75.000 per kredietgever.

Ook vzw's met een economische activiteit komen in aanmerking.

Een Winwinlening kan gecombineerd worden met het [Vriendenaandeel](#) tot een plafond van € 75.000 (voor de kredietgever) en € 300.000 (voor de kredietnemer).

De wettelijke intrestvoet voor 2024 is 5,75%. Daardoor mag de rente van een winwinlening afgesloten in 2024 liggen tussen 2,875% en 5,75%.

Wie komt in aanmerking

Als kredietnemer

Als kredietnemer komen alle kmo's (ook zelfstandigen en vrije beroepers) met een economische activiteit die in Vlaanderen gevestigd zijn in aanmerking, ook binnen de sector van de sociale economie. Deze kmo's moeten voldoen aan de Europese kmo-definitie:

- met minder dan 250 werknemers;
- jaaromzet niet hoger dan € 50 miljoen en/of balanstotaal niet hoger dan € 43 miljoen;
- voldoen aan het zelfstandigheids criterium: dat wil zeggen dat de geconsolideerde cijfers – als er een deelnemingsrelatie bestaat met andere ondernemingen van 25% of meer van het kapitaal of van de stemrechten – moeten voldoen aan bovenvermelde criteria. Een groter aandeelhouderschap door risicokapitaalmaatschappijen, universiteiten of onderzoekscentra zonder winstoogmerk, is wel toegestaan..

Een onderneming die één van deze criteria overschrijdt, wordt beschouwd als grote onderneming.

Een exploitatiezetel dient in Vlaanderen gelegen te zijn.

Vzw's zijn ook toegelaten indien deze een economische activiteit uitoefenen. Er is sprake van een economische activiteit op het moment dat er goederen of diensten op de markt worden aangeboden. Ook activiteiten binnen de sociale economie passen hierin.

Heb je een ondernemingsnummer hebt en ben je aangesloten bent bij een sociale kas voor zelfstandigen, dan kan je ook in bijberoep van een Winwinlening genieten.

Als kredietgever

Op de datum waarop de Winwinlening gesloten wordt, moet de kredietgever voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kredietgever moet een natuurlijk persoon zijn die deze lening afsluit buiten het kader van zijn handels- of beroepsactiviteiten;
- deze natuurlijke persoon woont in het Vlaamse Gewest of moet er gelokaliseerd zijn voor de personenbelasting;
- deze natuurlijke persoon mag geen werknemer zijn van de kredietnemer;
- als de kredietnemer een zelfstandige is, dan kan de kredietgever niet de echtgenoot, de echtgenote of de wettelijk samenwonende partner van de kredietnemer zijn;

- als de kredietnemer een rechtspersoon is, kan de kredietgever noch de echtgenoot, de echtgenote of de wettelijk samenwonende partner van de kredietgever, benoemd zijn of optreden als bestuurder, zaakvoerder of in een vergelijkbaar mandaat binnen die rechtspersoon;
- als de kredietnemer een vennootschap is, kan de kredietgever noch de echtgenoot, de echtgenote of de wettelijk samenwonende partner van de kredietgever rechtstreeks of onrechtstreeks houder zijn van:
  - 1. meer dan 5% van de aandelen of de stemrechten van deze vennootschap;
  - 2. rechten of effecten waarvan de uitoefening, omwisseling of conversie de overschrijding van die drempel van 5% (vermeld in punt 1.), tot gevolg zou hebben.

Gedurende de hele looptijd van de Winwinlening mag de kredietgever geen kredietnemer zijn bij een andere Winwinlening.

Bedrag van het fiscaal voordeel voor de kredietgever

Het fiscaal voordeel voor de kredietgever bestaat uit:

- Een jaarlijks belastingkrediet voor de hele looptijd van de lening:
  - Als berekeningsbasis wordt het rekenkundig gemiddelde genomen van alle uitgeleende bedragen op 1 januari en op 31 december van het belastbare tijdperk, met een maximum van € 75.000 per belastingplichtige;
  - het belastingkrediet bedraagt 2,5% van de berekeningsbasis (wat neerkomt op een belastingkrediet van maximum € 1.875 per jaar).
- De mogelijkheid tot een eenmalig belastingkrediet van 30%* van het openstaand kapitaal van de lening dat definitief is verloren gegaan als:
  - de kredietnemer tijdens of binnen maximaal zes maanden na de looptijd van de Winwinlening failliet gaat of als hij zich bevindt in staat van kennelijk onvermogen (= betalingsachterstand van minimum drie maanden) of vrijwillige of gedwongen ontbinding of vereffening;
  - en als de kredietnemer ten gevolge daarvan een deel of het geheel van de Winwinlening niet kan terugbetalen;
  - en als de kredietgever de Winwinlening opeisbaar heeft gesteld.

Voorwaarden

De belangrijkste eigenschappen zijn:

- het is een achtergestelde lening, zowel ten aanzien van bestaande als van toekomstige schulden, met een vaste looptijd van 5 tot 10 jaar;
- je kan kiezen tussen verschillende aflossingsmogelijkheden:
  - terugbetaling in één keer op de eindvervaldag;
  - maandelijkse, driemaandelijke, zesmaandelijke of jaarlijkse aflossingen (er is een simulatie mogelijk op de website);
  - een eenmalige vervroegde terugbetaling van het volledige openstaande saldo is eveneens mogelijk (dit moet worden voorzien in de akte);
- De begindatum van de lening valt het best op de dag van de terbeschikkingstelling van de gelden aan de kredietnemer, nooit ervoor;
- het totale openstaande bedrag, in hoofdsom, dat een kredietgever in het kader van één of meer Winwinleningen aan één of meer kredietnemers kan uitlenen, kan ten hoogste € 75.000 bedragen;
- het totale openstaande bedrag, in hoofdsom, dat één kredietnemer in het kader van verschillende Winwinleningen kan ontlenen van verschillende kredietgevers, kan ten hoogste € 300.000 bedragen;
- de rentevoet is gebaseerd op de wettelijke rentevoet die van kracht is op de datum waarop de Winwinlening gesloten wordt:
  - de rentevoet bedraagt maximum deze wettelijke rentevoet en minimum de helft van diezelfde rentevoet;
  - deze rentevoet wordt elk jaar in januari bekend gemaakt;
  - een Winwinlening afgesloten in 2024 moet zich situeren tussen 2,875% en 5,75%;
  - deze rentevoet is vast en is een bruto-rentevoet (hierop is roerende voorheffing verschuldigd).

- Winwinleningen kunnen gecombineerd worden met Vriendenaandelen tot een plafond van € 75.000 (voor de Vriendenaandeelhouder-kredietgever) en € 300.000 (voor de emittent-kredietnemer).

Aanvraagprocedure

De Winwinlening moet je opmaken op basis van een model van de akte en de aflossingstabel die beschikbaar zijn op de website pmv.eu/product/winwinlening (zie Aanvragen).

De akte en aflossingstabel worden in drievoud afgedrukt en ondertekend, waarvan één bestemd is voor de kredietgever, één voor de kredietnemer en één binnen de 3 maanden moet worden bezorgd aan PMV.

De ondertekende akte en de aflossingstabel verstuur je bij voorkeur digitaal naar winwinlening@pmv.eu. Indien je niet in de mogelijkheid bent om de documenten digitaal over te maken kunnen ze verstuurd worden naar: Winwinlening, Oude Graanmarkt 63, 1000 Brussel.

Een Winwinlening kan door PMV niet worden geregistreerd indien de getekende akte en aflossingstabel niet worden overgemaakt.

Na ontvangst van de gehandtekte akte en aflossingstabel duurt het ongeveer tien werkdagen alvorens de kredietgever de registratiebrief van PMV ontvangt die als fiscaal attest dienst doet en dus ter beschikking van de fiscale controle moet worden gehouden.

De voortzetting en het behoud van de Winwinlening kan bewezen worden door de voorlegging van de bankrekeninguittreksels waarop de ontvangen intresten van de Winwinlening staan.

De kredietnemer is verplicht de roerende voorheffing, berekend tegen het correcte tarief, in te houden op de verschuldigde interesten. Die voorheffing dient binnen de 15 dagen na de vervaldag opgenomen te worden in een aangifte roerende voorheffing en gestort aan de dienst Roerende Voorheffing van het belastingkantoor, gebruik makend van formulier 273 (Aangifte in de Roerende Voorheffing Inkomsten van Roerende Goederen en Kapitalen).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Meer informatie over o.m. de belastingaangifte, de betaling van de roerende voorheffing, wat bij overlijden kredietgever, wat bij stopzetting van de activiteit, overgang van eenmanszaak naar vennootschap, enz... kan je terugvinden in de rubriek "Veel gestelde vragen over de Winwinlening" op de website pmv.eu/product/winwinlening.

PMV

Oude Graanmarkt 63
1000 Brussel
België

T 02 229 52 77

winwinlening@pmv.eu

pmv.eu/product/winwinlening

Audrey De Pauw

Hinderpremie en sluitingspremie bij hinder openbare werken

Laatst gewijzigd op 28 feb 2024

Wat houdt de maatregel in

Zelfstandigen en kleine ondernemingen (geen vzw's) met maximum 9 werknemers die ernstige hinder ondervinden van wegenwerken voor de deur, kunnen genieten van een hinderpremie van € 2000. Wie in aanmerking komt, krijgt een brief van VLAIO.

De hinderpremie biedt wat financiële ademruimte aan kleine ondernemingen om vindingrijk te werk te gaan bij werken voor de deur. De nieuwe hinderpremie vervangt de maatregel [Rentetoelage voor kmo's met hinder door openbare werken](#) en [Inkomenscompensatievergoeding van zelfstandigen](#) voor werken die gestart zijn na 1 juli 2017.

Wie genooddaakt is om zijn zaak minstens 21 opeenvolgende kalenderdagen te sluiten ingevolge de hinder kan eventueel ook genieten van de sluitingspremie van € 80 per sluitingsdag.

Wie komt in aanmerking

Zowel de hinderpremie als de sluitingspremie is er voor kleine ondernemingen met maximum 9 werknemers die ernstige hinder ondervinden van wegenwerken voor de deur. De getroffen vestiging moet daarenboven vaste openingstijden hebben.

De aanvaardbare activiteiten zijn de detailhandel, de horeca en allerhande diensten waarvoor persoonlijk en direct contact met de klanten vereist is en die redelijkerwijze moeilijk kunnen worden uitgeoefend op verplaatsing. De lijst met [de aanvaardbare NACE-codes voor de toekenning van deze premie](#) (enkel groep 1) kan je raadplegen op vlaio.be/nl/subsidies-financiering/hinderpremie/voorwaarden.

Vzw's komen niet in aanmerking voor deze maatregel.

Uitzondering

Voor de sluitingspremie komt ook een beperkt aantal vrije beroepen en dienstverleningen in aanmerking die niet buiten de praktijkmuren of fysieke grenzen van de vestiging te organiseren zijn. De lijst met [de aanvaardbare NACE-codes voor de toekenning van deze premie](#) (enkel groep 2) kan je raadplegen op vlaio.be/nl/subsidies-financiering/hinderpremie/voorwaarden.

Er wordt alleen gekeken naar de NACE-code van de hoofdactiviteit van de vestiging toegekend door de rsz of door de btw-administratie.

Wat komt in aanmerking

Beide premies kunnen enkel bekomen worden als er "ernstige hinder" is. Dit betekent dat cumulatief aan deze voorwaarden moet voldaan zijn:

- Het moet gaan om één of meerdere grondwerk(en) waarbij een oppervlakte van meer dan 50 m² wordt opengebrouwen en die geheel of gedeeltelijk op hetzelfde moment worden uitgevoerd;
- De rijbaan of één of meer rijstroken worden geheel of gedeeltelijk afgesloten;
- De grondwerk(en) moet(en) de status 'concreet gepland' bereikt hebben (signalisatievergunning is aangevraagd voor het in het GIPOD ingegeven grondwerk);
- De werkzaamheden duren minstens 30 opeenvolgende kalenderdagen.

Om een zone met ernstige hinder te bepalen, wordt gekeken naar de werkengrondwerkzone van de geregistreerde grondwerken in het GIPOD (de databank van wegenwerken).

Uitzondering

De sluitingspremie kan ook worden aangevraagd als de vestiging buiten de hinderzone ligt. Er moet dan wel zelf kunnen aangetoond worden dat de sluiting het gevolg is van de werken. Dat kan gebeuren aan de hand van bewijsmateriaal in de vorm van foto's van de huidige situatie, ontvangen mededelingen of berichten, verslechterde exploitatiecijfers, ... Deze gegevens moeten tijdens de elektronische aanvraag als bestand kunnen worden opgeladen!

Omvang steun

Hinderpremie

De hinderpremie bedraagt altijd € 2000. De hinderpremie kan per onderneming maximaal één keer per jaar en één keer per periode van hinder worden toegekend.

Sluitingspremie

De sluitingspremie bedraagt € 80 per sluitingsdag. Hiervoor moet de zaak minstens 21 opeenvolgende kalenderdagen sluiten. Deze premie loopt vanaf de 22ste kalenderdag van de sluiting. De sluitingspremie kan per onderneming gedurende de volledige looptijd van de werken worden toegekend.

Er kunnen binnen de hinderperiode verschillende sluitingsperiodes zijn die niet op elkaar aansluiten. Je kan deze in blokken van maximaal 30 kalenderdagen aanvragen. Als de zaak langer gesloten blijft, kunnen er dus meerdere sluitingspremies worden aangevraagd.

De-minimis

De hinder- en sluitingspremie vallen onder de toepassing van de Europese de minimis-regelgeving. Hierdoor mag het totaal aan de-minimissteun dat één onderneming ontvangt over een periode van drie jaar niet meer dan € 300.000 bedragen. Zie ook [veelgestelde vragen de-minimis](#).

Aanvraagprocedure

Hinderpremie

- De getroffen handelaars worden vóór de start van de werken verwittigd door VLAIO als ze in aanmerking komen voor deze maatregel. Het agentschap kan namelijk de gegevens van de geplande werken raadplegen in de GIPOD databank. Worden deze hinderzones erkend als "ernstige hinderzones" dan krijg je als getroffen handelaar binnen deze hinderzone een kennisgevingsbrief als "aan alle andere voorwaarden wordt voldaan". Je vraagt dan binnen 60 dagen na de datum van de brief zelf de uitbetaling van de hinderpremie aan via vlaio.be/hinderpremie. VLAIO stort het bedrag vervolgens zo snel mogelijk op jouw rekening. Ondernemingen die reeds zijn aangesloten op het systeem van de eBox, ontvangen de brief via de digitale weg.
- Bij hinder voor de deur en geen verwittiging via brief. Raadpleeg dan de te volgen procedure op de website: vlaio.be/nl/subsidies-financiering/hinderpremie/voorwaarden/wat-als-je-geen-brief-ontvangen-hebt-zie-rubriek. Bij een rechtzetting binnen de periode van wegenwerken zal je alsnog een kennisgevingsbrief ontvangen en volg je de gewone procedure.

Sluitingspremie

- Wie een hinderpremie heeft ontvangen, kan eventueel ook een sluitingspremie aanvragen via dezelfde webapplicatie.
- Wie niet geselecteerd werd voor een hinderpremie (ook niet na controle van alle gegevens, zie hoger), kan toch een sluitingspremie aanvragen als voldaan wordt aan één van de uitzonderingen (zie uitzonderingen vermeld onder de rubrieken "Wie komt in aanmerking" en "Wat komt in aanmerking"). Deze premie wordt ook online aangevraagd (zie www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/hinderpremie/aanvraagprocedure/je-ondervindt-ernstige-hinder-door-werken). Het nodige bewijsmateriaal moet tijdens de elektronische aanvraag worden opgeladen.

De sluitingspremie aanvragen kan op zijn vroegst op de startdatum van de wegenwerken, en uiterlijk op de startdatum van

de sluitingsperiode.

Vrijstelling van belasting

Zowel de hinderpremie als de sluitingspremie die zijn verkregen vanaf 1 januari 2018 door een zelfstandige of een vennootschap zijn vrijgesteld van belasting. Voor meer informatie zie [veelgestelde vragen: welke-subsidies worden vrijgesteld van belasting](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331
1210 Brussel
België
T 1700

hinderpremie@vlaio.be

vlaio.be/hinderpremie

De Vlaamse Kredietbemiddelaar

Laatst gewijzigd op 11 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Elke ondernemer met een goed project maar met een complex financieringsprobleem dat niet eenvoudig opgelost raakt, kan terecht bij de Vlaamse Kredietbemiddelaar van VLAIO. De dienst tracht door zijn neutrale aanpak mee te werken aan een oplossing voor het dossier. De tussenkomst van de Vlaamse Kredietbemiddelaar is vertrouwelijk, neutraal en gratis. Deze dienst zoekt mee naar een oplossing die voor beide partijen aanvaardbaar is, maar kan geen succes garanderen.

Wie komt in aanmerking

De dienstverlening van de Vlaamse Kredietbemiddelaar is toegankelijk voor iedere Vlaamse onderneming (incl. vzw's) die bij de bank(en) moeilijkheden ondervindt om een probleem met bestaande en/of met het bekomen van nieuwe professionele kredieten op te lossen. Dit betekent dat de ondernemer reeds contact had met de bank omtrent het financieringsprobleem.

Wat komt in aanmerking

Er zijn verschillende redenen waarom je een beroep kan doen op de Vlaamse Kredietbemiddelaar:

- Moeilijkheden bij de aanvraag van een nieuw krediet: het kan o.a. gaan over de financiering van een nieuwe onderneming, een behoefte aan bedrijfskapitaal, de financiering van een nieuwe investering.
- Bestaande kredieten: je ervaart als ondernemer problemen rond de terugbetaling van je krediet en/of betaling van de intresten, je wenst je huidige lening te herschikken, je krediet is opgezegd of dreigt opgezegd te worden.
- Communicatie: de dialoog met je bankier verloopt slecht of is zelfs onmogelijk geworden. Vaak loopt de communicatie fout door onduidelijkheid: verwachtingen en/of behoeftes zijn misschien te vaag geformuleerd. Mogelijks vindt het communicatieprobleem haar oorsprong in het niet naleven van de financiële verbintenissen van de ondernemer.

Wat doet de Vlaamse Kredietbemiddelaar

De Vlaamse Kredietbemiddelaar helpt je als ondernemer bij het zoeken naar een oplossing van jouw specifiek financieringsprobleem. In alle vertrouwen. Doel is het vinden van een oplossing die voor beide partijen aanvaardbaar is. De Kredietbemiddelaar neemt hierbij steeds een neutrale positie in. Door zich in te spannen om de bank te overtuigen van de ernst en de haalbaarheid van het project, tracht de Kredietbemiddelaar het dossier in een positieve richting te sturen. De Vlaamse Kredietbemiddelaar kan geen dwingende kracht uitoefenen op de bank en kan zich niet verzetten tegen haar beslissingen.

De Vlaamse Kredietbemiddelaar:

- helpt je kredietaanvraag te verbeteren door de sterke punten in het dossier te benadrukken. Ook zoekt de dienst naar elementen die een nieuwe wending aan het dossier kunnen geven.
- helpt de dialoog met de bank te herstellen.
- reikt alternatieve financieringsmogelijkheden en overheidsmaatregelen aan.

De verschillende stappen van kredietbemiddeling vind je terug op de website.

Aanvraagprocedure

Een aanvraag voor kredietbemiddeling kan rechtstreeks worden ingediend via het online aanvraagformulier, zie www.vlaio.be/kredietbemiddelaar.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

De Vlaamse Kredietbemiddelaar

Koning Albert II-laan 15 bus 331

1210 Brussel

België

T 0800 20 555

kredietbemiddelaar@vlaio.be

www.vlaio.be/kredietbemiddelaar

Startlening

Laatst gewijzigd op 4 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

De Startlening van PMV (vroeger PMV/z) is een achtergestelde lening voor alle starters (werkzoekenden én anderen) die nog niet of gedurende hoogstens 4 jaar actief zijn (als zelfstandige) in hoofdberoep. Er kan tot maximum € 100.000 geleend worden. De lening heeft een looptijd van 3 tot 10 jaar en de rentevoet bedraagt 3,5% per jaar.

Ook vzw's met een economische activiteit komen in aanmerking.

Sinds 1 oktober heeft PMV de rente voor haar standaardleningen met 0,5% verhoogd. Voor de Startlening steeg de basisrente van 3 naar 3,5%. De rentestijging is ingegaan voor aanvragen sinds 1 oktober 2023. Meer informatie in het nieuwsbericht [PMV verhoogt rente voor standaardleningen](#).

Wie komt in aanmerking

Starters in hoofdberoep (<4 jaar)

De Startlening is bestemd voor alle starters, zowel natuurlijke personen (eenmanszaken) als rechtspersonen (vennootschappen):

- De starter oefent zijn zelfstandige activiteit nog niet langer uit dan 4 jaar in hoofdberoep. Als natuurlijke persoon, betekent dit dat je ofwel nog nooit hebt gewerkt als zelfstandige in hoofdberoep, ofwel je huidige zelfstandige activiteit ten hoogste 4 jaar uitoefent. Hetzelfde geldt voor een rechtspersoon, waarbij er rekening wordt gehouden met de voorgeschiedenis van de vennoten.
- Een ondernemer die in het verleden zelfstandige was in hoofdberoep en na een onderbreking van significante duur (in principe 2 jaar als loontrekkende, werkloze ...) een nieuwe zelfstandige activiteit, al dan niet verschillend van de vroegere activiteit als zelfstandige, wil opstarten, kan in principe een Startlening aanvragen.
- Een ondernemer die reeds langer dan 4 jaar gevestigd is als zelfstandige in hoofdberoep en zich heroriënteert door te starten met een nieuwe activiteit, wordt als starter beschouwd op voorwaarde dat de nieuwe activiteit substantieel verschillend is van de vorige en zich in een andere sector bevindt.
- Als stagiair in het kader van de uitoefening van een vrij beroep kom je enkel in aanmerking bij de vestiging als zelfstandige in hoofdberoep.
- Student-zelfstandige (zie ook VLAIO pagina [Statuut van student-zelfstandige](#)) is het enige statuut dat zich niet dient te vestigen in hoofdberoep om in aanmerking te komen voor een Startlening.
- Indien je als starter een 'geldig attest Startlening' kan voorleggen, gelden er specifieke voorwaarden en extra's: dit is ofwel een niet-werkende werkzoekende sedert 3 maanden, ofwel een volledig uitkeringsgerechtigde werkloze ofwel een begunstigde van een inschakelingsuitkering of leefloon (zie rubriek [Werkzoekenden met geldig attest Startlening](#)).

Om in aanmerking te komen voor een Startlening moet je zelf je activiteit of onderneming uitbaten. Indien er een vennootschap wordt opgericht, moet je in principe meerderheidsaandeelhouder zijn en het dagelijkse beheer waarnemen. Hiervan kan soms worden afgeweken (zie 5. Overige Ontvankelijkheidscriteria in de [handleiding van de Startlening](#)).

De Startlening wordt verstrekt aan natuurlijke en/of rechtspersonen in het kader van de financiering van investeringen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest of van activiteiten van een in het Vlaamse Gewest gelegen exploitatiezetel van de betrokken onderneming. Om voor financiering in aanmerking te komen, dienen deze activiteiten een duidelijke toegevoegde waarde voor Vlaanderen te hebben.

Vzw's komen in aanmerking voor zover zij, conform Europees recht, een economische activiteit uitoefenen. Er is sprake van een economische activiteit op het moment dat er goederen of diensten op de markt worden aangeboden.

Europese kmo-definitie

Als je leent bij PMV, moet je beantwoorden aan de Europese kmo-definitie:

- minder dan 250 voltijds equivalenten;
- een jaaromzet van maximum € 50 miljoen en/of een balanstotaal van maximum € 43 miljoen;
- de onderneming maakt geen deel uit van een groep die geen kmo is op basis van de regels van de partner- en verbonden ondernemingen voor deelnemingen vanaf 25% (aanbeveling van de Europese Commissie van 6/5/2003).

Aan deze criteria moet voldaan zijn op het moment van de aanvraag voor tussenkomst bij PMV-Standaardleningen, dan wel bij de start van de activiteiten (starter).

De onderneming wordt niet meer als kmo beschouwd indien ze gedurende twee opeenvolgende boekjaren niet meer beantwoordt aan het criterium van tewerkstelling, jaaromzet of balanstotaal. Indien het aantal voltijdse equivalenten echter 250 eenheden of meer bereikt, komt PMV niet tussen, ook al zijn de andere criteria niet overschreden.

In moeilijkheden

Een aanvraag is niet ontvankelijk als deze wordt ingediend door:

- een natuurlijke persoon die betrokken is als gefailleerde bij een niet-afgesloten faillissement of die in het kader van een eerder faillissement niet verschoonbaar verklaard werd. Dit geldt ook voor een rechtspersoon wanneer de drager van het project betrokken is in een niet-afgesloten faillissement als gefailleerde of als bestuurder van een rechtspersoon die zich in staat van faillissement bevindt.
- een begunstigde in moeilijkheden: de begunstigde/economische drager (natuurlijk persoon of rechtspersoon) waartegen een collectieve insolventieprocedure loopt of die voldoet aan de criteria om, op verzoek van zijn schuldeisers, aan een collectieve insolventieprocedure te worden onderworpen, komt niet in aanmerking voor financiering door PMV-Standaardleningen.

Uitgesloten

Komen niet in aanmerking:

- natuurlijke personen die zich vestigen in bijberoep of het statuut van meewerkende echtgenoot/echtgenote aannemen
- natuurlijke personen, die gebruik maken van het voordeel van het traject "Springplank naar Zelfstandige", tenzij de betrokken persoon/personen zich vestigt/vestigen als zelfstandige in hoofdberoep.

Bekijk alle voorwaarden in de [handleiding van de Startlening](#) (zie 5. Overige Ontvankelijkheidscriteria).

Je mag als vennootschap of eenmanszaak niet actief zijn in deze uitgesloten activiteiten

- visserij en aquacultuur;
- de primaire productie (teelt) van landbouwproducten (bedrijven die naast de teelt ook landbouwproducten verwerken, komen wél in aanmerking voor financiering);
- wapenhandel, tabak-, gok- of pornografische industrie (kranten-, nacht- en andere winkels waarvan de verkoop van de betrokken producten slechts een beperkt deel van de omzet uitmaakt, komen wél in aanmerking voor financiering);
- activiteiten die illegaal zijn volgens de Belgische of internationale wetgeving;
- de productie of distributie van gedistilleerde dranken indien minder dan 75% van de productie in Vlaanderen plaatsvindt (kranten-, nacht- en andere winkels waarvan de drankenverkoop slechts een beperkt deel van de omzet uitmaakt, komen wél in aanmerking voor financiering);
- IT voor onrechtmatige toegang tot datanetwerken en illegaal downloaden;
- klonen van mensen voor research of therapeutische toepassingen;
- genetisch gemanipuleerde organismen.

Bekijk 'alle voorwaarden' in de '[Checklist financiering voor natuurlijke personen](#)' en de '[Checklist financiering voor vennootschappen](#)' op de website van PMV.

Wat komt in aanmerking

Financiering van investeringen & behoefte aan bedrijfskapitaal

De Startlening is bestemd voor de financiering van materiële, immateriële en financiële investeringen, evenals voor de behoefte aan bedrijfskapitaal bij de start van de activiteit of de realisatie van het betrokken investeringsproject of uitbouw van de activiteit.

PMV financiert enkel nieuwe investeringen (ook vervangingsinvesteringen, tweedehandsmateriaal) maar aanvaardt geen aanvragen voor herfinanciering van verbintenissen bij andere kredietinstellingen, noch voor herfinanciering of betaling van andere bestaande schulden, al dan niet achterstallig. Een openstaande schuld van minder dan 3 maanden oud op het moment van ontvangst van de aanvraag beschouwt PMV niet als een bestaande schuld.

Voor investeringen in onroerende goederen komt PMV enkel tussen voor het beroepsgedeelte van het onroerend goed voor eigen beroepsmatig gebruik. Het beroepsgedeelte van het onroerend goed moet blijken uit een expertiseverslag. PMV komt niet tussen voor vastgoed dat (gedeeltelijk en) al dan niet beroepsmatig wordt verhuurd. Bedrijvencentra die bepaalde logistieke diensten voorzien komen wel in aanmerking.

Overnamefinanciering

Je kan met de Startlening ook de overname van een (deel van een) handelsfonds financieren, dan wel de overname van de aandelen van een bestaande vennootschap. In dat laatste geval moet je de meerderheid van de aandelen overnemen of meerderheidsaandeelhouder worden, en moet de overnemer het dagelijks beheer uitoefenen.

Uitgesloten

Je mag de financiering niet aanwenden voor deze doeleinden:

- de herfinanciering van bestaande schulden die ouder zijn dan 3 maanden (voorbeeld: leveranciersschuld) op het moment van de aanvraag van het krediet – bankkredieten worden niet geherfinancierd;
- de financiering van tradingactiviteiten (de verhandeling van goederen die zich hoofdzakelijk in een import/-exportomgeving afspeelt, al dan niet met een speculatief oogmerk);
- de financiering van middelen die dienen als onderpand voor (het bekomen van) een waarborg;
- de financiering van vastgoedprojecten bestemd voor verkoop of verhuur aan derden (financiering van bedrijvencentra, (de uitbating van) hotels, vakantieparken enz. komt wel in aanmerking omwille van verhuurdiensten aan derden op korte termijn, net zoals de financiering van vastgoedprojecten bestemd voor verhuur aan verbonden vennootschappen eveneens in aanmerking komt);
- de financiering van onderzoek en ontwikkeling (voor reeds bestaande ondernemingen met een bewezen trackrecord van positieve resultaten, kan wel financiering van bedrijfskapitaal voor O&O-doeleinden overwogen worden in het kader van de uitbreiding van de activiteiten);
- de financiering van producten of diensten die nog niet commercialiseerbaar zijn: de succesvolle afronding van de testfase, de technische testen van het prototype en dergelijke;
- de financiering van de verwerving van een minderheidsbelang bij de overname van aandelen (de meerderheid van de aandelen moet verworven worden of door het verwerven van bijkomende aandelen, moet de meerderheid bekomen worden);
- de financiering van de overname van een gedeelte van een handelsfonds (het handelsfonds moet steeds integraal worden overgenomen);
- de financiering van de oprichting en uitbating van een verkoopnetwerk in het buitenland;
- de financiering van export;
- de financiering van rollend materieel bestemd voor goederenvervoer over de weg voor derden;
- de financiering van verrichtingen waarbij de aanvrager verschijnt aan beide zijden van de verrichting.

Bekijk 'alle voorwaarden' in de '[Checklist financiering voor natuurlijke personen](#)' en de '[Checklist financiering voor vennootschappen](#)' op de website van PMV.

Wat zijn de financieringsvoorwaarden

Maximumbedrag

Het maximumbedrag van de lening is gelijk aan het kleinste van volgende bedragen:

- 4 maal de eigen inbreng;
- € 100.000.

Het minimumbedrag van een startlening is € 5.000.

Eigen inbreng

De eigen inbreng is het persoonlijk aandeel in geld van de aanvrager in de financiering van het te realiseren investeringsproject. Ook een [Winwinlening](#) komt in aanmerking als (gedeeltelijke) eigen inbreng, indien deze geen tussentijdse aflossingen omvat (bulletkrediet), deze afkomstig is van een familielid tot de tweede graad en deze worden achtergesteld aan de terugbetaling van de Startlening.

Een inbreng in natura kan aanvaard worden, mits de activa met eigen middelen verworven werden maximaal 6 maanden voor de ontvangst van de aanvraag van de startlening bij PMV. Deze investeringen moeten voldoende gedocumenteerd zijn.

Reeds gedane investeringen kunnen mee in rekening genomen worden als eigen inbreng. De eigen inbreng komt in aanmerking voor zover deze uiterlijk 6 maanden voor de ontvangst van de kredietaanvraag bij PMV heeft plaatsgevonden. Deze investeringen dienen gedocumenteerd te zijn (factuur, in voorkomend geval ook het betalingsbewijs).

Indien de aanvrager over een geldig attest Startlening beschikt mag maximum € 10.000 van de eigen inbreng geleend worden: via een lening bij een bank of een microkredietinstelling (zie ook [Impulskrediet](#) en [Microkredieten van microStart](#)). Dus hier mag de eigen inbreng voor het gedeelte van de gevraagde Startlening dat € 40.000 te boven gaat, niet ontleend worden, al kan voor een Winwinlening een uitzondering gemaakt worden.

Voor vennootschappen kan de eigen inbreng zowel onder de vorm van kapitaal als onder de vorm van achtergestelde aandeelhoudersleningen gerealiseerd worden. Vennootschappen kunnen de eigen inbreng (gedeeltelijk) met een inbreng in natura realiseren.

Looptijd

De duur van de lening is minimaal 3 en maximaal 10 jaar.

Interestvoet

De interestvoet is vast en bedraagt momenteel 3,5% per jaar.

Opname

Je beschikt over een periode van 1 jaar te rekenen vanaf de datum van goedkeuring van de leningsaanvraag door PMV om de lening op te nemen. Op aanvraag kan de opnametermijn verlengd worden met maximaal 6 maanden (12 maanden voor nieuwbouw). PMV-Standaardleningen kan in concrete situaties uitzonderingen toestaan.

Terugbetaling

Intrestbetalingen en terugbetalingen van kapitaal gebeuren uitsluitend op maandelijkse basis en op basis van vaste mensualiteiten (variabel kapitaal en degressieve intresten). In uitzonderlijke gevallen en mits motivering kan betaling op driemaandelijkse basis voorzien worden.

Tijdens het eerste jaar betaal je ook enkel de intresten terug. Mits gemotiveerde aanvraag kan je dit verlengen tot 2 jaar, of ervan afzien, en het kapitaal ook al vanaf het eerste jaar terugbetalen.

De terugbetaling van het kapitaal start na afloop van de vrijstellingsperiode voor kapitaalsaflossing. De eventuele vrijstellingsperiode begint te lopen vanaf de eerste maand van effectieve opname.

Achtergesteld

Door het achtergesteld karakter van de Startlening kunnen andere kredietverstrekkers deze lening beschouwen als een

uitbreiding van het eigen vermogen, wat het bekomen van bankfinanciering in principe gemakkelijker zou moeten maken.

De Startlening is in geval van samenloop van schuldeisers achtergesteld in recht van betaling aan alle kredieten van financiële instellingen.

De achterstelling geldt niet wanneer de vordering van PMV opeisbaar wordt vooraleer er samenloop (tussen de schuldeisers) ontstaan is. Dit zal onder meer het geval zijn wanneer PMV haar krediet opzegt vooraleer er faillissement van de kredietnemer is.

De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimisverordening. Door deze verordening mag het totaal aan de-minimissteun dat een onderneming ontvangt over een periode van drie jaar niet meer dan € 300.000 bedragen. Om het bedrag van de de-minimissteun van een startlening (het zogenaamde Brutosubsidie-equivalent (BSE)) te berekenen dien je de volgende formule te hanteren: $BSE = \text{het gemiddelde uitstaande kapitaal (zie hiervoor de aflossingstabel van de Lening)} \times [(\text{referentie-intrestvoet} - 3,5\%) + 10\%]$. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

Waarborgen

PMV stelt zich soepel op inzake bewaarborging van de Startlening.

Dit aspect wordt project per project geëvalueerd, zoals gebruikelijk is in de financiële sector. De waarborgen worden bepaald in functie van het kredietrisico en slaan enkel op de elementen die betrekking hebben op het project.

Indien er waarborgen worden gevraagd, dan wordt erop gelet dat de kosten ervan voor de klant zo beperkt mogelijk worden gehouden (bijvoorbeeld: een hypothecair mandaat in plaats van een hypothecaire inschrijving). Solidaire borgstelling wordt beperkt tot de borgstelling van de actieve vennoten.

Cumulatie

De Startlening kan enkel worden gecumuleerd met een [Cofinanciering](#) indien de natuurlijke persoon die de Startlening aanvraagt een geldig attest Startlening voorlegt op het moment van de aanvraag. Het bedrag van beide leningen samen mag niet hoger zijn dan € 350.000.

Wie reeds een financiering heeft lopen bij LRM kan niet in aanmerking komen voor een financiering van PMV-Standaardleningen. Desgevallend dient de lening van LRM integraal terugbetaald te zijn vooraleer PMV-Standaardleningen haar krediet kan toekennen/uitbetalen.

Werkzoekenden met geldig attest Startlening

Indien je als werkzoekende een geldig attest Startlening kan voorleggen kan je genieten van bepaalde extra's. Je bent dan ofwel een niet-werkende werkzoekende sedert 3 maanden, ofwel een volledig uitkeringsgerechtigde werkloze ofwel een begunstigde van een leefloon (de volledige definitie kan je terugvinden bij 1.1 Natuurlijk persoon met attest Startlening in de [handleiding van de Startlening](#)):

- de looptijd van je lening als werkzoekende bedraagt minimum 5 jaar;
- PMV vraagt geen waarborgen als je werkzoekende bent;
- de eigen inbreng mag geheel of gedeeltelijk gefinancierd worden met leningen voor maximaal € 10.000;
- je behoudt het recht op werkloosheidsuitkering bij stopzetting voor om het even welke reden binnen de 15 jaar volgend op de start van de zelfstandige activiteit;
- indien de zaak of onderneming wordt stopgezet, dan kan zelfs een schuld tot € 40.000 worden kwijtgescholden. Je moet hiertoe als kredietnemer het bewijs van gebrek aan leefbaarheid van de activiteit leveren binnen drie maanden na de stopzetting;
- In alle andere gevallen van stopzetting moet je het bedrag van de Startlening terugbetalen en kan PMV de nodige maatregelen nemen om de invordering te bewerkstelligen.

Een geldig attest Startlening kan je bekomen bij:

- de RVA (levert het attest vanaf de eerste dag dat je volledig uitkeringsgerechtigd werkloos bent);
- de VDAB (levert het attest aan de niet-werkende werkzoekende die sinds ten minste 3 maanden ingeschreven is bij de gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling);
- het OCMW (levert het attest voor de begunstigde van een leefloon).

Aanvraagprocedure

Een Startlening kan je aanvragen via aanbrengrers waarmee PMV samenwerkt:

- Kredietinstellingen: [Bank J. Van Breda & C°](#); [Beobank](#); [BNP Paribas Fortis](#); [Belfius Bank](#); [Crelan](#); [ING Belgium](#); [KBC Bank](#) en [Fintro](#);
- Verschaffers van microkredieten: [Hefboom](#), [microStart](#);
- Business Angels Netwerken: [BAN Flanders](#) en [The Harbour](#);
- Andere aanbrengrers: The Birdhouse, Meesters Accountants, SBB Accountants & Adviseurs, Lambregts & Robben Accountants Adviseurs; Horeca Partners; Vandelanotte Accountancy; Moore; Titeca Accountancy.; Resolvus; Voka; Unizo; Starterslabo; Aslan Consulting; Stebo (Starterslabo Limburg). Vermits de contactpersonen voor deze categorie verschillend kunnen zijn per provincie verwijzen we je voor meer informatie naar de website van pmvz.eu/product/startlening (rubriek Aanbrengrers).

Rechtstreeks indienen bij PMV is eveneens mogelijk via de online applicatie.

Het volgen van een begeleidingsprogramma voor en na opstart van de activiteit in het kader van een door VLAIO ondersteund traject wordt aanbevolen. Je kan deze begeleidingstrajecten terugvinden op www.vlaio.be/nl/begeleiding-advies/expertisedatabank.

Bekijk ook de [checklist financiering voor natuurlijke personen en vennootschappen](#) op de website van PMV om na te gaan of jouw aanvraag in aanmerking komt voor deze lening!

Evaluatieprocedure

De partner/aanbrengrer of aanvrager (bij rechtstreekse indiening) krijgt per post of mail een ontvangstmelding.

Vervolgens wordt nagegaan of het dossier ontvankelijk is en wordt bij het ontbreken van informatie of onduidelijkheden contact opgenomen met de partner/aanbrengrer of de aanvrager (bij rechtstreekse indiening).

Alle beslissingen worden genomen door het Kredietcomité. Keurt het kredietcomité jouw aanvraag goed, dan krijg je een kredietvoorstel. Deze goedkeuring wordt per post of per mail uiterlijk de eerste dag volgend op de beslissing van het Kredietcomité meegedeeld aan de partner/aanbrengrer of aanvrager (bij rechtstreekse indiening).

Indien jouw aanvraag wordt geweigerd of niet ontvankelijk wordt verklaard, dan ontvang je hiervan een bericht met de motivatie en de verschillende weigeringspunten.

Bij weigering of niet-ontvankelijkheid kan je jouw aanvraag opnieuw indienen met bijkomende informatie en/of grondige toelichting die de elementen van weigering of niet-ontvankelijkheid weerleggen. Ook een herwerkt ondernemingsplan kan hierbij nuttig zijn.

Indien het Kredietcomité jouw aanvraag opnieuw weigert of opnieuw niet ontvankelijk verklaart, dan geldt deze beslissing als definitief en kan de aanvraag niet opnieuw worden ingediend.

Onrealistische dossiers worden meteen definitief geweigerd.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Meer informatie kan je bekomen bij PMV of een partner/aanbrenger waarmee een samenwerkingsovereenkomst werd gesloten (zie www.pmv.eu/product/startlening - rubriek Aanbrengers).

Meer informatie kan je ook terugvinden in de [handleiding](#) (definitie starter, eigen inbreng ,enz) op de website van PMV.

PMV

Oude Graanmarkt 63

1000 Brussel

België

T 02 229 53 10

pmv.eu/product/startlening

Tom De Keersmaecker

[pmv-](mailto:pmv-standaardleningen@pmv.eu)

standaardleningen@pmv.eu

Cofinanciering

Laatst gewijzigd op 5 jan 2024

Wat houdt de maatregel in

De Cofinanciering van PMV (vroeger PMV/z) is een achtergestelde lening van maximum € 350.000, bestemd voor starters en bestaande kmo's in hoofdberoep (behalve student-zelfstandige). De lening wordt altijd gecombineerd met een cofinanciering, ofwel van een kredietinstelling, investeringsfonds, crowdfundingplatform of netwerk van investeerders, waarmee PMV een samenwerkingsovereenkomst heeft. Een cofinanciering door meerdere van voornoemde partijen is ook mogelijk. De cofinancier moet instaan voor minstens 20% van de globale financieringsbehoefte. PMV komt tussen voor maximaal 50% van de globale investeringsbehoeften. De looptijd bedraagt 3 tot 10 jaar en de vaste intrestvoet 3,5%.

Ook vzw's met een economische activiteit komen in aanmerking.

Voor innovatieve startende en jonge bedrijven zonder positieve cashflow of terugbetaalcapaciteit heeft PMV de 'Cofinanciering voor innovatieve starters' gecreëerd, een aparte vorm van de Cofinanciering. Het gaat om een lening van maximaal € 150.000 met een looptijd van maximaal 5 jaar en een vaste intrestvoet van 4%.

Heb je nood aan meer dan € 350.000 dan heeft PMV de [Cofinanciering+](#). De looptijd bedraagt 3 tot 10 jaar en de rentevoet 5,25%.

Sinds 1 oktober verhoogde PMV de rente voor haar standaardleningen met 0,5%. Voor de Cofinanciering steeg de basisrente van 3 naar 3,5%. De rentestijging is ingegaan voor aanvragen vanaf 1 oktober 2023. Meer informatie in het nieuwsbericht [PMV verhoogt rente voor standaardleningen](#).

Wie komt in aanmerking

Ondernemers in hoofdberoep

De Cofinanciering kan worden aangevraagd door zowel zelfstandigen als rechtspersonen:

- zelfstandigen gevestigd of die zich zullen vestigen in hoofdberoep;
- rechtspersonen die voldoen aan de Europese kmo-definitie (zie verder), waarvan de drager(s) van het project zich moet(en) vestigen als zelfstandige in hoofdberoep. De drager van het project moet bestuurder en aandeelhouder zijn en het dagelijks management als hoofdactiviteit uitoefenen;
- beoefenaars van vrije beroepen (met inbegrip van stagiairs indien zij zich vestigen in hoofdberoep);
- Je dient zelf jouw activiteit of onderneming uit te baten. In geval van aanvraag door een rechtspersoon, dienen de dragers van het project:
  - (co)-zaakvoerders of (co)-gedelegeerd bestuurders van de vennootschap te zijn;
  - (gezamenlijk) over een belangrijke participatie in het aandelenkapitaal van de vennootschap te beschikken;
  - en het (dagdagelijkse) management van de vennootschap als hoofdactiviteit uit te oefenen;
- als student-zelfstandige kan je ook een Cofinanciering aanvragen. (Dit is het enige statuut dat zich niet dient te vestigen in hoofdberoep om in aanmerking te komen voor deze financiering).

De aanvrager woont of heeft een maatschappelijke zetel in het Vlaamse Gewest. Ligt de woonplaats of de maatschappelijke zetel van de aanvrager niet in het Vlaamse Gewest, maar hebben de gefinancierde activiteiten een duidelijke toegevoegde waarde voor Vlaanderen, dan kan PMV de kredietaanvraag toch in aanmerking nemen.

Vzw's kunnen in aanmerking komen voor zover zij, conform Europees recht, een economische activiteit uitoefenen. Er is sprake van een economische activiteit op het moment dat er goederen of diensten op de markt worden aangeboden.

Europese kmo-definitie

Enkel ondernemingen die beantwoorden aan de Europese kmo-definitie kunnen een beroep doen op een lening bij PMV:

- Tewerkstelling van minder dan 250 werknemers;
- Een jaaromzet van maximum € 50 miljoen en/of balanstotaal van maximum € 43 miljoen;
- Geen deel uitmaken van een groep die geen kmo is op basis van de regels van de partner- en verbonden ondernemingen voor deelnemingen vanaf 25% (aanbeveling van de Europese Commissie van 6/5/2003).

Een onderneming wordt niet meer als kmo beschouwd indien ze gedurende twee opeenvolgende boekjaren niet meer beantwoordt aan het criterium van tewerkstelling, jaaromzet of balanstotaal. Indien het aantal voltijdse equivalenten echter 250 eenheden of meer bereikt, komt PMV niet tussen, ook al zijn de andere criteria niet overschreden.

Uitgesloten sectoren

Je mag als vennootschap of eenmanszaak niet actief zijn in deze uitgesloten activiteiten:

- visserij en aquacultuur;
- de primaire productie (teelt) van landbouwproducten (bedrijven die naast de teelt ook landbouwproducten verwerken, komen wél in aanmerking voor financiering);
- wapenhandel, tabak-, gok- of pornografische industrie (kranten-, nacht- en andere winkels waarvan de verkoop van de betrokken producten slechts een beperkt deel van de omzet uitmaakt, komen wél in aanmerking voor financiering);
- activiteiten die illegaal zijn volgens de Belgische of internationale wetgeving;
- de productie of distributie van gedistilleerde dranken indien minder dan 75% van de productie in Vlaanderen plaatsvindt (kranten-, nacht- en andere winkels waarvan de drankenverkoop slechts een beperkt deel van de omzet uitmaakt, komen wél in aanmerking voor financiering);
- IT voor onrechtmatige toegang tot datanetwerken en illegaal downloaden;
- klonen van mensen voor research of therapeutische toepassingen;
- genetisch gemanipuleerde organismen.

Bekijk 'alle voorwaarden' in de '[Checklist financiering voor natuurlijke personen](#)' en de '[Checklist financiering voor vennootschappen](#)' op de website van PMV.

Wat komt in aanmerking

Financiering van investeringen en behoefte aan bedrijfskapitaal

De Cofinanciering is bestemd voor de financiering van materiële, immateriële en financiële investeringen, evenals voor de financiering van de behoefte aan bedrijfskapitaal.

PMV financiert enkel nieuwe investeringen (ook vervangingsinvesteringen, tweedehandsmateriaal) maar aanvaardt geen aanvragen voor herfinanciering van verbintenissen bij andere kredietinstellingen, noch voor herfinanciering of betaling van andere bestaande schulden, al dan niet achterstallig. Een openstaande schuld van minder dan 3 maanden oud op het moment van ontvangst van de aanvraag beschouwt PMV niet als een bestaande schuld.

Uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (definitie zie uitsluitingen) komen in principe niet in aanmerking maar een uitzondering is voorzien voor reeds gevestigde ondernemingen met bewezen winstgevendheid en een gezonde financiële structuur. Aanpassingen die gedaan moeten worden aan een (werkend) basisproduct/software in functie van de concrete noden van een klant worden niet als onderzoek en ontwikkeling beschouwd. De producten en/of diensten moeten zich in de commercialisatiefase bevinden (dit is de succesvolle afronding van de testfase, de technische testen van het prototype en dergelijke) en de markttractie dient bewezen te zijn.

In projecten waar de financiering deels gebeurt via de tussenkomst van een of meerdere business angels, zal ook het innovatief karakter van het project meegenomen worden bij de evaluatie van het dossier, zonder dat dit evenwel een vereiste is (de definitie van 'een project met innovatief karakter' vind je in de [handleiding van de Cofinanciering](#) bij rubriek 2. Toegelaten investeringen).

Voor investeringen in onroerende goederen komt PMV enkel tussen voor het beroepsgedeelte van het onroerend goed voor eigen beroepsmatig gebruik. Het beroepsgedeelte van een onroerend goed moet blijken uit een expertiseverslag.

Overnamefinanciering

Er kan met de Cofinanciering ook de overname van een handelsfonds gefinancierd worden, dan wel de overname van de aandelen van een bestaande vennootschap. In dat laatste geval moet je de meerderheid van de aandelen overnemen of meerderheidsaandeelhouder worden, en moet je het dagelijks beheer uitoefenen.

De overname moet ook betrekking hebben op een onderneming die aan de Europese kmo-definitie voldoet.

Uitgesloten

Je mag de financiering niet aanwenden voor deze doeleinden:

- de herfinanciering van bestaande schulden die ouder zijn dan 3 maanden (voorbeeld: leveranciersschuld) op het moment van de aanvraag van het krediet – bankkredieten worden niet geherfinancierd;
- de financiering van tradingactiviteiten (de verhandeling van goederen die zich hoofdzakelijk in een import/-exportomgeving afspeelt, al dan niet met een speculatief oogmerk);
- de financiering van middelen die dienen als onderpand voor (het bekomen van) een waarborg;
- de financiering van vastgoedprojecten bestemd voor verkoop of verhuur aan derden (financiering van bedrijvent centra, (de uitbating van) hotels, vakantieparken enz. komt wel in aanmerking omwille van verhuurdiensten aan derden op korte termijn, net zoals de financiering van vastgoedprojecten bestemd voor verhuur aan verbonden vennootschappen eveneens in aanmerking komt);
- de financiering van onderzoek en ontwikkeling (voor reeds bestaande ondernemingen met een bewezen trackrecord van positieve resultaten, kan wel financiering van bedrijfskapitaal voor O&O-doeleinden overwogen worden in het kader van de uitbreiding van de activiteiten);
- de financiering van producten of diensten die nog niet commercialiseerbaar zijn: de succesvolle afronding van de testfase, de technische testen van het prototype en dergelijke;
- de financiering van de verwerving van een minderheidsbelang bij de overname van aandelen (de meerderheid van de aandelen moet verworven worden of door het verwerven van bijkomende aandelen, moet de meerderheid bekomen worden);
- de financiering van de overname van een gedeelte van een handelsfonds (het handelsfonds moet steeds integraal worden overgenomen);
- de financiering van de oprichting en uitbating van een verkoopnetwerk in het buitenland;
- de financiering van export;
- de financiering van rollend materieel bestemd voor goederenvervoer over de weg voor derden;
- de financiering van verrichtingen waarbij de aanvrager verschijnt aan beide zijden van de verrichting.

Bekijk 'alle voorwaarden' in de '[Checklist financiering voor natuurlijke personen](#)' en de '[Checklist financiering voor vennootschappen](#)' op de website van PMV.

Wat zijn de financieringsvoorwaarden

Maximum bedrag

Het maximumbedrag van de Cofinanciering is gelijk aan het kleinste van de volgende bedragen:

- 4 maal de eigen inbreng;
- 50% van de voor tussenkomst van PMV in aanmerking komende investeringsbehoeften;
- € 350.000.

Daarnaast gelden volgende criteria:

- de eigen inbreng moet minstens 10% van de globale investeringsbehoefte bedragen;
- de tussenkomst van de cofinancier (investeringskrediet van de bank, investeringsfonds, netwerk van investeerders, crowdfundingplatform) moet minstens 20% van de globale investeringsbehoefte bedragen.

Het minimumbedrag van de Cofinanciering is € 7.500.

Eigen inbreng

Voor een natuurlijk persoon is de eigen inbreng het persoonlijk aandeel in geld van de aanvrager in de financiering van het te realiseren investeringsproject. Deze inbreng mag eveneens afkomstig zijn van een [Winwinlening](#) afkomstig van een familielid tot de tweede graad, toegekend aan de aanvrager, of een (converteerbare) lening met enige of eerste vervaldag na de einddatum van het door PMV toegekend krediet.

Reeds gedane investeringen kunnen mee in rekening genomen worden als eigen inbreng. Deze investeringen dienen gedocumenteerd te zijn (factuur, in voorkomend geval ook het betalingsbewijs).

De eigen inbreng komt in aanmerking voor zover deze uiterlijk 6 maanden voor de ontvangst van de kredietaanvraag bij PMV heeft plaatsgevonden.

Voor een rechtspersoon kan de eigen inbreng worden gerealiseerd op volgende manieren:

- onder de vorm van kapitaal of vermogen al naar gelang de vennootschapsvorm;
- onder de vorm van achtergestelde (aandeelhouders) leningen. Deze lening dient achtergesteld te worden ten opzichte van de Cofinanciering. De jaarlijkse intrestbetalingen dienen eveneens achtergesteld te worden ten opzichte van de intrestbetalingen aan PMV in het betrokken kalenderjaar. Conversie in kapitaal/vermogen van een converteerbare lening in kapitaal/vermogen is toegelaten zonder voorafgaandelijke toelating van PMV wanneer de bevoegde instanties van de kredietnemer daartoe zouden besluiten;
- door middel van autofinanciering: onder autofinanciering wordt begrepen de liquide middelen die de onderneming vrij beschikbaar heeft. De liquide middelen worden geacht op korte termijn vrij beschikbaar te zijn voor zover de current ratio groter is dan 1 en dan slechts voor het gedeelte van de vlottende activa dat het vreemd vermogen op korte termijn overtreft. Bovendien moet het gaan om liquide middelen die de onderneming zelf gegenereerd heeft, dus om opgebouwd eigen vermogen, en niet om door de onderneming zelf geleende middelen;
- een inbreng in natura. Hiervoor zal na goedkeuring van de aanvraag een verslag van een bedrijfsrevisor voorgelegd dienen te worden;
- een (converteerbare) lening voor zover deze achtergesteld is aan de Cofinanciering en met enige of eerste vervaldag na de einddatum van de toegekende Cofinanciering. Hierbij gelden nog een aantal voorwaarden (zie rubriek 4. Eigen Inbreng in de [handleiding van de Cofinanciering](#));
- een achter te stellen [Winwinlening](#) toegekend aan de aanvrager, afkomstig van een familielid tot de tweede graad van de drager van het project, met enige of eerste vervaldag na de einddatum van het door PMV toegekend krediet;

De eigen inbreng komt in aanmerking voor zover deze uiterlijk 6 maanden voor de ontvangst van de kredietaanvraag bij PMV heeft plaatsgevonden.

De solvabiliteit na investering zal ten minste 10% moeten bedragen (zie rubriek 5. Solvabiliteit in de [handleiding van de Cofinanciering](#)).

Looptijd

De looptijd van de lening is minimaal 3 en maximaal 10 jaar, afhankelijk van de aard van de investering.

De looptijd van de begeleidende cofinanciering in de vorm van investeringskredieten mag hoogstens 2 jaar korter zijn dan de looptijd van de Cofinanciering.

Intrestvoet

De intrestvoet voor een Cofinanciering bedraagt momenteel 3,5%. Deze is vast voor de voor de ganse duur van de lening.

De rentevoet wordt verhoogd voor de ganse duur van het krediet met 0,25% indien de periode van vrijstelling van aflossing van kapitaal langer is dan 1 jaar. Indien de periode van vrijstelling van aflossing van kapitaal langer is dan 2 jaar dan wordt de rentevoet verhoogd met 0,50%.

Terugbetaling

De terugbetaling gebeurt door maandelijkse constante aflossingen (kapitaal + intrest).

Op vraag van de ondernemer is ook een vrijstelling in kapitaalsaflossing van 1 of 2 jaar mogelijk. Bij cofinanciering met één of meerdere business angels, waarvan minstens 1 lid is van een door PMV erkend netwerk van business angels, en een Cofinanciering in het kader van de financiering van een overname kan een aflossingsvrije periode van 3 jaar toegekend worden.

De vrijstellingsperiode begint te lopen vanaf de eerste maand van effectieve opname.

Achtergesteld

Door het achtergestelde karakter van de Cofinanciering, kunnen andere kredietverstrekkers deze beschouwen als een uitbreiding van het eigen vermogen, wat het bekomen van een bankfinanciering in principe gemakkelijker zou moeten maken.

De Cofinanciering is in geval van samenloop van schuldeisers achtergesteld in recht van betaling aan alle kredieten van financiële instellingen.

De achterstelling geldt niet wanneer de vordering van PMV opeisbaar wordt vooraleer er samenloop (tussen de schuldeisers) ontstaan is. Dit zal onder meer het geval zijn wanneer PMV haar krediet opzegt vooraleer er faillissement van de kredietnemer is.

De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de-minimisverordening. Door deze verordening mag het totaal aan de-minimissteun dat een onderneming ontvangt over een periode van drie jaar niet meer dan € 300.000 bedragen. Om het bedrag van de de-minimissteun van een Cofinanciering (het zogenaamde Brutosubsidie-equivalent (BSE)) te berekenen dien je de volgende formule te hanteren: $BSE = \text{het gemiddelde uitstaande kapitaal (zie hiervoor de aflossingstabel van de Lening)} \times [(\text{referentie-intrestvoet} - \text{rente lening}) + 6,5\%]$. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen > de-minimis](#).

Waarborgen

PMV stelt zich soepel op inzake bewaarborging van de Cofinanciering. Dit aspect wordt project per project geëvalueerd, zoals gebruikelijk is in de financiële sector. De waarborgen worden bepaald in functie van het kredietrisico en slaan enkel op de elementen die betrekking hebben op het project.

Indien er waarborgen worden gevraagd, dan wordt erop gelet dat de kosten ervan voor de klant zo beperkt mogelijk worden gehouden (bijvoorbeeld: een hypothecair mandaat in plaats van een hypothecaire inschrijving). Solidaire borgstelling wordt beperkt tot de borgstelling van de actieve vennoten.

Cumulatie

De Cofinanciering kan enkel gecumuleerd worden met een [Startlening](#) als de natuurlijke persoon die de Startlening aanvraagt, een geldig attest Startlening kan voorleggen op het moment van de aanvraag. Het bedrag van beide leningen samen mag niet hoger zijn dan € 350.000.

In geval van combinatie van een Startlening en een Cofinanciering, dient de norm van eigen inbreng ten belope van 10% van de totale financieringsbehoefte gerespecteerd te worden.

Aanvraagprocedure

Erkende cofinanciers

Voor de cofinanciering kan je een beroep doen op volgende erkende cofinanciers:

- Kredietinstellingen: [AXA](#), [Bank J. Van Breda & C°](#); [Beobank](#); [BNP Paribas Fortis](#); [Belfius Bank](#); [Crelan](#); [ING Belgium](#); [Fintro](#); [KBC Bank](#) en [Triodos](#);
- Netwerken van investeerders: [BAN Flanders](#) en [The Harbour](#)
- Crowdfundingplatform: [Winwinner](#)

- Investeringsfondsen: [Birdhouse Ventures](#), [Imec istory](#), [Vectis Private Equity](#) en [Pichdrive Fund II](#).

Aanbrengers

Een Cofinanciering kan je aanvragen via volgende aanbrengers:

- Kredietinstellingen: [AXA](#), [Bank J. Van Breda & C°](#); [Beobank](#); [BNP Paribas Fortis](#); [Belfius Bank](#); [Crelan](#); [ING Belgium](#); [Fintro](#); [KBC Bank](#) en [Hefboom](#).
- Netwerken van investeerders: [BAN Flanders](#) en [The Harbour](#).
- Andere aanbrengers: [Horeca Partners](#), [Lambregts & Robben Accountants - Adviseurs](#), [Meesters Accountants](#), [Moore](#), [SBB Accountants & Adviseurs](#), [Resolvus](#), [Vandelanotte Accountancy](#) en [Titeca Accountancy](#).

Rechtstreeks indienen bij PMV is eveneens mogelijk.

Bekijk ook de checklist financiering voor natuurlijke personen en vennootschappen op de website van PMV om na te gaan of jouw aanvraag in aanmerking komt voor deze lening!

Evaluatieprocedure

De co-financier/aanbrenger en aanvrager krijgen per mail een ontvangstmelding.

Vervolgens wordt nagegaan of het dossier ontvankelijk is en wordt bij het ontbreken van informatie of onduidelijkheden contact opgenomen met de partner/aanbrenger of de aanvrager (bij rechtstreekse indiening).

Alle beslissingen worden genomen door het Kredietcomité. Keurt het kredietcomité jouw aanvraag goed, dan krijg je een kredietvoorstel. Deze goedkeuring wordt per post of per mail uiterlijk de eerste dag volgend op de beslissing van het Kredietcomité meegedeeld aan de partner/aanbrenger of aanvrager (bij rechtstreekse indiening).

Wat je kan doen bij weigering kan je terugvinden op de website van PMV.

Uitbetaling

In principe worden de financiële middelen zoals voorzien in het investerings- en financieringsplan aangewend in deze volgorde: eerst de eigen inbreng, vervolgens de door de co-financier toegezegde tussenkomst en tenslotte de kredieten(en)toegekend door PMV.

Hierop kunnen uitzonderingen worden toegestaan (mits een gemotiveerde en onderbouwde aanvraag). Een voorbeeld hiervan is een eerste aanbetaling bij leasing.

In principe betaalt PMV de leveranciers of andere schuldeisers van de begunstigde van het krediet rechtstreeks, maar indien de begunstigde van het krediet reeds zelf betalingen verrichtte, kan het geld ook overgemaakt worden aan de begunstigde van het krediet. Dit zal trouwens met de bedragen voorzien voor thesaurie steeds het geval zijn.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Meer informatie kan je bekomen bij PMV of een partner waarmee een samenwerkingsovereenkomst werd gesloten.

Meer informatie (definitie eigen inbreng, solvabiliteit, voorbeelden, enz.) kan je terugvinden in de [handleiding](#).

PMV

Oude Graanmarkt 63
1000 Brussel
België
T 02 229 53 10
pmv.eu/product/cofinanciering/

Tom De Keersmaecker
pmv-standaardleningen@pmv.eu

Kmo-groeisubsidie: strategisch advies/aanwerving bij groeitraject

Laatst gewijzigd op 17 apr 2024

Wat houdt de maatregel in

De kmo-groeisubsidie van VLAIO wil bij kmo's (geen vzw's) de ontbrekende strategische kennis subsidiëren die nodig is voor het realiseren van een groeitraject. Dat groeitraject sluit aan bij één van de volgende thema's: innovatie, internationalisering, digitale transformatie of circulair en duurzaam ondernemen.

De subsidie wordt toegekend voor het inkopen van advies bij één of meerdere externe dienstverleners en/of het aanwerven van een strategische medewerker. De kmo-groeisubsidie wordt toegekend via een competitieve oproep per thema. Er worden jaarlijks drie oproepen voorzien waarbij telkens meerdere thema's worden opengesteld.

Wie reeds in het verleden steun ontving in het kader van een kmo-groeidossier of een digitaal transformatieproject kan pas na 24 maanden een nieuw dossier indienen.

1. De eerste oproep is ondertussen afgesloten. De tweede oproep in 2024 wordt opengesteld op 1 juli tot en met 31 augustus 2024. In deze oproep kan je projecten indienen voor de thema's internationalisering, digitalisering, duurzaam en circulair ondernemen en innovatie.
2. Wijzigingen in het goedgekeurde steundossier zijn voortaan niet meer toegelaten. Enkel in uitzonderlijke situaties waarbij er sprake is van overmacht, zoals bijvoorbeeld het overlijden of faillissement van de dienstverlener, kan een wissel van dienstverlener worden toegelaten. Je moet hiervoor vooraf toestemming vragen aan jouw projectadviseur met een grondige en aanvaardbare motivering. Ook bij een wijziging van de persoon die de strategische functie uitoefent, moet je dit onmiddellijk melden aan jouw projectadviseur. Er wordt steeds slechts 1 persoon gesteund die minstens 6 maanden in dienst is geweest. Zie ook rubriek [Vervolgstappen > Wijzigingen tijdens uitvoering project](#).

Wie komt in aanmerking

Enkel voor kmo's

De maatregel richt zich tot kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en vrije beroepen uit de privésector (geen vzw's), met een uitbatingszetel in het Vlaamse Gewest, met een aanvaarde hoofdactiviteit en met voldoende aantoonbare groeiambitie. Je mag geen negatief eigen vermogen hebben op het moment van de aanvraag.

De grootte van de onderneming wordt bepaald aan de hand van de Europese kmo-definitie. Een kmo is een onderneming die cumulatief aan de volgende voorwaarden voldoet (in één van de twee boekjaren voorafgaand aan het moment van indiening):

Criteria	kmo
Tewerkstelling	minder dan 250
ofwel jaaromzet ofwel balanstotaal	maximum € 50 miljoen maximum € 43 miljoen

Zelfstandigheids criterium

Zelfstandigheid uit zich in het samentellen van de data van de steunaanvragende onderneming met deze van de participerende (vanaf meer dan 25% participatie) en verbonden (vanaf meer dan 50% participatie) ondernemingen (zie [Voldoet jouw onderneming aan de Europese kmo-definitie?](#)).

Uitsluitend ondernemingen uit de privésector met een [aanvaardbare hoofdactiviteit](#) en een [aanvaardbare rechtsvorm](#) komen in aanmerking. De hoofdactiviteit van de onderneming is de activiteit die als dusdanig is opgenomen in de Kruispuntbank van Ondernemingen en die het grootste gedeelte van de omzet vertegenwoordigt.

Reeds vroeger steun ontvangen?

Wie reeds in het verleden steun ontving in het kader van een kmo-groeidossier kan pas 24 maanden na een positieve beslissing een nieuw dossier indienen.

Wat komt in aanmerking

Het doel van de kmo-groeisubsidie is het stimuleren van groei en het bevorderen van de competitiviteit van kmo's in Vlaanderen. Er kan zowel steun verkregen worden voor het aanwerven van een strategisch profiel als voor het inwinnen van kennis bij een externe dienstverlener binnen 1 groeitraject.

Dit groeitraject moet aansluiten bij één van de volgende thema's:

Internationalisering

- voor kmo's die willen groeien door hun bestaande activiteiten uit te breiden naar nieuwe markten
- de export moet deel uitmaken van een langetermijnstrategie en duurzame economische groei opleveren voor de vestiging in Vlaanderen
- zowel voor bedrijven die voor het eerst exporteren als bedrijven die al ervaring hebben met export en nieuwe markten willen aanboren
- de uitbreiding naar nieuwe markten moet voldoende nieuwe uitdagingen stellen aan de onderneming.
- **komen niet in aanmerking:** eenmalige opportuniteiten zonder langetermijnstrategie voor export; quick wins in het buitenland; copy-paste van huidige bedrijfsvoering naar nieuwe markten, enz. (zie [rubriek Internationalisering > wat komt niet in aanmerking](#))

Digitalisering

- voor kmo's die data inzetten om hun producten, diensten en processen slimmer te maken
- het groeitraject moet vernieuwend zijn ten opzichte van gangbare evoluties inzake digitalisering
- dankzij het groeitraject kan de onderneming zich op het vlak van digitale maturiteit onderscheiden in de markt
- **komen niet in aanmerking:** een niet-gedigitaliseerde onderneming die de eerste, gangbare stappen op het vlak van digitalisering wil zetten; het inzetten van bekende technologieën en tools; opzetten van systemen om data centraal en digitaal beschikbaar te maken binnen de organisatie zonder visie om deze data op een slimme en geautomatiseerde manier in te zetten; enz. (zie [rubriek Digitalisering > wat komt niet in aanmerking](#))

Innovatie

- voor kmo's die concrete plannen hebben om innovatieve producten en diensten naar de markt te brengen of innovatieve bedrijfsprocessen op te zetten
- de innovatieve producten, diensten en processen zijn niet alleen nieuw voor de aanvrager, maar voor de sector. Ze moeten ook voldoende uitdagingen stellen.
- het vernieuwend businessmodel levert de onderneming een competitief voordeel op dat mogelijk zal leiden tot duurzame economische groei.
- **komen niet in aanmerking:** trajecten die gericht zijn op het verkennen van innovatie-opportunities, het

uitwerken van een innovatie-roadmap, trajecten gericht op producten, diensten of processen die niet vernieuwend zijn voor de sector; een nieuw aanbod creëren op basis van gekende producten en diensten, zonder dat dit uitdagingen met zich meebrengt, enz. (zie [rubriek Innovatie > wat komt niet in aanmerking](#))

Circulair en duurzaam ondernemen

- voor kmo's die via duurzame strategieën inzetten op energietransitie, klimaattransitie, circulair ondernemen, milieu of biodiversiteit
- ook ondernemingen die innovatieve technologieën gericht op milieubescherming, energie- of klimaattransitie of het sluiten van materiaalkringlopen ontwikkelen of vermarkten, komen in aanmerking binnen dit thema
- zowel voor ondernemingen die een eerste stap zetten richting duurzaam ondernemen zetten, als voor ondernemingen die hierin al actief zijn en verdere stappen wensen te zetten
- alle sectoren komen in aanmerking
- **komen niet in aanmerking:** trajecten die geen substantiële impact hebben op het bedrijf en enkel inzetten op ondersteunende maatregelen enz. (zie [rubriek Circulair en duurzaam ondernemen > wat komt niet in aanmerking](#))

Bijkomende voorwaarden

Het verwerven van deze kennis kan gebeuren door de aanwerving van een strategische medewerker en/of het advies van één of meerdere dienstverleners. De keuze tussen aanwerving en/of externe dienstverlening ligt bij de kmo.

Strategische medewerker

Een 'strategische medewerker' brengt de nieuwe kennis en expertise die noodzakelijk is om het groeitraject te realiseren binnen in je onderneming. Dit profiel mag geen louter operationele of uitvoerende werkzaamheden uitvoeren en moet wegen op de strategische beslissingen die je neemt in het kader van het groeitraject.

Bijkomende voorwaarden:

- Deze medewerker moet met een arbeidscontract van onbepaalde duur worden aangeworven en minstens zes maanden tewerkgesteld zijn om steun te kunnen genieten. Arbeidsovereenkomsten voor zowel voltijdse als deeltijdse tewerkstelling komen in aanmerking.
- De arbeidsovereenkomst met deze medewerker mag ten vroegste starten op de eerste dag van de maand die volgt op de datum van de indiening van de subsidieaanvraag. Bijvoorbeeld: Als de indiening van de subsidieaanvraag gebeurt op 9 maart 2023, mag de arbeidsovereenkomst ten vroegste starten op 1 april 2023.
- Deze medewerker moet minstens 6 maanden jaar werkzaam blijven binnen de kmo .
- Er kan maar steun uitbetaald worden voor de aanwerving van één strategische profiel. Indien het aangeworven strategische profiel tijdens de projectperiode wordt vervangen, wordt de subsidie uitbetaald op basis van de kosten voor één van beide medewerkers.
- Bepaalde personen worden uitgesloten voor deze aanwerving (het moet een derde zijn t.o.v. de kmo; mag de afgelopen vijf jaar niet tewerkgesteld zijn geweest, enz... zie voorwaarden [Strategische medewerker](#)).

Externe dienstverlener(s)

De externe dienstverlener heeft geen specifieke erkenning nodig. Wel wordt nagegaan of de betrokken adviseur relevante competenties en ervaring heeft voor het realiseren van de opdracht.

Het advies van de dienstverlener moet betrekking hebben op het huidige of het toekomstige functioneren van een of meerdere bedrijfsprocessen van jouw onderneming. De opdracht van de externe dienstverlener mag niet bestaan uit louter operationele of uitvoerende werkzaamheden en het opgeleverde advies moet wegen op de strategische beslissingen die je neemt in het kader van het groeitraject.

Bijkomende voorwaarden:

- Je kan een subsidie vragen voor advies van meerdere dienstverleners binnen dezelfde aanvraag.
- Elke adviesovereenkomst moet een kostprijs hebben van minstens € 20.000, excl. btw.

- De dienstverlener mag ten vroegste starten met de opdracht de eerste dag van de maand die volgt op de datum van de indiening van de subsidieaanvraag. Bijvoorbeeld: Als de indiening van de subsidieaanvraag gebeurt op 9 maart 2023, mogen de adviesprestaties ten vroegste starten op 1 april 2023.
- Er wordt een schriftelijke overeenkomst voor advies opgemaakt die een gedetailleerde beschrijving van de te leveren prestaties bevat (noodzaak advies, methodiek en stappenplan, te bereiken einddoel) en door beide partijen is ondertekend.
- De prijs van de prestaties van de dienstverlener wordt conform de marktprijs bepaald.
- De externe dienstverlener heeft geen specifieke erkenning nodig. Wel wordt nagegaan of de betrokken persoon over relevante competenties en ervaring (= CV/track record) beschikt voor het realiseren van de adviesopdracht.
- Als de dienstverlener voor het verstrekken van het advies beroep doet op een onderaannemer, wordt dit uitdrukkelijk vermeld in de adviesovereenkomst.
- Bepaalde dienstverleners worden uitgesloten (het moet een derde zijn t.o.v. de kmo, enz... zie voorwaarden [Externe dienstverlener](#)).
- Wijzigen van dienstverlener is niet toegelaten tenzij wegens overmacht zoals bijvoorbeeld faillissement of overlijden.

Omvang steun

Steunbedrag

Kleine en middelgrote ondernemingen kunnen per groeitraject maximaal € 50.000 subsidie ontvangen via de kmo-groeisubsidie. De subsidie bedraagt maximaal € 25.000 voor een advies van één of meerdere externe dienstverleners en maximaal € 25.000 voor de aanwerving van één strategisch profiel.

Het steunpercentage bedraagt 50% van de advies- en/of loonkost.

Extern advies   Aanwerving

Subsidiepercentage	50%	50%
Maximale subsidie	€ 25.000	€ 25.000

Om in aanmerking te komen voor de kmo-groeisubsidie moet het projectbedrag minstens € 20.000 (excl. btw) bedragen.

In aanmerking komende kosten

Strategische medewerker

Het bruto jaarsalaris van dit profiel van het eerste werkjaar binnen jouw onderneming, vermenigvuldigd met een factor 1,596.

Vakantiegeld, eindejaarspremie, de wettelijk verplichte werkgeversbijdragen, bijdrage werkgever maaltijdcheques en bijdragen voor groepsverzekering, extra legaal pensioen en/of andere extralegale voordelen zijn expliciet uitgesloten.

Externe dienstverlener(s)

De personeels- en werkingskosten van de dienstverlener(s) voor het verstrekken van het advies, de verplaatsingskosten van de dienstverlener(s) en de kost voor de begeleiding van de kmo bij de implementatie van het advies. Deze kosten zijn exclusief btw.

De-minimis

Deze maatregel valt onder de toepassing van de Europese de minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen. Voor meer info zie [Veelgestelde vragen: de-minimis](#).

Evaluatieprocedure

Bij het beoordelen van de aanvraag worden volgende beoordelingscriteria geëvalueerd. Per thema wordt een

rangschikking opgemaakt van de aanvragen die het minimum-ambitieniveau behalen. De beschikbare budgettaire enveloppe per thema wordt verdeeld over de best gerangschikte subsidieaanvragen, tot het budget uitgeput is:

Ambitie

Dit criterium beoordeelt of de aanvrager een concrete en ambitieuze visie heeft over hoe de onderneming zal internationaliseren, digitaliseren, innoveren of duurzaam en circulair ondernemen. Het traject vertaalt zich in een duurzame groei en/of verhoging van de competitiviteit van onderneming.

Transformatie

Dit criterium beoordeelt of het groeitraject een substantiële en nieuwe wending geeft aan de huidige bedrijfsvoering en een impact heeft op meerdere kritische bedrijfsprocessen.

Onderbouwde aanpak

Dit criterium beoordeelt of de onderneming beschikt over een doordacht stappenplan en voldoende financiering om het vooropgestelde groeitraject te realiseren en te bestendigen in de onderneming.

Noodzaak aan kennis & expertise

Dit criterium beoordeelt of de onderneming zonder het inwinnen van bepaalde kennis en expertise het groeitraject niet succesvol zou kunnen uitvoeren. Ook beoordeelt het of de betreffende dienstverlener en/of het aan te werven strategisch profiel wel over die ontbrekende kennis en expertise beschikt. Het mag niet louter om operationele of uitvoerende werkzaamheden gaan én deze kennis moet mee wegen op de beslissingen die de onderneming neemt tijdens het groeitraject.

Aan projecten waarbij alle criteria als steunbaar worden geëvalueerd, wordt een score toegekend op basis van het scorerooster.

Per thema kan je dit scorerooster bij [Documenten](#) terugvinden.

Aanvraagprocedure

De kmo-groeisubsidie wordt toegekend via een competitieve oproep per thema. Jaarlijks worden 3 oproepen voorzien waarbij telkens meerdere thema's worden opengesteld (zie verder rubriek '[Oproepkalender](#)').

Op het moment dat de oproep opengesteld wordt, zal het digitaal aanvraagformulier beschikbaar zijn. Om de aanvraag te starten, vul je dit formulier in. Nadat je jouw onderneming geregistreerd hebt, ontvang je een link naar de online module waar je jouw aanvraag kan vervolledigen en indienen. Zorg er zeker voor dat je jouw aanvraag indient binnen de termijn waarin de oproep is opengesteld!

Per thema kan je een trajectbeschrijving bij [Documenten](#) terugvinden.

Bij de aanvraag zal gevraagd worden om de nodige bijlagen op te laden. Zie: [Hoe vraag je de kmo-groeisubsidie aan?](#)

Na de indiening wordt de aanvraag beoordeeld op ontvankelijkheid en volledigheid door een dossierbehandelaar van VLAIO. Vervolgens beoordelen twee projectadviseurs je aanvraag aan de hand van de vier beoordelingscriteria. Als je dossier volledig en ontvankelijk is verklaard maar er nog nood is aan extra toelichting, dan nodigt je projectadviseur je uit om het groeitraject mondeling toe te lichten.

De administrateur-generaal van VLAIO neemt vervolgens een beslissing over de aanvraag op basis van het advies van de projectadviseurs. De onderneming wordt per e-mail op de hoogte gebracht van de beslissing. Niet alleen naar de contactpersoon van de aanvraag, maar ook naar de [e-Box Enterprise van de onderneming](#).

Oproepkalender

In 2023 en 2024 worden er opnieuw 3 oproepen voorzien, waarbij telkens meerdere thema's worden opengesteld:

2024	Indienperiode	Thema's
Oproep 1	20/3/2024 – 15/4/2024	internationalisering-digitalisering-duurzaam en circulair ondernemen-innovatie
Oproep 2	1/7/2024 – 31/8/2024	internationalisering-digitalisering-duurzaam en circulair ondernemen-innovatie
Oproep 3	20/11/2024 – 15/12/2024	internationalisering-digitalisering-duurzaam en circulair ondernemen-innovatie

Uitbetalingsprocedure

De uitbetaling van de subsidie gebeurt in 2 schijven:

- de eerste schijf van 50% wordt ten vroegste uitbetaald bij de start van het project
- de tweede schijf van 50% wordt uitbetaald bij de afronding van het project

Heb je een kmo-groeisubsidie gekregen voor de aanwerving van een strategisch profiel en voor het inwinnen van extern advies? Dan wordt de steun voor de aanwerving en voor het advies apart uitbetaald.

Opgelet: Wijzigingen in het goedgekeurde steundossier zijn niet toegelaten. Een wijziging van dienstverlener omwille van redenen zoals niet tevreden over de competenties van de dienstverlener of de uitvoering van de opdracht, wijziging van de opdracht of splitsen van de opdracht in deelopdrachten bij verschillende dienstverleners wordt niet aanvaard. Deze overwegingen maken immers deel uit van een onderbouwd plan van aanpak wat een belangrijk beoordelingscriterium vormt bij het goedkeuren van een kmo-groeisubsidieaanvraag. Enkel in uitzonderlijke situaties zoals bijvoorbeeld het overlijden of faillissement van de dienstverlener kan een wissel van dienstverlener worden toegelaten.

Meer informatie kan je raadplegen op [Hoe verloopt de uitbetaling?](#)

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

Een overzicht van de fysieke kantoren van VLAIO kan je vinden op de [website > adressen](#). Neem bij voorkeur contact op met VLAIO via e-mail of telefoon. Toch iets via de post bezorgen? Alle VLAIO-kantoren hebben voortaan het onderstaande postadres.

VLAIO

Koning Albert II-laan 15 bus 331

1210 Brussel

België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

vlaio.be/kmo-groeisubsidie

Investeringsaftrek

Laatst gewijzigd op 31 mrt 2024

Wat houdt de maatregel in

Een onderneming, die bij de oprichting of uitbreiding van haar activiteiten een investering uitvoert, kan onder bepaalde voorwaarden een investeringsaftrek verkrijgen. Dit is een fiscaal voordeel waarbij men een bepaald percentage van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de investeringen uitgevoerd tijdens het belastbaar tijdperk, mag aftrekken van de belastbare winst. Het percentage past men éénmalig toe op de aanschaffings- of beleggingswaarde van de goederen. In enkele gevallen mag men de aftrek spreiden over de afschrijvingsperiode van de investeringen. Vooral de verhoogde aftrekken zijn belangrijk.

Indien de winst onvoldoende is, mag de investeringsaftrek onder bepaalde voorwaarden worden overgedragen op de winsten van een volgend belastbaar tijdperk.

1. Alle percentages worden jaarlijks bekend gemaakt door een bericht in het Belgisch Staatsblad (BS). Het bericht voor investeringen in 2024 (aanslagjaar 2025) werd nog niet gepubliceerd. We houden je op de hoogte via de [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

2. Ondertussen kan je het [Wetsontwerp houdende diverse fiscale bepalingen \(Parlementair Document 55K3865\)](#) raadplegen met de hervorming van de investeringsaftrek. Deze nieuwe regeling zal van toepassing zijn op vaste activa die vanaf 1 januari 2025 worden verkregen of tot stand gebracht. Er zal worden gewerkt met drie categorieën van investeringsaftrekken met vaste percentages:

A. Basisaftrek: van 10% voor zelfstandigen en kleine vennootschappen. Dit wordt verdubbeld tot 20% voor 'digitale vaste activa' (software en apparatuur ter ondersteuning van digitale betalings- en facturatiesystemen, digitale boekhoudsystemen, digitale CRM-systemen, digitale e-commerce platformsystemen en digitale systemen voor de beveiliging van informatie- en communicatietechnologie);

B. Verhoogde thematische aftrek: van 40% (zelfstandigen en kleine vennootschappen) en 30% (andere vennootschappen). Hiervoor zullen 4 lijsten met investeringen worden opgemaakt: 1. investeringen in efficiënt energieverbruik en hernieuwbare energie, 2. investeringen in koolstofemissievrij vervoer, 3. milieuvriendelijke investeringen, 4. ondersteunende digitale investeringen (nl. investeringen die verwant zijn aan de drie voormelde investeringscategorieën).

C. Technologieaftrek: van 13,5% voor investeringen in octrooien en milieuvriendelijke investeringen voor O&O. Dit wordt verhoogd tot 20,5% voor de gespreide investeringsaftrek voor milieuvriendelijke investeringen voor O&O.

Zodra hierover nieuwe informatie beschikbaar is brengen we je op de hoogte via de [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Wie komt in aanmerking

De investeringsaftrek kan, afhankelijk van de categorie, genoten worden door eenmanszaken, kleine en grote vennootschappen die winsten ontvangen uit een industriële, commerciële of landbouwactiviteit. Ook de beoefenaars van vrije beroepen komen in aanmerking.

Vzw's komen voor deze maatregel enkel in aanmerking indien ze onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting.

Een **kleine vennootschap** is een vennootschap die op overeenkomstige wijze beantwoordt aan de criteria opgenomen in artikel 1:24, §§ 1 tot 6, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Dit houdt in dat er voor het laatst afgesloten boekjaar, niet meer dan één van volgende criteria wordt overschreden:

- Jaargemiddeld personeelsbestand: 50 werknemers;
- Jaaromzet exclusief btw: € 11.250.000;
- Balanstotaal: € 6.000.000.

Wanneer meer dan één van de criteria worden overschreden of niet meer wordt overschreden, heeft dit slechts gevolgen wanneer dit zich in twee opeenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan dan in vanaf het daaropvolgende boekjaar.

In het geval van verbonden vennootschappen moeten de criteria inzake omzet en balanstotaal op geconsolideerde (gegroepeerde) basis worden berekend. Wat het criterium personeelsbestand betreft, wordt het aantal werknemers opgeteld dat door elk van de betrokken verbonden vennootschappen jaarlijks gemiddeld wordt tewerkgesteld. Wanneer er boekhoudkundig geen consolidatie wordt opgemaakt, kan men kiezen voor een alternatieve consolidatie (verhoging van de drempels met 20%).

Opgelet! Deze definitie is van toepassing op boekjaren vanaf 1 januari 2024. Meer informatie over de oude en nieuwe definitie en de uitgestelde werking kan je vinden op de VLAIO-pagina [Kmo-definitie? Verschil Europese en fiscale definitie > Fiscale definitie.](#)

Wat komt in aanmerking

In de algemene regel moet het gaan om materiële of immateriële vaste activa die in nieuwe staat zijn verkregen of tot stand gebracht. Deze activa moeten in België uitsluitend voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid worden gebruikt en ze moeten ten minste over drie jaar afschrijfbaar zijn. 'Leasing' komt ook in aanmerking.

Volgende investeringen zijn uitgesloten van de investeringsaftrek:

- niet uitsluitend voor het beroep gebruikte vaste activa;
- vaste activa die niet afschrijfbaar zijn of worden afgeschreven over een termijn van minder dan 3 belastbare tijdperken;
- activa die geen rechtstreeks verband houden met de bestaande of geplande economische werkzaamheid;
- de gebouwen aangeschaft in het vooruitzicht van wederverkoop;
- bij de aankooprijks komende kosten en onrechtstreekse productiekosten wanneer die kosten niet samen met de vaste activa waarop zij betrekking hebben worden afgeschreven
- de personenwagens (met max. 8 zitplaatsen + plaats bestuurder) en de wagens voor dubbel gebruik. Op deze uitsluiting gelden volgende 2 uitzonderingen:
  - voertuigen die uitsluitend gebruikt worden voor een taxidienst of voor verhuring met bestuurder en op grond daarvan van de verkeersbelasting op de autovoertuigen vrijgesteld zijn;
  - voertuigen die in erkende autorijsscholen uitsluitend worden gebruikt voor praktisch onderricht en daartoe speciaal zijn uitgerust;
  - ook de lichte vrachtauto's worden niet uitgesloten tenzij het voertuig niet voldoet aan de voorwaarde om als lichte vrachtwagen te kwalificeren volgens art 4, § 2 van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen.
- activa waarvan het recht van gebruik op een andere wijze dan leasing, erfpacht, ... (bvb. via een huurovereenkomst) aan een derde wordt verleend. Een uitzondering wordt echter gemaakt als de gebruiker een natuurlijk persoon is of een vennootschap die het gehuurde goed gebruikt voor de uitoefening van de beroepsactiviteit (zie financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting > Belastingvoordelen > Investeringsaftrek > [Welke investeringen zijn uitgesloten van de aftrek.](#))

Gewone en gespreide investeringaftrek

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024) Gewone investeringen Gespreide aftrek**

Natuurlijke personen	8% / 8%	12,5% / 17,5%
Kleine vennootschappen	8% / 8%	/
Andere vennootschappen	/	/

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**De gespreide aftrek voor investeringen (de aftrek wordt gespreid over de afschrijvingsperiode van de investeringen kan

enkel worden toegepast door natuurlijke personen die minder dan 20 werknemers tewerkstellen op de eerste dag van het belastbaar tijdperk verbonden met het betreffende aanslagjaar).

Sinds het aanslagjaar 2007 is de gespreide aftrek voor vennootschappen afgeschaft. Indien die aftrek echter werd verleend voor een vroeger aanslagjaar, dan blijft de investeringsaftrek lopen voor de resterende periode ervan.

Digitale investeringen

Investeringspercentages in 2024 (aj. 2025)* / 2023 (aj. 2024)**

Natuurlijke personen	15,5% / 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5% / 20,5%
Andere vennootschappen	/

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

** Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

Ook eenmanszaken moeten hier beantwoorden aan de criteria van artikel 15 §§ 1 tot 6 van het Wetboek van vennootschappen.

Deze verhoogde aftrek heeft betrekking op investeringen in digitale vaste activa die dienen voor de integratie en de exploitatie van digitale betalings- en factureringssystemen en de systemen die dienen voor de beveiliging van informatie- en communicatietechnologie.

Meer in detail gaat het over:

- Digitale vaste activa die dienen voor de integratie en exploitatie van digitale betalings- en facturatiesystemen:
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) die de elektronische betaling vergemakkelijken;
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) voor elektronische facturatie, handtekening of archivering.
- Investeringspercentages in systemen die dienen voor de beveiliging van informatie- en communicatietechnologie (ICT):
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) voor de beveiliging van informatie, netwerken en ICT-installaties;
  - investeringen in monitoring- en auditinstrumenten voor de beveiligingssysteem van ICT;
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) die een veiliger beheer van de door de onderneming verzamelde persoonsgegevens mogelijk maken.
- Aanvullende investeringen nuttig bij de uitvoering van de investeringen in digitale betalings- en facturatiesystemen of in systemen die dienen voor de beveiliging van ICT:
  - de kosten voor softwareontwikkeling die verband houden met de hogervermelde investeringen en die samen met de vaste activa waarop zij betrekking hebben, worden afgeschreven;
  - investeringen in systemen (software of apparatuur) die de interfacing van de hogervermelde systemen met systemen van de onderneming of naar systemen buiten de onderneming mogelijk maken (met inbegrip van de investeringen voor interfaces tussen systemen voor facturatie, betaling en boekhoudkundige programma's).

Ook de investering in een witte kassa of in een webshop voor e-commerce komen in aanmerking voor het fiscaal voordeel.

In [artikel 49/1, KB/WIB 92](#) wordt verduidelijkt wat de dienstverlener op de factuur (of in een bijlage bij de factuur) moet vermelden om van deze verhoogde aftrek te kunnen genieten.

Energiebesparende investeringen

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024**)

Natuurlijke personen	15,5%/ 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5%/ 20,5%
Andere vennootschappen	15,5%/ 20,5%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

Om te kunnen genieten van de verhoogde investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen moeten deze investeringen opgenomen zijn in een bepaalde categorie (zie bijlage). Bovendien moet er een attest bij de belastingaangifte worden toegevoegd.

Dit attest wordt digitaal aangevraagd binnen drie maanden na de laatste dag van het belastbaar tijdperk waarin de activa zijn verworven, zie: www.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-voor-energiebesparende-investeringen-door-ondernemingen.

Facturen moeten, samen met een ondertekende verklaring op erewoord en een automatische gegenereerde samenvatting van de dossiergegevens, verstuurd worden naar:

Vlaamse Overheid
Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)
Koning Albert II-laan 20, bus 17
1000 Brussel
T 02 553 46 00
E-mail: investeringsaftrek.veka@vlaanderen.be
Website: www.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-voor-energiebesparende-investeringen-door-ondernemingen

Beveiligingsinvesteringen

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024**)

Natuurlijke personen	22,5%/ 27,5%
Kleine vennootschappen	22,5%/ 27,5%
Andere vennootschappen	/

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 17% tot 27,5%.

Deze aftrek betreft de investeringen voor de beveiliging van de beroepslokalen of bedrijfsvoertuigen en is enkel van toepassing voor kleine vennootschappen.

Investerings voor de beveiliging van de beroepslokalen

Volgende investeringen van nieuw materiaal komen in aanmerking:

- anti-ramkraaksystemen;
- toegangscontrolesystemenvertragingselementen op de parking;
- specifiek inbraakwerend glas;
- specifiek inbraakwerende rolluiken;
- beveiligingssystemen voor deuren, ramen, luiken, garagepoorten, lichtkoepels, dakvensters, keldergaten en hekkengepantserde deuren;
- materieel voor de detectie van diefstal;
- goederenkluis met een inbraakvertragend slot;
- kassa's met beschermkap of een anti-graaiakap;
- neutralisatiesysteem van waarden (light-CIT);
- specifiek inbraakwerende afrastering voor bouwervensloten en andere beveiligingssystemen van materieel op een bouwverf;
- alarmsystemen camerastystemen;
- volgstystemen.

De aannemer moet aangeven in welke beroepslokale de werken werden uitgevoerd en een verklaring afleggen over de kwaliteit ervan. De aannemer moet dus aantonen dat de investeringen en materialen voldoen aan de wettelijke vereisten.

Investeringen voor de beveiliging van bedrijfsvoertuigen

Bedrijfsvoertuigen worden hierbij gedefinieerd als:

- voertuigen aangewend voor bezoldigd personenvervoer, met name autobussen, autocars en de autovoertuigen die uitsluitend worden aangewend hetzij tot een taxidienst, hetzij tot verhuring met bestuurder;
- voertuigen aangewend voor goederenvervoer, met name trekkers en vrachtwagens, en aanhangwagens en opleggers met een maximum toegelaten massa van minstens 4 ton.

Voor de investeringen in beveiligingen komt het volgende in aanmerking:

- immobilisatiesystemen die het starten van het bedrijfsvoertuig beletten;
- alarmsystemen die de inbraak of gewelddoefening in het bedrijfsvoertuig detecteren;
- alarmsystemen die door de chauffeur van het bedrijfsvoertuig kunnen worden ingeschakeld bij het opmerken van een poging tot inbraak of geweldpleging;
- nadiefstalsystemen die erop gericht zijn te verhinderen dat een gestolen voertuig verdwijnt of die een gestolen bedrijfsvoertuig kunnen positioneren en volgen;
- sloten en andere beveiligingssystemen die de toegang tot het bedrijfsvoertuig verhinderen of vertragen.

De alarmsystemen moeten geplaatst worden door een erkende beveiligingsonderneming. Deze onderneming moet een factuur uitreiken die aan een aantal voorwaarden voldoet. Zo moet de installateur op de factuur verklaren dat het geïnstalleerd materieel gecertificeerd is volgens het kwaliteitslabel INCERT of volgens een gelijkaardige kwaliteitsnorm. Daarnaast moet hij verklaren dat het geplaatst materieel het stelen van het bedrijfsvoertuig beoogt te verhinderen of te vertragen of dat het geplaatst materieel een slot of een ander beveiligingssysteem is die op het bedrijfsvoertuig wordt geplaatst.

Belastingaangifte

De uitgaven moeten opgenomen worden in de belastingaangifte. Volgende documenten moeten ter beschikking worden gehouden voor de FOD financiën:

- Facturen van de investering;
- Betalingsbewijzen van deze facturen;
- Verklaring van de aannemer op de factuur of bijlage die de kwaliteit van het materiaal garandeert;
- Voor de alarmsystemen en de volgstystemen, het bewijs van een geschreven overeenkomst met een goedgekeurde alarmcentrale;
- Voor de camerastystemen, het attest dat bewijst dat het systeem werd aangegeven via het online aangiftesysteem www.aangiftcamera.be.

Investerings in O&O

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)** investeringen in O&O gespreide aftrek***

Natuurlijke personen	15,5%/ 20,5%	23,5% / 27,5%
Kleine vennootschappen	15,5%/ 20,5%	23,5% / 27,5%
Andere vennootschappen>	15,5%/ 20,5%	23,5% / 27,5%

Deze verhoogde aftrek geldt voor 'milieuvriendelijke' investeringen in onderzoek en ontwikkeling. Dit zijn investeringen in onderzoek en ontwikkeling van nieuwe producten en toekomstgerichte technologieën die geen effect op het leefmilieu hebben of die het negatieve effect op het leefmilieu zoveel mogelijk proberen te beperken. Deze aftrek kan worden gespreid over de afschrijvingsperiode van deze activa. De voorwaarde van een tewerkstelling van minder dan 20 werknemers is hier niet van toepassing.

Om dit milieuvriendelijk karakter van de investering te bewijzen moet een attest worden gevoegd bij de aangifte van de inkomstenbelastingen van het tijdperk waarin de bedoelde bestanddelen zijn aangeschaft of tot stand gebracht. Om van deze aftrek te kunnen genieten, dient het bedrijf bijvoorbeeld een R&D-afdeling te hebben of innovatiesteun te hebben genoten via bijvoorbeeld VLAIO.

Sinds het aanslagjaar 2007 kunnen vennootschappen opteren voor [het belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling](#). Het fiscale voordeel wordt hierbij niet toegekend in de vorm van een aftrek van het fiscale resultaat, maar op de verschuldigde vennootschapsbelasting wordt er een belastingvermindering toegepast. Vennootschappen die kiezen voor dit belastingkrediet kunnen nooit meer de investeringsaftrek toepassen voor octrooien en milieuvriendelijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling (zowel de éénmalige als de gespreide).

Een aanvraagformulier tot het verkrijgen van dit attest wordt aangevraagd bij:

Vlaamse Overheid
Departement Omgeving
Afdeling Partnerschappen met Besturen en Maatschappij
Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 Brussel
T 0492 22 58 11
E-mail: attestOenO.omgeving@vlaanderen.be
Website: omgeving.vlaanderen.be/verhoogde-investeringsaftrek-of-belastingkrediet-voor-onderzoek-en-ontwikkeling

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

***Voor de gespreide aftrek voor milieuvriendelijke investeringen in O&O (de aftrek wordt gespreid over de afschrijvingsperiode van de investeringen) is de voorwaarde van een tewerkstelling van minder dan 20 werknemers niet van toepassing.

Verwerving van Octrooien

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)**)

Natuurlijke personen	15,5%/ 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5%/ 20,5%
Andere vennootschappen	15,5%/ 20,5%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% tot 20,5%.

Deze aftrek is van toepassing op de 'verwerving' van octrooien. Deze verwerving moet worden gestaafd door:

- een afschrift van het contract op grond waarvan de onderneming het octrooi of het recht tot exploitatie ervan heeft aangeschaft;
- het bewijs dat het octrooi of het recht tot exploitatie ervan nooit door een andere onderneming voor het uitoefenen van haar beroepswerkzaamheid in België is gebruikt.

Sinds het aanslagjaar 2007 kunnen vennootschappen opteren voor [het belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling](#). Het fiscale voordeel wordt hierbij niet toegekend in de vorm van een aftrek van het fiscale resultaat, maar op de verschuldigde vennootschapsbelasting wordt er een belastingvermindering toegepast. Vennootschappen die kiezen voor dit belastingkrediet kunnen nooit meer de investeringsaftrek toepassen voor octrooien en milieuvriendelijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling (zowel de éénmalige als de gespreide).

Vergroening vrachtwagens en tankinfrastructuur

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)** vrachtwagens en tankinfrastructuur

Natuurlijke personen	31,5%/ 42%
Kleine vennootschappen	31,5%/ 42%
Andere vennootschappen	31,5%/ 42%

Deze verhoogde aftrek geldt voor investeringen in koolstofemissievrije vrachtwagens en tankinfrastructuur voor blauwe, groene of turquoise waterstof en elektrische laadinfrastructuur met betrekking tot koolstofemissievrije vrachtwagens.

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen. Het basispercentage bedraagt 5,5% waardoor deze aftrek voor investeringen 31,5% bedraagt: het basispercentage van 5,5% wordt verhoogd met 10% en vervolgens met 16% tot 31,5%.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van deze verhoogde aftrek in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit werd verhoogd met 10% en vervolgens met 21,5% tot 42%. Voor investeringen verkregen of tot stand gebracht tijdens het belastbaar tijdperk dat aan aanslagjaar 2024 verbonden zijn geldt vanaf 1 januari 2024 een investeringsaftrek van 36,5%.

Deze aftrek wordt in de komende jaren berekend met volgende formule: basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrek + 10% + (16% (in 2024), 10,5% (in 2025) en 5% (in 2026).

Voorwaarden

Het bedrag van de aftrek wordt beperkt tot € 60 miljoen per belastingplichtige.

Er wordt geen investeringsaftrek verleend wanneer de winst of baten worden bepaald volgens forfaitaire grondslagen van aanslagen waarin de afschrijvingen forfaitair zijn opgenomen (is van toepassing op bepaalde belastingplichtigen uit de landbouw- en tuinbouwsector).

Wanneer de afschrijvingen gedeeltelijk forfaitair in die grondslagen zijn opgenomen en gedeeltelijk individueel worden vastgesteld, moet de investeringsaftrek worden toegestaan voor de vaste activa waarvan de afschrijvingen individueel aftrekbaar zijn.

Bovendien kan de belastingplichtige deze investeringsaftrek toepassen op voorwaarde dat:

- hij geen achterstallige schulden heeft bij de RSZ;
- hij op de laatste dag van het belastbaar tijdperk waarin de vaste activa zijn verkregen of tot stand gebracht, niet kon worden aangemerkt als een onderneming in moeilijkheden;
- hij geen bevel tot terugvordering heeft uitstaan ingevolge een besluit van de Commissie die een door België verleende steun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne markt heeft verklaard;

Indien de aftrek (al dan niet gespreid) hoger is dan de winst of baten van het belastbare tijdperk, wordt het verschil (desgevallend beperkt) overgedragen naar de volgende belastbare tijdperken.

Cumulatie

Er kan voor deze vaste activa geen gewestelijke steun worden aangevraagd, tenzij de gewestelijke steunregeling waarborgt dat de cumulatie van federale en gewestelijke steun niet de maximale drempel en steunintensiteit opgelegd vanuit Europa overschrijdt.

Deze drempelwaarde ligt vast in artikel 36 van de verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014. De steunintensiteit ligt vast in artikel 4, lid 1, s), van dezelfde Verordening.

Deze investeringsaftrek kan ook niet worden gecumuleerd met 'Verhoogde kostenaftrek ondernemingen voor laadstations' (zie maatregel [Laadpalen: fiscale voordelen](#))

Meer informatie

Meer informatie kan je raadplegen in de [Circulaire over fiscale vergroening van de mobiliteit](#) van FOD Financiën.

Bevordering van herbruikbare verpakkingen

Investerings in 2024 (aj 2025)* / 2023 (aj 2024)

Natuurlijke personen	/
Vennootschappen	3% / 3%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

Deze investeringsaftrek van 3% kan worden toegepast op investeringen in materiële vaste activa die uitsluitend bestemd zijn voor het verzekeren van het productieproces van herbruikbare verpakkingen van dranken en nijverheidsproducten, zoals vermeld in boek III "Milieutaksen" van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur.

Deze aftrek is eveneens van toepassing op de materiële vaste activa die uitsluitend bestemd zijn voor het verzekeren van de terugname in de verkooppunten, de tussentijdse stockage, de verzending naar de afvuller of een distributiecentrale met het oog op de verdere sortering en reiniging en de sortering en reiniging met het oog op de terugzending naar de respectievelijke afvullers van de hogervermelde herbruikbare verpakkingen.

Om recht te hebben op de investeringsaftrek voor investeringen tot aanmoediging van het hergebruik van verpakkingen, moeten de investeringen voldoen aan de criteria die zijn vastgelegd in [artikel 49bis, KB/WIB 92](#).

Onder productieproces wordt verstaan: het geheel van verrichtingen dat uitsluitend dient om een productiesysteem te installeren, te vervangen, te verbeteren of in stand te houden (zie [artikel 49bis, §1, KB/WIB 92](#)).

Rookafzuig- of verluchtingssystemen

Investeringspercentage in 2024 (aj. 2025)* / 2023 (aj. 2024)**

Natuurlijke personen	15,5% / 20,5%
Kleine vennootschappen	15,5% / 20,5%
Andere vennootschappen	15,5% / 20,5%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

**Door de inflatie bedroeg het basispercentage voor het berekenen van de verhoogde aftrekken in inkomstenjaar 2023 10,5%. Dit wordt verhoogd met 10% tot 20,5%.

Deze investeringsaftrek is specifiek voor horeca-inrichtingen die investeren in een rookafzuigstelsel of een verluchtingstelsel in een rookkamer.

Zeeschepen

Investeringspercentage in 2024 (aj. 2025)* / 2023 (aj. 2024)

Natuurlijke personen	/
Vennootschappen	30% / 30%

* Dit is het verwachte percentage voor investeringen in 2024 (aj. 2025). Het officiële bericht moet nog verschijnen.

De investeringsaftrek voor investeringen in zeeschepen die in nieuwe staat zijn verkregen of tweedehandse zeeschepen die voor het eerst in het bezit van een Belgische belastingplichtige komen, is enkel van toepassing op vennootschappen die uitsluitend winst uit zeescheepvaart verkrijgen.

Toepassing investeringsaftrek

De investeringsaftrek is voor ieder aanslagjaar in principe van toepassing met betrekking tot de vaste activa die tijdens het jaar of boekjaar dat aan dat aanslagjaar is verbonden zijn verkregen of tot stand gebracht, d.w.z. die tijdens dat jaar of boekjaar afschrijfbaar worden (61/84 tot 89). Wat de in 68/10 bedoelde vaste activa betreft (de leasinggoederen) moet de investeringsaftrek worden verleend voor het jaar of boekjaar waarin de gebruiksrechten zijn overgedragen. (Zie Commentaar op het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 ([ComIB nummer 68/17](#))).

Overdragen naar een volgend belastbaar tijdperk

De investeringsaftrek wordt toegepast op de winst of de baten van het belastbare tijdperk waarin deze investering werd verkregen of tot stand gebracht.

De aftrek is van toepassing:

- vóór de aanrekening van de verliezen uit andere beroepswerkzaamheden als men onderworpen is aan de personenbelasting;
- op de allerlaatste plaats, dus na elke andere aftrek, als men onderworpen is aan de vennootschapsbelasting.

Als er in een belastbaar tijdperk onvoldoende winst of baten zijn, wordt de aftrek zonder enige tijdsbeperking naar de volgende belastbare tijdperken overgedragen.

Voor kleine vennootschappen die de gewone tijdelijke aftrek van 25% toepassen, is de overdracht van de aftrek die niet kan worden toegepast bij gebrek aan voldoende winst of baten, in principe beperkt tot het volgende belastbare tijdperk in de vennootschapsbelasting.

Hiervan kan in de vennootschapsbelasting worden afgeweken voor de investeringsaftrek voor 'verkregen of tot stand gebrachte vaste activa van 1 januari 2019 tot 31 december 2021'. De overdracht hiervan is uitzonderlijk mogelijk naar de twee volgende belastbare tijdperken volgend op dat waarin de betrokken vaste activa werden verkregen of tot stand gebracht.

De aftrek van de overgedragen vrijstelling op de winst of baten van elk van de volgende belastbare tijdperken wordt beperkt tot € 1.160.890/€ 1.208.010 per belastbaar tijdperk of, wanneer het totale bedrag van de overgedragen vrijstelling op het einde van het vorige belastbare tijdperk € 4.643.550/€ 4.832.030 overtreft, tot 25 % van dat totale bedrag (aanslagjaar 2024, inkomstenjaar 2023/aanslagjaar 2025, inkomstenjaar 2024).

Aanvraagprocedure

Natuurlijke personen moeten een ingevuld, gedateerd en ondertekend formulier 276U (beschikbaar op de [website van FOD Financiën](#)) bij hun aangifte in de personenbelasting voegen of het ter beschikking houden van de administratie.

Vennootschappen moeten het vak 275U in [Biztax](#) invullen als zij hun aangifte in de vennootschapsbelasting indienen.

Daarnaast moet er per categorie van vaste activa een opgave ter beschikking van de administratie worden gehouden die voor elk activum de volgende gegevens vermeldt:

- de datum van de aanschaffing of van de totstandkoming
- de juiste benaming
- de aanschaffings- of beleggingswaarde
- de normale gebruiksduur en de afschrijvingsduur

In voorkomend geval moeten ook de volgende documenten ter beschikking gehouden worden:

- de vereiste afschriften en bewijzen voor de octrooien;
- het vereiste attest voor de energiebesparende investeringen;
- de verschillende vereiste documenten (aanvraag tot erkenning, rechtvaardigende nota, attest van de bevoegde Gewestregering, enz.) voor de milieuvriendelijke investeringen voor onderzoek en ontwikkeling.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

FOD Financiën

Contactcenter

Koning Albert II-laan 33 bus 25

1030 Brussel

België

T 02 572 57 57

financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/belastingvoordelen...

Duurzaam woon-werkverkeer steun

Laatst gewijzigd op 25 apr 2024

Wat houdt de maatregel in

Om duurzaam woon-werkverkeer te bevorderen bestaan er voor de werkgever verschillende fiscale voordelen en subsidies van de Vlaamse overheid.

1. Zelfstandigen kunnen genieten van een verhoogde aftrek van 120% voor kosten die specifiek zijn gedaan of gedragen om het gebruik van de fiets door de personeelsleden voor hun verplaatsingen tussen hun woonplaats en hun plaats van tewerkstelling aan te moedigen.
2. Werkgevers kunnen een vergoeding uitbetalen aan werknemers die (een deel van) hun woon-werkverkeer met de fiets (al dan niet elektrisch aangedreven of de speed pedelec) afleggen.
3. Om werkgevers aan te moedigen om de verhoogde fietsvergoeding toe te kennen, wordt er een tijdelijke fiscale compensatie voorzien in de vorm van een belastingkrediet.
4. Het Pendelfonds van de Vlaamse overheid subsidieert projecten die een duurzaam woon-werkverkeer bevorderen. Dit verloopt via oproepen.
5. Om werkgevers te stimuleren om de terugbetaling van treinabonnementen te verhogen is er een nieuw tijdelijk belastingkrediet op komst. Zie rubriek 'Steun voor treinabonnement'.

Bekijk ook [Duurzame bedrijfsmobiliteit: steun](#) in de Subsidiedatabank.

Fiscale aftrek voor kosten vervoer verplaatsing personeel

Zelfstandigen kunnen genieten van een verhoogde aftrek van 120% voor kosten die specifiek zijn gedaan of gedragen om het gebruik van de fiets door de personeelsleden voor hun verplaatsingen tussen hun woonplaats en hun plaats van tewerkstelling aan te moedigen. Voor deze categorie komen de kosten in aanmerking in de mate dat ze gedaan of gedragen zijn om:

- een onroerend goed te verwerven, te bouwen of te verbouwen, bestemd voor het stallen van (elektrische) fietsen of speed pedelecs (high speed e-bike) tijdens de werkuren van de personeelsleden of voor een kleedruimte of sanitair, al dan niet met douches;
- (elektrische) fietsen of speed pedelecs (high speed e-bike) en hun toebehoren te verwerven, te onderhouden en te herstellen, die ter beschikking worden gesteld van de personeelsleden.

Deze kosten zijn fiscaal aftrekbaar voor 120% in plaats van de normale 100%.

Wanneer de kosten bestaan uit afschrijvingen van de materiële vaste activa die in aanmerking komen, wordt het aftrekbare bedrag per belastbaar tijdperk verkregen door het normale afschrijvingsbedrag van die periode te verhogen met 20%. Fietsen worden afgeschreven met minimaal drie vaste annuïteiten.

Meer informatie kan je terugvinden in [artikel 64ter, WIB 92](#) en [Commentaar van art. 64ter, WIB 92](#) in de databank Fisconetplus van FOD Financiën.

(Para)fiscale vrijstellingen voor het gebruik van de (bedrijfs)fiets

Werkgevers kunnen een vergoeding uitbetalen aan werknemers die (een deel van) hun woon-werkverkeer met de fiets (al dan niet elektrisch aangedreven of de speed pedelec) afleggen.

Vanaf 1 januari 2024 bedraagt de fietsvergoeding, vrijgesteld van fiscale en sociale bijdragen, € 0,35 per effectief met de fiets afgelegde kilometer. Er werd echter ook een maximumbedrag op jaarbasis vastgelegd van € 2.500 per kalenderjaar (deze bovengrens wil men verhogen tot € 3.5000 vanaf 1 januari 2024, zie het [Wetsontwerp houdende diverse fiscale](#)

[bepalingen \(Parlementair Document 55K3865\)](#). Dit maximum geldt per werkgever en per werknemer. Wordt het maximumbedrag overschreden, dan wordt het deel van de fietsvergoeding dat het grensbedrag overschrijdt, beschouwd als loon.

Ook de terbeschikkingstelling van een bedrijfsfiets door de werkgever in het voordeel van zijn werknemer geniet van een vrijstelling van belasting.

De bedrijfsfiets is voor de werkgever 100% fiscaal aftrekbaar, op voorwaarde dat je medewerker de fiets gebruikt voor zijn of haar woon-werkverkeer. Als werkgever hoef je hierop dus geen belastingen te betalen. Ook voor de werknemer is het dan een volledig van belastingen vrijgesteld sociaal voordeel.

Deze vrijstelling van RSZ-bijdragen en belastingen geldt ongeacht het type fiets. Zowel stadsfietsen, gewone elektrische fietsen (tot 25 km/uur), speed pedelecs (tot 45 km/uur), mountainbikes, racefietsen, bakfietsen, ... komen in aanmerking.

Meer informatie kan je terugvinden op de website van de [RSZ](#) en website van [FOD Financiën](#).

Belastingkrediet voor de facultatieve verhoging van de fietskilometervergoeding

Om werkgevers aan te moedigen om de verhoogde fietsvergoeding toe te kennen, wordt er een tijdelijke fiscale compensatie voorzien in de vorm van een belastingkrediet. Wie dus vrijwillig de fietsvergoeding binnen zijn onderneming verhoogt kan vanaf 1 januari 2024 ook een compensatie van deze kost bekomen.

Het gaat om een compensatie van de fietsvergoedingen toegekend voor de verplaatsingen tijdens de periode van 1 januari 2024 tot eind 2026 en die ten laatste op 31 december 2027 worden toegekend.

Je kan dit belastingkrediet toekennen als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de kost van de fietsvergoeding moet gedragen worden door de werkgever;
- de verhoging van de fietsvergoeding is niet het gevolg van een indexering;
- de vrijwillige verhoging van de fietsvergoeding geldt onbeperkt in tijd;
- de verhoging moet worden vastgelegd in een ondernemings-cao, het arbeidsreglement of een individuele overeenkomst.

Het belastingkrediet geldt voor het verschil tussen de fietsvergoeding toegekend op een bepaald tijdstip tussen 1 januari 2024 en 31 december 2026 en de referentiefietsvergoeding toegekend op 1 juni 2023, met een minimum van € 0,18 per kilometer. De compensatie wordt beperkt tot maximaal € 0,05 per kilometer.

Indien de werkgever reeds een compensatie krijgt via [Belastingkrediet voor de fietskilometervergoeding toegekend in toepassing van cao nr. 164](#), wordt enkel het surplus van de verhoogde fietsvergoeding gecompenseerd door het belastingkrediet voor de facultatieve verhoging van de fietsvergoeding.

Meer informatie in de [Wet van 22 december 2023 houdende diverse fiscale bepalingen \(1\)](#).

Pendelfonds

Het Pendelfonds van de Vlaamse overheid subsidieert projecten die een duurzaam woon-werkverkeer bevorderen. Projecten die tot doel hebben om het aantal autoverplaatsingen op het vlak van woon-werkverkeer te verminderen kunnen in aanmerking komen voor subsidiëring uit het fonds.

De volgende Pendelfondsoproep richt zich op projecten die de verbinding tussen het openbaar vervoer en de werkplek verbeteren, én op projecten die het gebruik van nabijgelegen fietsnelwegen stimuleren. Bedrijven en organisaties die een project willen indienen, kunnen van 18 september tot 18 oktober 2023 een dossiernummer aanvragen. Hierna volgt dan de procedure van de projectaanvraag, met [ondersteuning van het Provinciaal Mobiliteitspunt \(PMP\)](#). Er was tijd tot 18 januari 2024 om de subsidieaanvraag te vervolledigen. Hoe meer een ingediend project valt onder de focus van de oproep, hoe hoger de score van het project en hoe meer kans op subsidiëring.

De subsidie bedraagt maximaal de helft van de kosten die aan de projectuitvoering verbonden zijn, met een maximum van

€ 200.000 wanneer een bedrijf alleen indient. Dit maximum bedrag verhoogt naargelang het project door twee of meer bedrijven wordt ingediend: € 250.000 voor 2 bedrijven, € 300.000 voor 3 bedrijven, € 350.000 voor 4 en € 400.000 voor 5 of meer bedrijven. De projectduur is minimaal 2 en maximaal 4 jaar.

Meer informatie kan je nalezen op pendelfonds.be.

Steun voor treinabonnement

Huidige regelingen

Om werknemers aan te moedigen om de trein te nemen naar het werk bestaan er verschillende tussenkomsten:

- Derdebetalersregeling: In deze regeling neemt de werkgever 80% van de kosten op zich en de federale overheid 20% als de werknemers de trein nemen naar het werk met een NMBS-abonnement of NMBS/MIVB-abonnement (van minstens 1 maand) in 2e klas.
Als werkgever sluit je een derdebetalersovereenkomst af met de NMBS waarbij je 80% van de prijs van het abonnement voor je rekening neemt. De federale overheid neemt 20% van de prijs. Werkgevers uit de privésector zijn op dit moment niet verplicht om dit 80/20-systeem toe te passen, tenzij in het paritair (sub)comité van de sector waartoe ze behoren een CAO werd gesloten die de toepassing van het 80/20-systeem voorschrijft.
- CAO nr. 19/9: Werkgevers die vallen onder deze collectieve arbeidsovereenkomst zijn wettelijk verplicht om voor ca. 56% tussen in de kosten van een treinabonnement tussen te komen (zie [cao nr. 19/9](#)).
- Ook bij sommige andere CAO's kan de werkgever een forfaitaire tegemoetkoming geven aan hun werknemers

Meer informatie kan je vinden op de website van de NMBS [Derdebetalerssysteem](#).

Nieuw tijdelijk belastingkrediet op komst

Om werkgevers te stimuleren om de terugbetaling van treinabonnementen te verhogen is er een nieuw tijdelijk belastingkrediet op komst.

Heb je als werkgever geen derdebetalersovereenkomst afgesloten en je belooft minstens 71,8 % van de kosten van het NMBS-abonnement te dragen, dan zal de federale overheid nog eens voor 7,5 % tussenkomen waardoor de werknemer uiteindelijk slechts 20,7 % betaalt.

Meer informatie in het [Wetsontwerp houdende diverse fiscale bepalingen \(Parlementair Document 55K3865\)](#).

De Testkaravaan: duurzame vervoersmiddelen uittesten

Zowel de provincies [West-Vlaanderen](#) als [Oost-Vlaanderen](#) kennen het initiatief 'De Testkaravaan'. Hiermee kunnen bedrijven en hun werknemers gratis verschillende duurzame vervoersmiddelen uitproberen gedurende 3 weken. Voorbeelden hiervan zijn een speed pedelec, elektrische fiets, plooi-fiets, bakfiets of fietskar. Ook deelfietsen kunnen worden uitgetest. Meer informatie is te vinden via de respectievelijke linken. Vlaams-Brabant biedt met 'de Fietstest' een soortgelijk initiatief voor pendelaars. In de provincie Antwerpen kunnen bedrijven uit de Vervoerregio Antwerpen (excl. Antwerpen en districten) fietsen testen via het project [De Pendelproeverij](#). Voor bedrijven in de stad Antwerpen (incl. districten) is er een testvloot via [Slim naar Antwerpen](#).

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

De-minimis

Sommige subsidies vermeld op deze pagina vallen onder de toepassing van de Europese de-minimis-regelgeving. Hierdoor mag de de-minimissteun aan bedrijven over drie jaar gespreid niet meer dan € 300.000 bedragen.

Dit is o.m. het geval voor een aantal maatregelen van het Pendelfonds.

Voor meer info zie www.vlaio.be/de-minimis.

Contact

VLAIO

Koning Albert II-laan 35 bus 12

1030 Brussel

België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

www.vlaio.be

Sanering van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten

Laatst gewijzigd op 5 sep 2023

Wat houdt de maatregel in

Natuurlijke personen, rechtspersonen (incl. vzw's) en sommige publiekrechtelijke rechtspersonen die minder dan 2 jaar eigenaar zijn van een leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimte (het onroerend goed moet reeds minstens twee opeenvolgende jaren opgenomen zijn in de Inventaris van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten) kunnen een subsidie verkrijgen voor de sanering van deze bedrijfsruimten.

Om de leegstand en/of verwaarlozing van bedrijfsruimten te bestrijden worden eigenaars van dergelijke bedrijfsgebouwen door de Vlaamse overheid opgenomen in hogergenoemde Inventaris en kunnen deze eigenaars onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen tot betaling van een heffing. De opbrengst van deze heffingen wordt o.m. aangewend om saneringswerkzaamheden te subsidiëren die worden uitgevoerd door natuurlijke- en rechtspersonen.

Wie komt in aanmerking

Deze subsidie kan worden aangevraagd en bekomen door alle natuurlijke personen en rechtspersonen (incl. vzw's).

Er moet wel voldaan zijn aan de volgende voorwaarden:

- de kadastrale oppervlakte van de bedrijfsruimte moet ten minste 5 are bedragen en de bedrijfsruimte moet minstens sinds twee opeenvolgende jaren in de Inventaris zijn opgenomen; als bewijs zullen de registratieattesten steeds worden bijgevoegd
- men mag ten hoogste 2 jaar nieuwe eigenaar zijn van het onroerend goed op het ogenblik van de indiening van het volledig aanvraagdossier; als nieuwe eigenaar worden evenwel niet beschouwd:
  - de vennootschappen waarin de vroegere eigenaars van de bedrijfsruimte rechtstreeks of onrechtstreeks participeren in het aandeelhouderschap;
  - Bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad, tenzij in geval van overdracht door erfopvolging of testament.
- het bedrag van de werkelijk gedragen subsidiabele saneringskosten moet minimum € 24.750 bedragen, exclusief btw;
- als een omgevingsvergunning voor de saneringswerkzaamheden vereist is, dan wordt de subsidieaanvraag ingediend minstens zes maanden vóór de vervalltermijn van de vergunning verstrekt;
- om in aanmerking te komen voor de financiële steun moeten bij de uitvoering van de saneringswerkzaamheden de principes van water- en energiezuinigheid, circulair slopen en klimaattransitie gerespecteerd worden;
- om in aanmerking te komen voor de financiële steun mag bij de vernieuwing geen vergunningsplichtige zonevreemde functiewijziging ter uitvoering van artikel 4.4.23 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening worden doorgevoerd in een of meer van de bedrijfsgebouwen, of in de bijhorende bedrijfswoning.
- geen saneringswerken die het voorwerp uitmaken van de subsidieaanvraag uit te voeren en geen contract te sluiten met een aannemer voor het departement (de minister) het subsidiebedrag heeft goedgekeurd.

Wat komt in aanmerking

De subsidie wordt enkel verleend voor saneringswerkzaamheden om het bedrijfsgebouw in zodanige staat te brengen zodat de eigenlijke herbestemmingsbouwwerkzaamheden kunnen worden aangevat. Dit kan het volgende omvatten:

- de volledige afbraak van alle constructies tot aan het maaiveld of, indien nodig, tot onder de grond;
- de gedeeltelijke sloop van interne en externe constructies en het verwijderen van uitrustingen, elementen, die niet bruikbaar zijn voor de herbestemmingsbouwwerkzaamheden;

- stut- en schoringswerken, voor zover deze noodzakelijk zijn om de stabiliteit van de te behouden constructies en, in voorkomend geval, ook van aanpalende constructies, te verzekeren of om de verdere aftakeling van te behouden constructies te voorkomen;
- aanvullen van putten/sleuven ontstaan na wegnemen van funderingen en vloerplaten.

Saneringen in de milieutechnische zin kunnen hierin evenwel nooit zijn inbegrepen. Voor meerdere opgesomde werkzaamheden is een omgevingsvergunning vereist.

Bovendien moeten de principes van water- en energiezuinigheid, circulair slopen en klimaattransitie gerespecteerd worden bij de uitvoering van de saneringswerkzaamheden, om in aanmerking te komen voor een subsidie.

De herbestemmingswerkzaamheden moeten uiterlijk starten twee jaar, of vijf jaar in geval van herbestemmingswerkzaamheden in het kader van een definitief gesloten brownfieldconvenant, na de datum van betekening van de goedkeuring van het subsidiebedrag.

Omvang steun

Voor de sanering van leegstaande en/of verwaarloosde gebouwen opgenomen in de Inventaris kan een subsidie worden verleend van maximum 60% op de totale kostprijs van de subsidiabele werken, exclusief btw, zoals berekend in de eindafrekening:

- het maximum van 60% kan bekomen worden de aanvrager aantoont dat het saneringsvoorstel en de te realiseren herbestemming substantieel bijdragen aan een of meer van de volgende doelstellingen:
  - de verhoging van het ruimtelijk rendement;
  - de ontharding en vergroening;
  - de transitie naar hernieuwbare energie en klimaatneutraliteit;
  - de versterking van de verweving van activiteiten, of van gedeeld of meervoudig ruimtegebruik.
- in alle andere gevallen geldt een steunpercentage van 30% van de kosten van de saneringswerkzaamheden.

Aanvraagprocedure

Om een subsidie aan te vragen dient men via een **aangetekend schrijven** een uitgebreid en gedetailleerd aanvraagdossier in te dienen bij het Departement Omgeving – Leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten.

Een gedetailleerd overzicht kan je terugvinden in de [brochure](#) op de website.

De bijgebrachte omgevingsvergunning moet nog 6 maanden geldig zijn na het indienen van de subsidieaanvraag.

Voor de uitbetaling van de subsidie kan de initiatiefnemer twee voorschotten aanvragen:

- 30% van het toegekende subsidiebedrag bij de ontvangst van een kopie van het bevel tot aanvang van de saneringswerkzaamheden;
- 30% van het toegekende subsidiebedrag, eventueel aangepast aan het bedrag van de vastleggingen in min of in meer die verricht zijn sinds de datum van de toekenning van de subsidie, als het bedrag van de uitgevoerde werkzaamheden, vermeerderd met de contractuele herzieningen, zoals blijkt uit de vorderingsstaten en de bijbehorende facturen van de aannemer, meer bedraagt dan 75% van het voorschot, vermeld in de eerste opsomming.

Binnen zestig dagen na het beëindigen van de saneringswerkzaamheden dient de initiatiefnemer de eindafrekening in.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Meer informatie over deze maatregel kan je terugvinden op de webpagina [Leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten](#) of in de brochure [Leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten](#).

Departement Omgeving (Vlaamse overheid)

Leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 Brussel

België

T 02 553 25 10

vernieuwingsfonds.omgeving@vlaanderen.be

www.omgevingvlaanderen.be

Individuele beroepsopleiding in de onderneming (IBO)

Laatst gewijzigd op 22 mei 2023

Wat houdt de maatregel in

Ondernemingen, vzw's, en administratieve overheden (niet de wetgevende of rechterlijke macht) die geen geschikte arbeidskrachten vinden, kunnen via bemiddeling van de VDAB tegen gunstige voorwaarden een werkzoekende zelf opleiden binnen de onderneming.

Afhankelijk van de te ontwikkelen competenties duurt de opleiding één tot zes maanden. Indien de opleiding succesvol is, krijgt de cursist een arbeidsovereenkomst.

Wie komt in aanmerking

Werkgever

Alle werkgevers die behoren tot de private of openbare sector kunnen deze maatregel toepassen op voorwaarde dat de exploitatiezetel gevestigd is in het Vlaamse of het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Werknemer

Elke bij de VDAB ingeschreven niet-werkende werkzoekende die in België mag werken, komt in aanmerking voor een IBO, ook werkzoekenden die geen uitkering ontvangen.

Volgende voorwaarden dienen gerespecteerd te zijn:

- De kandidaat mag geen ontslag genomen hebben om een IBO te starten;
- De kandidaat mag niet als zelfstandige in hoofdberoep actief zijn;
- De kandidaat mag nog niet gewerkt hebben voor de onderneming tenzij:
  - als uitzendkracht (20 werkdagen in een 5-dagenstelsel of 24 werkdagen in een 6-dagenstelsel);
  - als jobstudent op voorwaarde dat hij tijdens de IBO nog competenties moet aanleren of bijschaven.

Omvang steun

De IBO wordt vastgelegd in een opleidingscontract dat ondertekend wordt door de 3 partijen: de cursist, het bedrijf en de VDAB/gemandateerde partnerorganisatie. Bij deze overeenkomst hoort een opleidingsplan dat duidelijk aangeeft welke competenties tijdens de IBO zullen worden ontwikkeld, en hoe de verdere begeleiding door het bedrijf en de VDAB/gemandateerde partnerorganisatie zal gebeuren.

Tijdens de opleiding krijgt de cursist bovenop zijn uitkering een IBO-premie tot minstens 80% bereikt wordt van het Gemiddeld Gewaarborgd Minimum Inkomen (GGMMI). Indien de cursist geen vervangingsinkomen heeft, ontvangt deze van de VDAB een IBO-premie van 80% van het GGMMI.

Het bedrijf betaalt tijdens de IBO geen loon of RSZ, doch enkel een maandelijks forfaitaire kostprijs (afhankelijk van het toekomstige loon) aan de VDAB.

Loonschaal	Factuur voor onderneming
< € 2.031,66	€ 650
€ 2.031,66 - 2.391,36	€ 800
€ 2.391,37 - 2.749,88	€ 1.000
€ 2.749,89 - 3.107,24	€ 1.200
> € 3.107,24	€ 1.400

De werkgever verzekert de cursist tegen arbeidsongevallen en brengt een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid in orde. Eveneens staat de werkgever in voor de risicoanalyse, medisch onderzoek en dimona-aangifte (IVT) vóór de start van de IBO.

Bij langdurige afwezigheden van een cursist kan de kostprijs van de werkgever pro rata berekend worden.

Extra ondersteuning

- Voor werkzoekenden die langdurig werkloos zijn of een (indicatie van) arbeidshandicap hebben, is een meer flexibele looptijd mogelijk. Deze IBO+ is gratis voor de werkgever indien de werkgever extra inspanningen doet om de opleiding te doen slagen;
- Voor anderstalige werkzoekenden biedt VDAB gratis taalondersteuning Nederlands aan op de werkvloer.

Aanvraagprocedure

Een IBO kan aangevraagd worden via werkgevers.vdab.be/ibo.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

VDAB

Keizerslaan 11
1000 Brussel
België

T 0800 30 700

info@vdab.be

werkgevers.vdab.be/ibo

Premies op gemeentelijk en stedelijk niveau

Laatst gewijzigd op 7 feb 2024

Wat houdt de maatregel in

Een aantal steden/gemeenten trachten het ondernemerschap te ondersteunen door het verstrekken van subsidies. Ter illustratie worden er hier een aantal opgesomd per provincie.

Het is mogelijk dat de vermelde stad/gemeente over nog andere premies beschikt. Meer informatie hierover kan je terugvinden op hun website.

Provincie Antwerpen

Antwerpen

Antwerpen kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen:

- Je kan de meeste terugvinden op de pagina www.antwerpen.be/subsidies-en-steunmaatregelen-voor-bedrijven zoals de [Toelage kinderopvang](#).
- Andere ondersteuningsmogelijkheden kan je dan weer terugvinden via antwerpenvoorklimaat.be/premies-subsidies zoals een [klimaatpremie](#) als je wil ontharden en vergroenen.

Niel

Niel biedt een [gemeentelijke starterspremie](#) aan startende ondernemingen.

Provincie Limburg

Beringen

Beringen kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden op de website via [Ondernemen en Werk > Ondernemen > Handel, horeca en diensten](#):

- [Subsidie investeringen handelskern Beringen](#)

Lanaken

Lanaken kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden op de website via [Ondernemers en bedrijven > Ondersteuning](#):

- de [ondernemersportefeuille](#);
- een [Premie energiebesparende investeringen bedrijven](#).

Provincie Oost-Vlaanderen

Aalst

Aalst biedt verschillende steunmogelijkheden aan ondernemers:

- via het [Starterscontract](#) ondersteuning aan starters. Er wordt gewerkt met oproepen;
- via het [ZorgLab Aalst](#) wordt er begeleiding geboden aan innovatieve zorgondernemers in Oost-Vlaanderen bij het zoeken naar oplossingen voor uitdagingen in de (welzijns)zorg. Ook hier wordt er gewerkt met oproepen.

Gent

Gent kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen:

- Je kan de meeste terugvinden via de website: [Werken & Ondernemen > Ondernemen](#) zoals het [Starterscontract \(steun voor opleiding, professionele begeleiding en investeringen\)](#);

- Andere ondersteuningsmogelijkheden kan je dan weer terugvinden via de meer specifieke thema's zoals: [Groen & milieu > Klimaat](#) zoals de [Energiepremies voor panden bestemd voor ondernemen](#).

Provincie West-Vlaanderen

Brugge

Brugge kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden via:

- de website [Werk & Ondernemen > Bedrijven](#) zoals een [Subsidie voor ondernemingen die \(semi\)publieke laadpalen voor elektrische voertuigen plaatsen](#);
- de website [Werk & Ondernemen > Horeca](#) zoals een [Toelage detailhandel en horeca](#).

Kortrijk

Kortrijk kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden via de website [Onderneem in Kortrijk > premies](#) zoals de:

- [Premie voor nieuwe kinderopvangplaatsen](#);
- [Starterspremie voor student-ondernemers](#).

Provincie Vlaams Brabant

Leuven

Leuven kent verschillende steunmogelijkheden toe om de ondernemers te ondersteunen. Je kan ze terugvinden via de website [Leuven voor ondernemers > Subsidies](#) zoals de:

- [Premie voor energiescan handelspand Leuven](#); [Premie voor groendak](#)
- [Toelage voor innovatieve projecten](#)

Affligem

Affligem kent een [starterspremie](#) toe aan elke nieuwe onderneming die zijn enige of eerste zetel op het grondgebied van de gemeente vestigt.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Voor meer informatie kan je het best contact opnemen met de gemeente of de website van jouw gemeente raadplegen.

VLAIO

Koning Albert II-laan 35 bus 12

1030 Brussel

België

T 0800 20 555

info@vlaio.be

www.vlaio.be

Structurele vermindering

Laatst gewijzigd op 11 apr 2024

Wat houdt de maatregel in

De structurele vermindering is momenteel een automatische trimestriële vermindering van de werkgeversbijdragen voor alle werknemers in de private sector die volledig aan de sociale zekerheid onderworpen zijn. Het bedrag van de vermindering varieert in functie van de categorie waartoe de werknemer behoort, zijn kwartaalloon en het volume van zijn prestaties.

Wie komt in aanmerking

Deze maatregel is van toepassing op zowel arbeiders als bedienden, op voorwaarde dat ze volledig aan de sociale zekerheid zijn onderworpen.

Het bedrag van de vermindering varieert o.m. in functie van de categorie waartoe de werknemer behoort. In het stelsel wordt een onderscheid gemaakt tussen drie categorieën:

- categorie 1: alle arbeiders en bedienden die niet tot een andere categorie behoren (de restcategorie);
- categorie 2: alle werknemers van werkgevers die kunnen genieten van de Sociale Maribel, behalve het paritair comité voor de diensten voor gezins- en bejaardenhulp en de beschutte werkplaatsen en maatwerkbedrijven die behoren tot het paritair comité voor de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de maatwerkbedrijven;
- categorie 3: alle werknemers, tewerkgesteld bij een werkgever van de beschutte werkplaatsen, sociale werkplaatsen en maatwerkbedrijven, die behoren tot het paritair comité voor de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de maatwerkbedrijven. Deze categorie wordt vanaf het tweede kwartaal van 2016 opgesplitst in 2 subcategorieën:
  - werknemers die onderworpen zijn aan de loonmatigingsbijdrage: valide werknemers tewerkgesteld in de beschutte werkplaatsen sociale werkplaats of maatwerkbedrijf, werknemers met loonmatiging);
  - werknemers die niet onderworpen zijn aan de loonmatigingsbijdrage: de mindervalide werknemers tewerkgesteld in de beschutte werkplaatsen, sociale werkplaats of maatwerkbedrijf, werknemers zonder loonmatiging) (categorie 3bis).

Omvang steun

De structurele vermindering wordt in 2 stappen berekend.

STAP 1 Er wordt een theoretische verminderingsbedrag (R) berekend, vertrekkend van de hypothese dat de werknemer volledige voltijdse prestaties geleverd heeft met de formule $R = F + \alpha \times (S_0 - S) + \gamma \times (S_2 - S) + \delta \times (W - S_1)$.

Het theoretisch forfaitair verminderingsbedrag (R) is samengesteld uit:

- een vast forfaitair basisbedrag F;
- de loonmassa die per tewerkstellingslijn driemaandelijks wordt aangegeven (tegen 100%) (er gelden een [aantal uitzonderingen](#)) W;
- een lagelonencomponent indien het refertekwartaalloon (S) lager is dan de vastgelegde loongrens S_0 ;
- een zeerlagelonencomponent indien S lager is dan S_2 ;
- en een hogelonencomponent indien de loonmassa per tewerkstellingslijn die driemaandelijks wordt aangegeven hoger is dan een loongrens S_1 ;

Dit geeft volgende formules voor de 3 categorieën vanaf het tweede kwartaal van 2022:

$$R_1 = 0 + 0,14 \times (10.797,67 - S) + 0,4 \times (6.807,18 - S) + 0 \times (W - 0) = 0,14 \times (10.797,67 - S) + 0,4 \times (6.807,18 - S)$$

$$R_2 = 79 + 0,2557 \times (9.070,75 - S) + 0,4 \times (6.995,54 - S) + 0,06 \times (W - 15.834,76)$$

$$\begin{aligned} R_3 &= 0 + 0,14 \times (11.699,95 - S) + 0,4 \times (6.807,18 - S) + 0 \times (W - 0) = 0,14 \times (11.699,95 - S) + 0,4 \times (6.807,18 - S) \\ R_{3bis} &= 495 + 0,1785 \times (11.108,38 - S) + 0,4 \times (6.807,18 - S) + 0 \times (W - 0) = 495 + 0,1785 \times (11.108,38 - S) + 0,4 \times (6.807,18 - S) \end{aligned}$$

STAP 2 Vervolgens wordt het reële verminderingsbedrag (P_s) berekend met de formule $P_s = R \times \mu \times \beta_s$

Het reële verminderingsbedrag P_s mag nooit hoger zijn dan het theoretische verminderingsbedrag R .

Deze berekeningen worden in de praktijk automatisch door het sociaal secretariaat berekend. Meer informatie kan je ook terugvinden in de [Administratieve instructies van de RSZ - rubriek Structurele vermindering](#)

Cumulatie

De structurele vermindering kan per tewerkstelling gecombineerd worden met maximaal één doelgroepvermindering.

De structurele vermindering is niet cumuleerbaar met enige andere werkgeversbijdragevermindering met uitzondering van de [Sociale Maribel](#), die eigenlijk een inhouding is op de klassieke werkgeversbijdragen om specifieke tewerkstellingsfondsen van de non-profit sector te financieren.

Deze maatregel kan wel worden gecumuleerd met tewerkstellingsmaatregelen die geen vermindering van de werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid inhouden.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

Meer informatie over deze maatregel kan je terugvinden op de RSZ-website in de "[Administratieve instructies RSZ](#)". Klik vervolgens op de rubriek "De bijdrageverminderingen" en vergeet niet het recentste kwartaal te selecteren. Een vraag stellen aan het contactcenter van de RSZ kan ook per telefoon of door gebruik te maken van het [contactformulier](#).

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)

Victor Hortaplein 11

1060 Brussel

België

T 02 511 51 51

contact@rsz.fgov.be

www.socialsecurity.be

Doelgroepvermindering eerste aanwervingen- Federaal

Laatst gewijzigd op 5 jan 2024

Wat houdt de maatregel in

Via deze federale doelgroepvermindering kunnen nieuwe werkgevers voor de eerste werknemer een RSZ-korting bekomen van maximum € 3.100 zonder beperking in tijd. Voor de volgende twee werknemers kent deze doelgroepvermindering een bepaalde vermindering toe van € 1550 tot € 450 beperkt tot maximum 13 kwartalen. Deze maatregel voorziet ook een tussenkomst in de kosten van het sociaal secretariaat.

Deze doelgroepvermindering werd vanaf 1 januari 2024 aangepast (zie [Wet houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken](#) (BS 31 oktober 2023)).

1. Voor de eerste werknemer wordt de RSZ-korting beperkt tot € 3.100 per kwartaal (onbeperkt in de tijd). Ook de verminderingen die al vóór 1 januari 2024 aanvingen, worden voortaan beperkt tot dit bedrag.
2. Voor de tweede en derde werknemer verandert er niets.
3. Voor de vierde tot zesde werknemer kan er geen korting meer worden gekregen. Er is wel een overgangsregeling voor de aanwervingen tot en met 31 december 2023. Alle kortingen opgestart vóór 1 januari 2024, blijven voor de volledige duurtijd van de korting lopen.

Wie komt in aanmerking

Werkgever

Deze maatregel geldt voor nieuwe werkgevers uit de privé-sector, inclusief de vzw's en feitelijke verenigingen.

Een werkgever die de 12 maanden voorafgaand aan de indienstname geen werknemer in dienst heeft gehad kan beschouwd worden als een nieuwe werkgever. Als de werknemer voldoet aan de voorwaarden komt hij in aanmerking voor de doelgroepvermindering eerste aanwervingen voor een eerste werknemer.

De werkgever komt niet in aanmerking voor de vermindering voor een eerste werknemer als:

- de werknemer in dienst genomen werd door een werkgever die deel uitmaakt van een simultane Technische bedrijfseenheid (TBE)
- de werknemer in dienst genomen werd door een werkgever die deel uitmaakt van een historische TBE waarbij in de TBE bij de andere werkgever(s) het aantal werknemers afneemt (omdat bijvoorbeeld één of meerdere werknemers mee werden overgenomen); het gaat met andere woorden over een meertewerkstelling bij de TBE die echter kleiner is dan het aantal in dienst getreden werknemers bij de werkgever.

De werkgever die 12 opeenvolgende maanden geen werknemers in dienst heeft gehad, moet terug aan de voorwaarden voldoen om in aanmerking te komen voor de doelgroepvermindering eerste aanwervingen voor een eerste werknemer.

De werkgever die de 12 maanden voorafgaand aan de indienstname geen 'n' werknemers gelijktijdig in dienst heeft gehad ('n' = 2 t.e.m. 3), kan in aanmerking komen voor de doelgroepvermindering eerste aanwervingen voor een n^{de} werknemer. Binnen een TBE mag het evenmin gaan om een vervanging. De regels betreffende de meertewerkstelling zijn onveranderd.

Komt ook niet in aanmerking voor de vermindering voor een n^{de} werknemer: de werknemer in de simultane TBE waarin reeds n werknemers tewerkgesteld zijn.

Gelegenheidswerknemers in de horeca en flexi-jobbers openen sinds 1 januari 2022 niet meer het recht op een doelgroepvermindering en worden dus niet meer in aanmerking genomen om te bepalen of je al personeel in dienst had of niet.

Meer informatie over de definities van TBE kan je nalezen in de Administratieve instructies van de RSZ > De bijdrageverminderingen > [Eerste aanwervingen](#).

Werknemer

In hoofde van de werknemer worden geen voorwaarden opgelegd.

Omvang steun

Vermindering van de RSZ-werkgeversbijdragen

De werkgever kan vrij kiezen voor welke werknemer hij de korting van de verschillende werknemers gebruikt. De werkgever kan dus eerst kijken voor welke werknemers een andere doelgroepvermindering interessanter is en beslist per kwartaal of en voor wie hij de doelgroepvermindering eerste aanwervingen aanvraagt.

De werkgever kan gedurende twintig kwartalen nadat hij als nieuwe werkgever een eerste, (tweede of derde) werknemer in dienst neemt, de kwartalen van de doelgroepvermindering opnemen.

Kwartaal Voor de volledige tewerkstellingsperiode

1e werknemer € 3.100

Kwartaal 1 tot 5 6 tot 9 10 tot 13

2e werknemer € 1.550 € 1.050 € 450

3e werknemer € 1.050 € 1.050 € 450

Gelegenheidswerknemers in de horeca en flexi-jobbers openen sinds 1 januari 2022 niet meer het recht op een doelgroepvermindering en worden dus niet meer in aanmerking genomen om te bepalen of je al personeel in dienst had of niet.

Het recht op de vermindering wordt nagegaan op het moment dat een werknemer in dienst treedt.

Overgangsbepalingen afschaffing korting vierde tot zesde werknemer

Voor de vierde tot zesde werknemer kan er geen korting meer worden gekregen bij aanwerving vanaf 1 januari 2024. Er is wel een overgangsregeling voor de aanwervingen tot en met 31 december 2023. Alle kortingen opgestart vóór 1 januari 2024, blijven voor de volledige duurtijd van de korting lopen.

Tussenkost in de administratiekosten

Een nieuwe werkgever die aansluit bij een erkend sociaal secretariaat, heeft recht op een tussenkomst in administratiekosten ten belope van € 36,45 voor de kwartalen dat hij een doelgroepvermindering voor een eerste werknemer aanvraagt. Het bedrag van de tussenkomst is een kwartaalbedrag en wordt nooit gepronotiseerd. Elk kwartaal dat de werkgever het voordeel voor een eerste aanwerving geniet, kan ook de tussenkomst genieten worden.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Meer informatie over deze maatregel kan je terugvinden op de RSZ-website in de [Administratieve instructies RSZ](#).

Een vraag stellen aan het contactcenter van de RSZ kan per telefoon of door gebruik te maken van [het contactformulier](#).

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)

Victor Hortaplein 11

1060 Brussel

België

T 02 511 51 51

contact@rsz.fgov.be

www.socialsecurity.be

Doelgroepvermindering voor laaggeschoolde jongeren-Vlaanderen

Laatst gewijzigd op 15 feb 2024

Wat houdt de maatregel in

Deze doelgroepvermindering kent een lastenverlaging toe aan werkgevers die laaggeschoolde werknemers in dienst nemen. Ze bestaat uit een korting op de socialezekerheidsbijdragen die de werkgever normaal gezien moet betalen voor deze werknemers.

1. De doelgroepvermindering voor leerlingen in een alternerende opleiding én de doelgroepvermindering voor deeltijds werkende jongeren uit het beroepssecundair onderwijs werden afgeschaft vanaf 1 juli 2023. Deze maatregelen werden vervangen door de [Premie kwalificerend werkplekieren](#).
2. De doelgroepvermindering voor laaggeschoolde werknemers zal uitdoven vanaf 1 juli 2024. Dit werd beslist door de Vlaamse Regering op 9 februari 2024. Als de werknemer in dienst trad vóór 1 juli 2024 dan blijf je de vermindering voor de volledige duurtijd van 8 kwartalen behouden.

Wie komt in aanmerking

Werkgever

Elke werkgever die gevestigd is in het Vlaamse Gewest komt voor deze doelgroepvermindering in aanmerking (private profitsector, private non-profitsector, overheid).

Werknemer

De werkgever kan genieten van een RSZ korting bij de aanwerving van laaggeschoolde jongeren:

- jonger dan 25 jaar op de laatste dag van het kwartaal van de aanwerving;
- de jongere is niet meer voltijds leerplichtig;
- de jongere wordt tewerkgesteld met minstens een halftijdse arbeidsovereenkomst, vast of tijdelijk in een vestigingseenheid gelegen in het Vlaams Gewest;
- de jongere moet bij de VDAB een loopbaanportfolio hebben aangemaakt waarin de studiegegevens vermeld worden;
- de jongere is laaggeschoold:
  - geen studiegetuigschrift van het zesde leerjaar secundair onderwijs of een diploma secundair onderwijs
  - hoogstens in het bezit van de volgende getuigschriften:
    - lager onderwijs
    - eerste graad secundair onderwijs aso, bso, kso of tso
    - tweede graad secundair onderwijs aso, bso, kso of tso
    - leertijd
    - deeltijds beroepssecundair onderwijs
    - getuigschrift of attest buitengewoon secundair onderwijs: opleidingsvormen 1, 2 en 3;
- voldoen aan de volgende loongrens:
  - Het eerste jaar moet het kwartaalloon lager zijn dan € 7.500;
  - Het tweede jaar moet het lager zijn dan € 8.100.

Omvang steun

De werkgever kan gedurende acht kwartalen genieten van een vermindering van de werkgeversbijdragen die hij bovenop het loon van de jongere is verschuldigd. Het bedrag van die korting varieert in functie van de categorie.

Type jongere **gedurende 8 kwartalen**

Laaggeschoold volledige vrijstelling van de socialezekerheidsbijdragen

---

De bedragen hierboven vermeld, gelden enkel voor werknemers die voltijds werken tijdens een volledig kwartaal. Indien de jongere deeltijds werkt of een onvolledig kwartaal dan wordt de korting prorata verminderd, op voorwaarde dat de jongere meer dan 27,5 % presteert of minstens een halftijdse arbeidsovereenkomst heeft.

De jongere die minder dan halftijds werken in het kwartaal waarvoor je de doelgroepvermindering aanvraagt, moeten in die maanden minstens 27,5% van een normale voltijdse prestatie daadwerkelijk aan het werk zijn.

Meer informatie kan je terugvinden op www.vlaanderen.be/doelgroepvermindering-voor-laaggeschoolde-jongeren-bedrag-duur-en-cumulaties.

Cumulatie

Deze vermindering kan gecumuleerd worden met de Structurele vermindering en Individueel maatwerk voor werknemers.

U mag de doelgroepvermindering niet combineren met de doelgroepvermindering voor eerste aanwervingen.

Aanvraagprocedure

De werkgever moet de gevraagde vermindering met de gepaste code aanduiden op de tewerkstellingslijn in de DmfA of DmfAPPL.

Meer informatie kan je terugvinden op www.vlaanderen.be/doelgroepvermindering-voor-laaggeschoolde-jongeren.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis 'Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank'.

Contact

Voor meer informatie kan je terecht bij het Departement WSE op onderstaande website.

Meer technische informatie over deze maatregel is terug te vinden op de RSZ-website in de [Administratieve instructies RSZ > Jonge werknemers - Vlaanderen](#).

Departement Werk en Sociale Economie (Vlaamse overheid)

Doelgroepverminderingen

Koning Albert II laan 35 bus 20

1030 Brussel

België

T 02 553 08 61

doelgroepkortingen@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be/doelgroepvermindering-voor-laaggeschoolde-jongeren

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)

Victor Hortaplein 11
1060 Brussel
België
T 02 511 51 51
www.socialsecurity.be

Doelgroepvermindering voor oudere werknemers-Vlaanderen

Laatst gewijzigd op 4 jan 2024

Wat houdt de maatregel in

Deze doelgroepvermindering kent een lastenverlaging toe aan werkgevers die oudere werknemers (minimaal 58 jaar) met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt in dienst nemen. Ze bestaat uit een korting op de socialezekerheidsbijdragen die de werkgever normaal gezien moeten betalen voor deze werknemers. Voor de omvang van de steun wordt er een onderscheid gemaakt tussen werkende oudere werknemers en oudere niet-werkende werkzoekenden. Enkel werkgevers uit de privésector (niet de socialprofitsector) komen in aanmerking.

De doelgroepvermindering voor oudere niet-werkende werkzoekenden (58+) wordt stopgezet (beslissing van de Vlaamse Regering van 27 oktober 2023). Als de werknemer in dienst trad vóór 1 juli 2024 dan blijf je de vermindering voor de volledige duurtijd van 8 kwartalen behouden.

Oudere werkende werknemers

De Vlaamse Regering keurde op 14 januari 2022 enkele wijzigingen goed voor de doelgroepvermindering voor oudere werknemers. Informatie over de overgangsmatregelen kan je raadplegen op deze pagina [Overgangsmatregelen doelgroepvermindering oudere werkende werknemers](#).

Wie komt in aanmerking

Werkgever

De werkgever moet gevestigd zijn in het Vlaamse Gewest en werknemers tewerkstellen die onderworpen zijn aan alle stelsels van de sociale zekerheid (dit zijn de werkgevers die tot de private profitsector behoren, dus niet tot de overheid of de social profit): het gaat enkel om werknemers uit categorie 1 van de structurele vermindering. Onder deze categorie vallen:

- werkgevers in de private commerciële sector
- werkgevers die ressorten onder PC 318 (diensten voor gezins- en bejaardenhulp)
- werkgevers die ressorteren onder PC 330.03 (tandprothese).

Ook uitzendbureaus kunnen gebruik maken van deze maatregel voor hun uitzendkrachten.

Werknemer

De zittende of werkende werknemer moet voldoen aan volgende voorwaarden:

- minimaal 61 jaar in 2024. Aan deze voorwaarde moet worden voldaan op de laatste dag van het kwartaal waarin de werkgever de vermindering wil toepassen;
- tewerkgesteld worden in een vestiging van de onderneming van de werkgever die in het Vlaams Gewest ligt;
- het referentekwartaalloon van de oudere werknemer mag niet hoger zijn dan € 13.945. Hierop gelden volgende uitzonderingen:
  - voor kwartaal 4 van elk jaar mag het referentekwartaalloon niet hoger zijn dan € 18.545;
  - voor uitzendkrachten bedraagt het loonplafond voor kwartaal 1 van elk jaar € 18.545;
- werkelijke arbeidsprestaties leveren tenzij hun arbeidsovereenkomst geschorst is (bijvoorbeeld wegens ziekte of verlof).

Omvang steun

Leeftijd op de laatste dag van het kwartaal   Bedrag per kwartaal

---

Longer dan 62 jaar   € 600

Vanaf 62 jaar   € 1.500

De doelgroepvermindering geldt zolang de oudere werknemer in dienst is.

Als een werknemer minder dan 80% van een normale voltijdse prestatie werkt in een bepaald kwartaal (bijv. wanneer hij maar 1 maand gewerkt heeft in dat kwartaal) wordt het bedrag van de vermindering aangepast).

Aanvraagprocedure

De werkgever moet de gevraagde vermindering met de gepaste code aanduiden op de tewerkstellingslijn in de DmfA-aangifte (verminderingcode: 6320).

Cumulaties

Deze doelgroepvermindering kan gecombineerd worden met:

- Individueel maatwerk voor werknemers;
- de structurele vermindering (samen kan dit nooit méér bedragen dan de socialezekerheidsbijdrage die je zou moeten betalen).

Deze vermindering kan niet worden gecombineerd met de doelgroepvermindering voor eerste werknemers.

Oudere niet-werkende werkzoekenden

Wie komt in aanmerking

Werkgever

De werkgever moet gevestigd zijn in het Vlaamse Gewest en werknemers tewerkstellen die onderworpen zijn aan alle stelsels van de sociale zekerheid (dit zijn de werkgevers die tot de private profitsector behoren, dus niet tot de overheid of de social profit): het gaat enkel om werknemers uit categorie 1 van de structurele vermindering. Onder deze categorie vallen:

- werkgevers in de private commerciële sector
- werkgevers die ressorten onder PC 318 (diensten voor gezins- en bejaardenhulp)
- werkgevers die ressorteren onder PC 330.03 (tandprothese).

Ook uitzendbureaus kunnen gebruik maken van deze maatregel voor hun uitzendkrachten.

Werknemer

De nieuwe werknemer moet voldoen aan volgende voorwaarden:

- minimaal 58 jaar of ouder op de laatste dag van het kwartaal waarvoor je de doelgroepvermindering aanvraagt;
- tewerkgesteld worden in een vestiging van de onderneming van de werkgever die in het Vlaams Gewest ligt;
- werkelijke arbeidsprestaties leveren tenzij hun arbeidsovereenkomst geschorst is (bijvoorbeeld wegens ziekte of verlof).
- het referentekwartaalloon van de oudere werknemer mag niet hoger zijn dan € 13.945. Hierop gelden volgende uitzonderingen:
  - voor kwartaal 4 van elk jaar mag het referentekwartaalloon niet hoger zijn dan € 18.545;
  - voor uitzendkrachten bedraagt het loonplafond voor kwartaal 1 van elk jaar € 18.545;
- was voor indienstreding minstens 1 werkdag ingeschreven als niet-werkende werkzoekende bij de VDAB. Een niet-werkende werkzoekende is dus een werkzoekende die geregistreerd is bij VDAB als werkzoekende voor tenminste 1

dag. Hij hoeft niet uitkeringsgerechtigd te zijn;

- in de 4 kwartalen voor zijn aanwerving niet mag tewerkgesteld zijn geweest bij dezelfde werkgever.

Omvang steun

Leeftijd op de laatste dag van het kwartaal Gedurende 8 kwartalen*

---

58 jaar tot wettelijke pensioenleeftijd	volledige vrijstelling van de socialezekerheidsbijdragen
---	--

---

*Na de periode van 8 kwartalen of van zodra de werknemer de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, kan de werkgever de doelgroepvermindering voor "werkende oudere werknemers" vragen.

De doelgroepvermindering geldt zolang de oudere werknemer in dienst is.

Als een werknemer minder dan 80% van een normale voltijdse prestatie werkt in een bepaald kwartaal (bijv. wanneer hij maar 1 maand gewerkt heeft in dat kwartaal) wordt het bedrag van de vermindering aangepast).

Aanvraagprocedure

De werkgever moet de gevraagde vermindering met de gepaste code aanvragen op de tewerkstellingslijn in de DmfA - aangifte (verminderingscode: 6321).

Cumulaties

Deze doelgroepvermindering kan gecombineerd worden met:

- Individueel maatwerk voor werknemers;
- de structurele vermindering (samen kan dit nooit méér bedragen dan de socialezekerheidsbijdrage die je zou moeten betalen).

Combinatie is niet mogelijk met:

- de doelgroepvermindering voor eerste werknemers;
- een pensioen

Overgangsregeling vanaf 1 juli 2024

De doelgroepvermindering voor oudere niet-werkende werkzoekenden (58+) wordt stopgezet (beslissing van de Vlaamse Regering van 27 oktober 2023). Als de werknemer in dienst trad vóór 1 juli 2024 dan blijf je de vermindering voor de volledige duurtijd van 8 kwartalen behouden.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

Voor meer informatie kan je terecht bij het Departement WSE en de website www.vlaanderen.be/doelgroepverminderingen.

Meer technische informatie over deze maatregel kan je terugvinden op de RSZ-website in de "[Administratieve instructies RSZ](#)".

Departement Werk en Sociale Economie (Vlaamse overheid)

Doelgroepverminderingen

Koning Albert II laan 35 bus 20
1030 Brussel
België

T 02 553 08 61

doelgroepkortingen@vlaanderen.be

www.vlaanderen.be/doelgroepverminderingen

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)

Victor Hortaplein 11
1060 Brussel
België

T 02 511 51 51

www.socialsecurity.be

Doelgroepvermindering collectieve arbeidsduurvermindering-Federaal

Laatst gewijzigd op 2 apr 2024

Wat houdt de maatregel in

Deze federale doelgroepvermindering kent aan werkgevers die bereid zijn om de arbeidsduur van het personeel te verminderen met minstens één uur per week, een bepaalde forfaitaire vermindering toe van de werkgeversbijdragen gedurende 4 tot 16 kwartalen.

Om misbruik van deze doelgroepvermindering tegen te gaan werd er door de [Programmawet \(1\) van 22 december 2023](#) een aanpassing doorgevoerd: de doelgroepvermindering wordt voor deeltijdse werknemers vanaf 1 januari 2024 beperkt tot werknemers die gemiddeld minstens 28 uur per week werken. Dit geldt voor de arbeidsduurverminderingen ingevoerd vanaf 1 november 2023.

Wie komt in aanmerking

Werkgever

Deze maatregel richt zich tot de werkgevers uit de private sector en de autonome overheidsbedrijven.

Werknemer

De voltijdse werknemers die tot een categorie van werknemers behoren die voor onbepaalde tijd overgegaan zijn tot, ofwel een effectieve arbeidsduurvermindering van ten minste een vol arbeidsuur onder de 38 uren per week, ofwel een vierdagenweek zoals verder bepaald, ofwel beide, kunnen in aanmerking komen voor deze doelgroepvermindering. Ook de deeltijdse werknemers van wie het loon moet worden aangepast wegens de invoering van de arbeidsduurvermindering komen in aanmerking. De vermindering ingevolge invoering van de vierdagenweek kan alleen toegepast worden voor voltijdse werknemers, niet voor deeltijdsen.

Omvang steun

Werkgevers die bereid zijn de arbeidsduur te verminderen met minstens één uur per week kunnen voor de voltijdse werknemers de volgende forfaitaire vermindering genieten:

Arbeidsduurvermindering	Bedrag	Periode van vermindering
37 uur per week of minder	€ 400	tijdens 8 kwartalen
36 uur per week of minder	€ 400	tijdens 12 kwartalen
35 uur per week of minder	€ 400	tijdens 16 kwartalen
Vierdagenweek	€ 400	tijdens 4 kwartalen
Tegelijk arbeidsduurvermindering en vierdagenweek	€ 1.000	tijdens de overlappende kwartalen

De vermindering geldt alleen wanneer de invoering van de arbeidsduurvermindering vrijwillig gebeurt. Als een werkgever van paritair comité verandert, en terechtkomt in een paritair comité waarin de gemiddelde wekelijkse arbeidsduur lager is dan in het vroegere paritaire comité, dan wordt het zich aanpassen aan die nieuwe arbeidsduur, niet beschouwd als een collectieve arbeidsduurvermindering in de zin van deze bijdragevermindering.

De doelgroepvermindering wordt voor deeltijdse werknemers vanaf 1 januari 2024 beperkt tot werknemers die gemiddeld minstens 28 uur per week werken. Dit geldt voor de arbeidsduurverminderingen ingevoerd vanaf 1 november 2023.

Aanvraagprocedure

Om van deze voordelen te kunnen genieten moet de werkgever in de driemaandelijke RSZ-aangiften naast de juiste identiteit van de werknemer en de loon- en arbeidstijdgegevens eveneens de correcte verminderingcode, het verminderingsbedrag en de eventuele begindatum vermelden.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Meer informatie over deze maatregel kan je terugvinden op de RSZ-website in de Administratieve instructies RSZ > De bijdrageverminderingen > [De collectieve arbeidsduurvermindering en vierdagenweek](#).

Een vraag stellen aan het contactcenter van de RSZ kan per telefoon of door gebruik te maken van het [contactformulier](#).

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)

Contactcenter

Victor Hortaplein 11

1060 Brussel

België

T 02 511 51 51

contact@rsz.fgov.be

www.socialsecurity.be

Belastingvrijstelling voor bijkomend personeel met een laag loon

Laatst gewijzigd op 29 feb 2024

Wat houdt de maatregel in

Ondernemingen met minder dan 11 werknemers, kunnen een belastingvrijstelling verkrijgen van € 3.720 (basisbedrag) per in België bijkomende tewerkstelling van personeel met een laag loon ([Art.67ter](#) in het WIB 92).

De vrijstelling is definitief als de aangroei van het gemiddelde personeelsbestand in het betrokken jaar ook in het daaropvolgende jaar behouden blijft.

Dit fiscaal voordeel werd in de vennootschapsbelasting afgeschaft vanaf het aanslagjaar 2021 (voor boekjaren die ten vroegste aanvangen op 1 januari 2020).

Wie komt in aanmerking

Deze vrijstelling is vanaf 1 januari 2020 nog enkel van toepassing op de winsten en baten van zelfstandige ondernemers en vrije beroepen met minder dan elf werknemers.

Wat komt in aanmerking

De maatregel richt zich tot de aanwerving van werknemers van wie het gemiddeld bruto dag- of uurloon niet hoger is dan € 90,32 per dag of € 11,88 per uur.

De berekening van dit gemiddelde gebeurt per kwartaal, waarbij het verkregen brutoloon van dat kwartaal gedeeld wordt door het aantal gepresteerde arbeidsdagen of arbeidsuren in datzelfde kwartaal.

Omvang steun

Ondernemingen kunnen een belastingvrijstelling verkrijgen van € 3.720 per in België bijkomende tewerkgestelde personeelseenheid met een laag loon, in het jaar van aanwerving.

Door indexering bedraagt deze vermindering € 7.250 (aanslagjaar 2025).

Deze maatregel geldt vanaf 1 januari 2020 nog enkel in de persoonsbelasting en de belasting van niet-inwoners.

De personeelsaangroei wordt berekend door het gemiddelde personeelsbestand van het betrokken jaar te vergelijken met dat van het vorige.

Indien het gemiddeld personeelsbestand tijdens het jaar volgend op de vrijstelling is verminderd ten opzichte van het jaar van de vrijstelling, wordt het totaalbedrag van de voordien vrijgestelde winsten of baten verminderd met € 7.250 per afgevoelde personeelseenheid.

Aanvraagprocedure

Om te kunnen genieten van deze vrijstelling moet de onderneming bij de aangifte van de inkomstenbelastingen bewijzen dat aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel én andere maatregelen in de Subsidiedatabank van VLAIO? Dat kan via de gratis [Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#).

Contact

Meer informatie kan je ook vinden in de [Commentaar van art. 67ter](#), WIB 92 op Fisconetplus. Hier vind je de commentaar op de wetgeving en eventuele circulaire's en rechtspraak.

FOD Financiën

Contactcenter

Koning Albert II-laan 33 bus 25

1030 Brussel

België

T 02 572 57 57

financien.belgium.be

Vrijstelling doorstorting bedrijfsvoorheffing voor startende ondernemingen

Laatst gewijzigd op 18 apr 2024

Wat houdt de maatregel in

Een kleine vennootschap moet 10% van de bedrijfsvoorheffing die ze inhoudt op bezoldigingen die ze vanaf 1 augustus 2015 betaalt of toekent aan haar werknemers niet langer doorstorten aan de fiscus. Dit percentage wordt verhoogd tot 20% voor microvennootschappen. Ook natuurlijke personen die voldoen aan deze definitie komen in aanmerking.

Deze maatregel geldt enkel voor werkgevers die sinds ten hoogste 48 maanden zijn ingeschreven in de KBO (Kruispuntbank van Ondernemingen).

Wie komt in aanmerking

Deze maatregel richt zich tot de werkgevers die voldoen aan volgende drie voorwaarden:

- onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 5/12/68 betreffende de cao's en de PC;
- voldoen aan de definitie van kleine vennootschap of microvennootschap (zie verder), of een natuurlijk persoon die aan dezelfde voorwaarden voldoet;
- maximaal 48 maanden ingeschreven zijn in de KBO. Deze termijn van 48 maanden vangt aan op de eerste dag van de maand volgend op die inschrijving.

Wanneer de werkgever een werkzaamheid voortzet die voorheen werd uitgeoefend door een natuurlijke persoon of een andere rechtspersoon, vangt de termijn van 48 maanden aan op de eerste dag van de maand volgend op de eerste inschrijving in de KBO door die natuurlijke of rechtspersoon. Deze informatie wordt verduidelijkt in de [FAQ - Vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing - Startende ondernemingen](#) op MyMinFin.

Definitie microvennootschap en kleine vennootschap

De werkgever moet een zelfstandige zijn of een kleine vennootschap die op overeenkomstige wijze beantwoordt aan de criteria opgenomen in artikel 1:24, §§ 1 tot 6 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Een microvennootschap (zoals gedefinieerd in artikel 1:25 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen) is ook een mogelijkheid. Dit houdt in dat er voor het laatst afgesloten boekjaar, niet meer dan één van volgende criteria wordt overschreden:

	microvennootschap	kleine vennootschap
jaargemiddelde personeelsbestand	10	50
jaaromzet, excl. btw	€ 900.000	€ 11.250.000
balanstotaal	€ 450.000	€ 6.000.000

Opgelet! Deze definities zijn van toepassing op boekjaren vanaf 1 januari 2024. Meer informatie over de oude en nieuwe definitie en de uitgestelde werking kan je vinden op de [VLAIO-pagina Kmo-definitie? Verschil Europese en fiscale definitie > Fiscale definitie](#).

Wanneer meer dan één van de criteria worden overschreden of niet meer worden overschreden, heeft dit slechts gevolgen wanneer dit zich in twee opeenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan dan in vanaf het daaropvolgende boekjaar.

In het geval van verbonden vennootschappen, moeten de criteria inzake omzet en balanstotaal op geconsolideerde

(gegroepeerde) basis worden berekend. Wat het criterium personeelsbestand betreft, wordt het aantal werknemers opgeteld dat door elk van de betrokken verbonden vennootschappen jaarlijks gemiddeld wordt tewerkgesteld. Wanneer er boekhoudkundig geen consolidatie wordt opgemaakt, kan men kiezen voor een alternatieve consolidatie (verhoging van de drempels met 20%).

Een vennootschap die zijn activiteit start, en dus niet beschikt over deze cijfers, moet de criteria bij het begin van het boekjaar te goeder trouw schatten.

Vzw's komen voor deze maatregel enkel in aanmerking indien ze onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting.

Omvang steun

De vrijstelling bedraagt 10% van de bedrijfsvoorheffing als de onderneming voldoet aan de definitie van kleine vennootschap.

De vrijstelling bedraagt 20% van de bedrijfsvoorheffing als de onderneming voldoet aan de definitie van microvennootschap.

Deze maatregel geldt voor de lonen die vanaf 1 augustus 2015 worden uitbetaald. Er is geen terugwerkende kracht van toepassing op de vóór deze datum betaalde bezoldigingen.

Een werkgever kan de vrijstelling slechts toepassen gedurende de opstarttermijn van 48 maanden. Deze termijn van 48 maanden vangt aan op de eerste dag van de maand volgend op de eerste inschrijving van de werkgever in de KBO.

De berekening van de vrijstelling gebeurt per werknemer d.w.z. dat de vrijstelling enkel kan toegepast worden op de bedrijfsvoorheffing die ingehouden is op de bezoldigingen van de betrokken werknemer.

Aanvraagprocedure

Er moeten twee aangiftes in de bedrijfsvoorheffing worden opgesteld:

1ste aangifte

In de eerste aangifte komt in het vak 'Belastbare inkomsten' het bruto belastbaar inkomen en in het vak 'Verschuldigde BV' de ingehouden bedrijfsvoorheffing.

2de aangifte

In de tweede aangifte komt in het vak 'Belastbare inkomsten' eveneens het bruto belastbaar inkomen.

In het vak 'Verschuldigde BV' komt een negatief bedrag, afhankelijk van de groep waaronder de werkgever valt, gelijk aan respectievelijk 10% of 20% van de ingehouden bedrijfsvoorheffing. Naargelang de groep waaronder de werkgever valt, verschilt de te gebruiken code in het vak 'aard inkomen'.

De werkgever moet een nominatieve lijst ter beschikking van de administratie houden met daarin, voor elke werknemer:

1. de volledige identiteit;
2. het nationaal nummer;
3. het bedrag van de betaalde of toegekende bruto belastbare bezoldigingen;
4. het bedrag van de op die bezoldigingen ingehouden bedrijfsvoorheffing en een gedetailleerde berekening van die bedrijfsvoorheffing.

Tevens moet de werkgever het bewijs ter beschikking van de administratie houden dat hij voldoet aan de voorwaarden, afhankelijk van de vrijstelling die hij gevraagd heeft, van respectievelijk een startende kleine vennootschap of een startende microvennootschap.

Blijf op de hoogte

Wil je op de hoogte blijven van wijzigingen van deze maatregel en andere maatregelen in de Subsidiedatabank? Dat kan via de gratis '[Nieuwsbrief van de Subsidiedatabank](#)'.

Contact

Bijkomende informatie over deze maatregel kan je terugvinden op de [website van FOD Financiën](#) (zie ondernemingen > personeel en loon > bedrijfsvoorheffing > vrijstellingen > startende ondernemingen) en de [FAQ - Vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing - Startende ondernemingen](#) op MyMinFin.

Zie ook [Commentaar van art.275¹⁰, WIB](#).

FOD Financiën

Contactcenter

Koning Albert II-laan 33 bus 25

1030 Brussel

België

T 02 572 57 57

financien.belgium.be/nl/ondernemingen/personeel_en_loon/bedrijfsvoorheffing/vri...

Bijlage: Investeringsaftrek energiebesparende investeringen

Laatste revisiedatum: 10 ma 2023

Toelichting

De investeringen die in aanmerking komen voor de verhoogde investeringsaftrek dienen gericht te zijn naar een rationeler gebruik van energie in de industrie, en in het bijzonder naar een verbetering van industriële processen louter uit energetische overwegingen. Voor de toepassing van deze bijlage betekenen de termen:

- “bestaande” gebouwen of broeikassen: de gebouwen of broeikassen waarvan op het einde van het belastbaar tijdperk waarin de investeringen in categorie 1 of 4 zijn gedaan, de voltooiing van de bouw meer dan 5 jaar terug heeft plaatsgevonden;
- “bestaande” of “in gebruik zijnde” apparatuur, processen, systemen, enz: de apparatuur, processen, systemen, enz. waarvan op het einde van het belastbaar tijdperk waarin de in de categorie 2, 3, 5, 6, 8 of 9 vermelde investeringen zijn gedaan, de ingebruikneming meer dan drie jaar terug heeft plaatsgehad.

Zo zijn categorieën 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 en 9a enkel van toepassing op bestaande of in gebruik zijnde gebouwen, broeikassen, apparaten, processen, leidingen... Categorieën 7, 10, 11 en 12 zijn van toepassing op nieuwe installaties, maar het betreft hier meestal enkel de investeringen in procesapparatuur en de technische installaties.

De investeringen die niet beantwoorden aan de van toepassing zijnde milieunormen zullen niet in aanmerking worden genomen.

Groep 1: Beperking van de energieverliezen

Categorie 1: beperking van de energieverliezen in bestaande gebouwen of in bestaande broeikassen

Voor zover ze niet door een wettelijke bepaling zijn opgelegd en mits materialen worden gebruikt waarvan de warmtegeleidings-coëfficiënt volgens de Belgische normen NBN van de reeks B62 of volgens bijzondere Belgische normen of dito technische goedkeuringen, kleiner is dan of gelijk is aan 0,05 Watt per meter en per Kelvin, komen de volgende investeringen in aanmerking:

- isoleren van buitenmuren, buitendeuren en -poorten, van schuine of platte daken, van vloeren en muren die de scheiding vormen tussen een verwarmd vertrek en een niet-verwarmd vertrek of van vloeren die de scheiding vormen tussen een verwarmd vertrek en de buitenlucht zodanig dat de warmtedoorgangscoefficiënt (k-waarde) van de wand kleiner is dan of gelijk is aan 0,5 Watt per vierkante meter en per Kelvin, evenals het aanbrengen van de nodige bescherming of van een bekleding om het isolatiemateriaal tegen het binnendringen van stof, lucht of waterdamp te beschermen, materiaal en loonkosten voor afwerking en versiering niet inbegrepen;
- vervangen van enkel vensterglas door dubbel of driedubbel vensterglas waarvan de warmtedoorgangscoefficiënt (k-waarde) kleiner is dan of gelijk is aan 3,2 Watt per vierkante meter en per Kelvin, evenals het aanpassen van de ramen of het vervangen ervan door houten of kunststoframen of door metalen ramen met thermische onderbreking;
- plaatsen van wegneembare schermen in broeikassen die een scheiding vormen tussen kweekruimte en dak.

Categorie 2: beperking van het energieverlies door in gebruik zijnde apparaten, leidingen, afsluiters en kanalen te isoleren of in gebruik zijnde warme of koude vloeistofbaden af te dekken

Investerings waarbij isolatiemateriaal is gebruikt waarvan de warmtegeleidingscoëfficiënt, volgens de Belgische normen NBN van de reeks B62 of volgens bijzondere Belgische normen of dito technische goedkeuringen, kleiner is dan of gelijk is aan 0,05 Watt per meter en per Kelvin, komen in aanmerking in verhouding tot de erdoor bekomen vermindering van warmteverlies t.o.v. de toestand die bestond vóór de investering.

Categorie 3: beperking van het energieverlies in bestaande ovens

Enkel de volgende investeringen komen in aanmerking:

- het bijkomend isoleren van de ovens;
- het vervangen van de isolerende of vuurvaste bekleding van de ovens, in verhouding tot de erdoor bekomen vermindering van warmteverlies.

Categorie 4: beperking van het ventilatieverlies in bestaande gebouwen

De volgende investeringen komen in aanmerking:

- aanbrengen van tochtsluizen, tochtgordijnen of automatisch sluitende deuren en poorten tussen de binnen- en buitenkant van het verwarmd gebouw of tussen een verwarmd en een niet-verwarmd gedeelte van het gebouw;
- aanbrengen van automatisch sluitende deuren tussen koel- of diepvrieskamers en de rest van het gebouw.

Groep 2: Terugwinnen van energie

Categorie 5: terugwinnen van afvalwarmte

De volgende investeringen, met uitzondering van het materieel en de uitrustingen die bestemd zijn voor warmte-krachtkoppeling, komen in aanmerking wanneer zij het in een bestaand systeem mogelijk maken afvalwarmte te recupereren:

- plaatsen van recuperatietoestellen op thermische afvalstromen of uitstoten;
- plaatsen van warmteopvangapparatuur nodig om afvalwarmte terug te winnen, productie-toestellen die de teruggewonnen warmte gebruiken niet inbegrepen;
- plaatsen van geïsoleerde leidingen en circulatiepompen voor het transport van de teruggewonnen warmte;
- plaatsen van geïsoleerde opslagvaten die uitsluitend dienen voor het tijdelijk opslaan van de teruggewonnen warmte;
- plaatsen van apparatuur voor het opvangen en naverdampen van stoomcondensaat, evenals de installatie van spuikransen voor de afluut van condensaat;
- plaatsen van warmtepompen;
- verlenging van continu-ovens voor een verdere recuperatie van de in de rookgassen aanwezige warmte, bij gelijkblijvende productiecapaciteit.

Categorie 6: aanwenden van expansie-energie die vrijkomt bij bestaande productieprocessen of bij de ontspanning van fluïda onder druk gebracht voor transport

In aanmerking komen, de investeringen om bestaande installaties en systemen voor het aanwenden van die expansie-energie aan te passen door het plaatsen van:

- Tegendrukturbines;
- Expansieturbines;
- generatoren, met inbegrip van snelheidsreductoren, waarin de opgewekte mechanische energie wordt omgezet in elektrische energie.

Groep 3: Verbetering van het energetisch rendement

Categorie 7: Warmte-krachtkoppelingapparatuur

De volgende investeringen komen in aanmerking, mits de gemiddelde rendementen van kracht η_k en warmte η_w , gelijktijdig voldoen aan:

$$\eta_k + \text{Error!} \eta_w \geq 50\% \text{ en } \text{Error!} \geq 25\% \text{ en } \text{Error!} \geq 25\%$$

- η_k is de verhouding, uitgedrukt in procenten, tussen de op jaarbasis geproduceerde mechanische of elektrische energie en de totale aan het systeem op jaarbasis toegevoerde energie, berekend op de onderste verbrandingswaarde van de brandstof.

- η_w is de verhouding, uitgedrukt in procenten, tussen de op jaarbasis gebruikte warmte-energie en de totale aan het systeem op jaarbasis toegevoerde energie, berekend op de onderste verbrandingswaarde van de brandstof.
- installatie van krachtwerktuigen (gasturbines, diesel- en gasmotoren evenals stoomketels gecombineerd met tegendrukstoomturbines of aftapcondensatieturbines) waarin thermische energie wordt omgezet in mechanische energie;
- installatie van generatoren, met inbegrip van snelheidsreductoren, waarin opgewekte mechanische energie wordt omgezet in elektrische energie;
- installatie van warmtewisselaars of recuperatieketels (met inbegrip van branders voor verhoging van de stoomproductie) die met uitlaatgassen werken;
- installatie van warmtewisselaars voor het terugwinnen van de warmte van krachtwerktuigen;
- investeringen voor:
  - het opslaan van brandstof binnen de inrichting;
  - het transport van brandstoffen, verbrandingslucht, uitlaatgassen, koelwater, koellucht of ketelvoedingswater binnen de inrichting;
- installatie van:
  - geluidsisolatie;
  - rookgasreinigingsapparatuur;
  - apparatuur ter behandeling van ketelvoedingswater;
  - elektrische en elektronische apparatuur voor aansluiting op het interne elektriciteitsnet.

De productie-, vervoer- en distributiesector van elektriciteit is uitgesloten van verhoogde investeringsaftrek voor categorie 7.

Categorie 8: verbrandings-, verwarmings-, klimatisatie- en verlichtingsapparatuur

De volgende investeringen komen in aanmerking:

- de investeringen, uitsluitend uitgevoerd met het oog op het verhogen van het energetisch rendement van bestaande verbrandings-, verwarmings-, klimatisatie- en verlichtingsapparatuur;
- in verhouding tot de erdoor bekomen verhoging van het energetisch rendement, de investeringen in nieuwe verbrandings-, verwarmings-, klimatisatie- en verlichtings-apparatuur ter vervanging van bestaande apparatuur.

Het gedeelte van de in deze categorie beoogde investeringen dat een capaciteitsverhoging tot gevolg heeft komt niet in aanmerking.

Categorie 9: industriële productieprocessen

De volgende investeringen komen in aanmerking:

- de investeringen uitgevoerd met het oog op het verhogen van het energetisch rendement van bestaande installaties;
- in verhouding tot de erdoor bekomen verhoging van het energetisch rendement, de investeringen die een wijziging van bestaande industriële processen of hun vervanging door nieuwe processen beogen.

Het gedeelte van de in deze categorie beoogde investeringen dat een capaciteitsverhoging tot gevolg heeft komt niet in aanmerking.

Groep 4: Energetische valorisatie van biomassa en afvalstoffen

Categorie 10: productie en gebruik van energie door chemische, thermochemische of biochemische omzetting van biomassa en afvalstoffen

In aanmerking komen, de investeringen binnen de inrichting in:

- uitrusting uitsluitend voor het bewerken, opslaan en transporteren van de in- en uitgaande stoffen;
- reactoren gebruikt voor de chemische, thermochemische of biochemische omzetting van de biomassa en de afvalstoffen met inbegrip van verbrandingsapparaten en aangepaste branders of vuurhaarden;

- recuperatiestookketels aangesloten op verbrandingsapparaten; ketels of het verbouwen ervan en krachtwerktuigen om de verkregen brandstof te gebruiken;
- warmtewisselaars;
- meet-, tel- en regelapparatuur;
- schoorstenen en apparatuur om rookgas en gasvormige of vloeibare effluenten te reinigen.

Groep 5: Gebruik van hernieuwbare energieën

Categorie 11: energieproductie op basis van hernieuwbare energieën

In aanmerking komen, de nodige apparatuur voor de productie van mechanische, thermische of elektrische energie door aanwending of door omzetting van de hernieuwbare energieën.

De investeringen in de nodige apparatuur voor de energieproductie door omzetting van biomassa komen niet in aanmerking in het kader van deze categorie. Deze vallen onder categorie 10.

De investeringen in de vervanging van apparatuur voor energieproductie door aanwending of door omzetting van hernieuwbare energie vallen niet onder het toepassingsveld van deze categorie.

Groep 6: Vervoer

Categorie 12: vervoer via spoor- of waterweg

In aanmerking komen, de investeringen binnen de inrichting in nieuwe los- en laadinrichtingen voor vervoer via spoor- of waterweg of in nieuwe uitrustingen voor de aansluiting op het spoorwegnet of de waterweg.

De voornoemde investeringen komen slechts in aanmerking in verhouding tot de toename van het relatieve deel van de jaarlijkse tonnage die via spoor- of waterweg wordt vervoerd, met de situatie vóór de investeringen als referentiesituatie genomen. De investeringen in de vervanging van materieel, uitrustingen of installaties vallen niet onder het toepassingsveld van deze categorie.